Ateitis

SAUSIS—VASARIS 1993-1

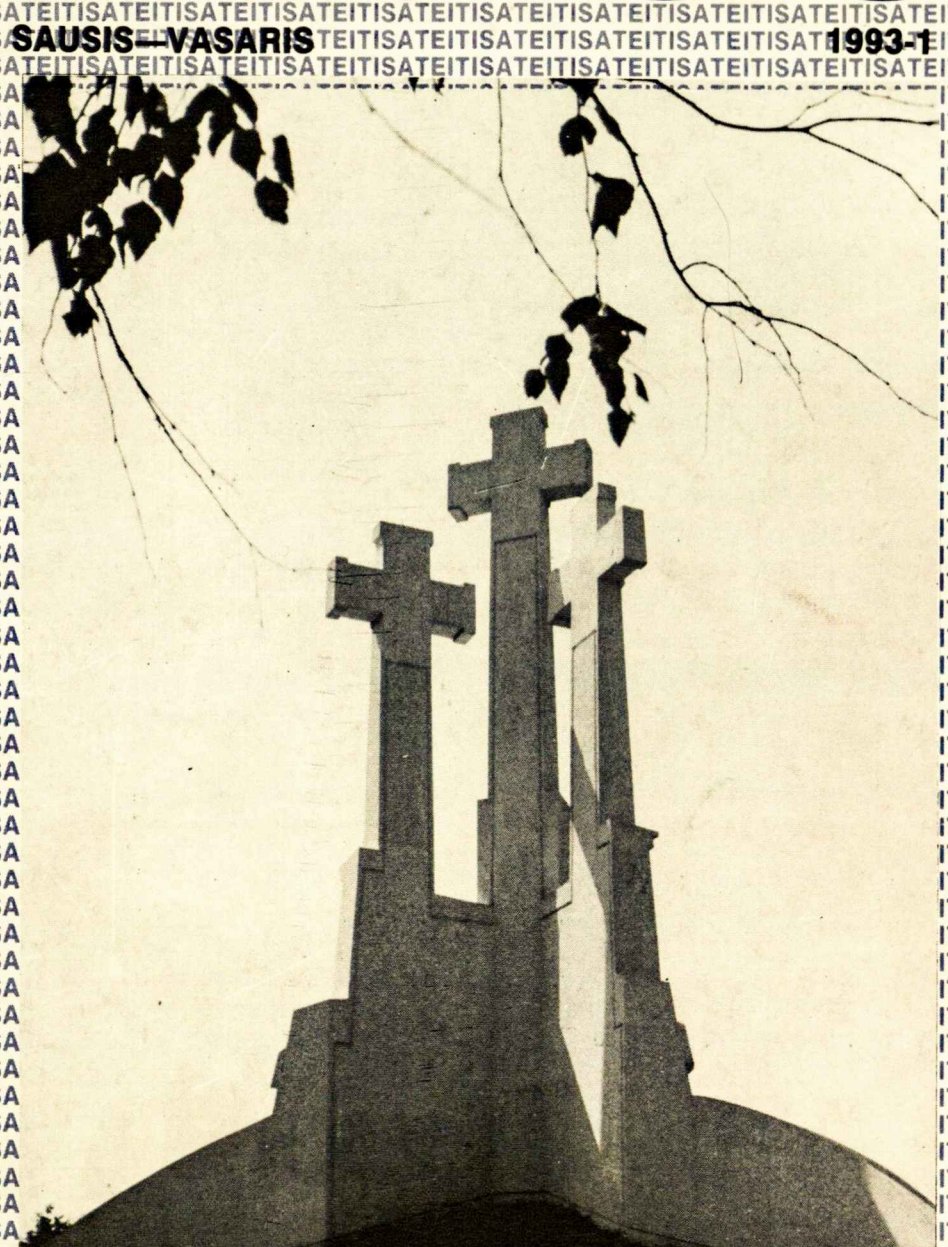

Ateitis

Kasdienybė ar nuostabi dovana
D. Bindokienė 1

Psichologinis žvilgsnis į organizacinę sąvoką
R. Kriaučiūnas 2

Iš redaktoriaus atsiminimų ir nuotykių
Juozas Prunskis 3

Gydytojas ir „Gajos" gimimas
Dr. J. Meškauskas 7

ATEITININKAI LIETUVOJE 10

TIKIU 22

KALBOS SKYRIUS 23

LIAUDIES LOBIAI 24

ĮVYKIAI IR ŽMONĖS 26

ATEITIES SPINDULIAI 33

MŪSŲ VEIKLA 34

Viršelyje: Trijų Kryžių kalnas, Vilniuje. Nuotr. J. Tamulaičio

Ateitininkų Federacijos leidžiamas katalikiškos lietuviškos orientacijos žurnalas

SAUSIS—VASARIS
1993
VOL. LXXXIII NR. 1

REDAKTORĖ:
Danutė Bindokienė,
7155 S. Homan Ave.,
Chicago, IL 60629. USA
Telef. (312)776-2036

REDAKCIJOS NARĖ:
Ramunė Kubiliūtė

TECHNINIS REDAKTORIUS:
Jonas Kuprys

ADMINISTRATORIUS
Juozas Polikaitis
1209 Country Lane
Lemont, IL 60439, USA
Tel.: (708) 257-2022

Spaudos darbus atlieka Draugo spaustuvė Chicagoje. Leidžia Ateitininkų Federacija. Prenumerata metams JAV ir Kanadoje — 12.00 dol.; garbės prenumerata — 20.00 dol., susipažinimui 9.00 dol.; kituose kraštuose — 9.00 dol., išskyrus Pietų Ameriką (7.00 dol.).

ATEITIS (USPS 035-440) — a magazine published by-monthly, by the Lithuanian Catholic Federation Ateitis, Inc. Business address: 7235 S. Sacramento Ave., Chicago, IL 60629 USA. Yearly subscription in the US and Canada $12.00. Single copy $2.00. Second class postage paid at Chicago, Illinois.

© 1993 by the Lithuanian Catholic Federation *Ateitis*. All rights reserved. POSTMASTER. Send address changes to ATEITIS, 7235 S. Sacramento Ave., Chicago, Illinois 60629 USA.

SVEIKINAME LIETUVOS IR IŠEIVIJOS ATEITININKIJĄ, ŠVENČIANČIĄ LIETUVOS NEPRIKLAUSOMYBĖS PASKELBIMO DEIMANTINĘ — 75 METŲ — SUKAKTĮ!

KASDIENYBĖ AR NUOSTABI DOVANA?

Kai peržengiame laiko ar įvykių slenkstį, norime kažką svarbaus, reikšmingo pasakyti, įvykį pabrėžti, tarytum ką pasižadėti ir pasiryžti. Tačiau Naujieji metai jau atrodo labai toli praeityje (o gal tik atliktų per tas kelias savaites darbų gausybė ir žaibiška įvykių kaita tokį įspūdį sukelia?), tad neverta žvelgti atgal.

Juo daugiau viskas keičiasi, tuo labiau lieka taip pat. Manau, kad ir „Ateitis" tą parodo: vienur ateitininkų veikla stipresnė, sėkmingesnė, o kuopų nariai pareigingesni ir tą veiklą aprašo, nuotraukų mums atsiunčia. Kitos kuopos tik egzistuoja (ačiū Dievui ir už tai!), net prašomos neatsiliepia. Kas žino, kodėl taip yra? Gal priklauso nuo pareigingesnių vadovų, globėjų, kurie moka įžiebti entuziazmą, pasididžiavimą ateitininkiška veikla, gal nuo „raštingesnių" narių. Jau išmokome gaudyti mažus laimėjimus, lyg šv. Jono vabaliukus vasaros vakare, ir jais džiaugtis. Šiaip ar taip, jau penkti metai tenka atsakomybė vadintis „Ateities" redaktore.

Nors labai smagu, kai „Mūsų veiklos" skyrelyje sumirga daug pavardžių, daug vietovardžių, bet neverta dūsauti, jiems sumažėjus. Metai iš metų keičiasi kuopų nariai, keičiasi ir jų pareigingumas. Štai tik vienas pavyzdžiukas. Čikagos priemiesčiuose veikia gausi narių skaičiumi Prez. A. Stulginskio moksleivių kuopa. Ją, be abejo, visi mūsų skaitytojai bent trejetą metų gerai pažinojo, nes kiekviename numeryje spausdindavome susirinkimų, švenčių, iškylų aprašymus, labai gabios korespondentės Nidos Tijūnėlytės mums atsiunčiamus. Iš tų aprašymų daug kas ateitininkiškos veiklos mokėsi, o tie, kuriems mokytis jau nereikėjo, džiaugėsi jaunesniųjų veiklumu.

Nuo praėjusio rudens pradžios, kai vėl sukruto darbas ateitininkų vienetuose, „dingo" stulginskiečiai. Nida jau studentė, moksleivių gretose nebedalyvauja, o naujasis korespondentas ar korespondentė (žinome, kad vienas valdybos narys šias pareigas turi), atrodo, nežino, ką tas žodis reiškia. Ir tai nėra vienintelis atvejis.

Kaip matome, Lietuvos ateitininkai, nors turi pakankamai problemų, mielai bendradarbiauja. Jiems irgi nelengva parašyti, laišką į užsienį išsiųsti, nes pašto ženklai labai brangūs. Retas kuris gali ir savo rašinį „Ateityje" skaityti, nes nedaug žurnalų į Lietuvą patenka. Pernai visoms Lietuvos moksleivių kuopoms „Ateities" prenumeratą sumokėjo prel. Juozas Prunskis, bet metai jau praėjo. Per tą laiką atsirado daug naujų ateitininkiškų vienetų, kurie su tikru džiaugsmu laukia „Ateities" ir skaito ją nuo pradžios iki galo, kai pagaliau patenka į rankas. Kaip būtų gražu, kad viename susirinkime moksleiviai ar jaunučiai atsisakytų „picos" ir už tuos pinigus užsakytų žurnalą vienai kuopai Lietuvoje. Tai būtų bent dovana! Mes mėgstame kalbėti apie ateitininkiškus principus, bet bijome truputį pasiaukoti.

Sausio ir vasario mėn. visi lietuviai, o juo labiau ateitininkai, švenčia dvi sukaktis. Pirmoji — skaudi, šiurpi, bet kartu pripildanti pagarba. Tai sausio 13-ji, kai visa Lietuva tvirtai, ryžtingai budėjo Vilniuje, daina, malda ir tėvynės meile mėgino apsaugoti patį brangiausią turtą — laisvę. Nepabūgo priešo tankų, neišsigando ginklų tarškėjimo. Prisiminkime Kruvinąji sekmadienį ir niekuomet neužmirškime, ką iš tikrųjų reiškia tėvynės meilė.

Antroji sukaktis šviesesnė. Tai deimantinis Lietuvos nepriklausomybės jubiliejus. Nepaisant, kas įvyko per 75 metus nuo tos džiaugsmingos 1918 m. vasario 16 d., niekas negali iš mūsų istorijos ištrinti fakto, kad Lietuva žengė į laisvų, nepriklausomų tautų tarpą. Mes žinome, kad svetimieji labai stengėsi Vasario 16 suniekinti, paslėpti, bet neįstengė. Jų pastangų nesėkmingumą parodo ir 1991 m. sausio 13-toji.

Iš savo pusės norėčiau pridurti , kad gailiuosi, negalėdama kiekvienam bendradarbiui parašyti, kaip anksčiau buvau įpratusi. Nebeliko nei sekundės laisvo laiko, kai reikėjo perimti „Draugo" vyriausios redaktorės pareigas. Ne, „Ateities" neatsisakysiu, nebent Federacija turės kitus planus. Šūkis „Visa atnaujinti Kristuje" ir „Ateitis" mus visus riša, jungia neatskiriamais saitais. Tai nuostabi dovana, kurią aš gaunu kaskart, kai iš spaustuvės parsinešu naujutėlaitį žurnalą. Noriu ta dovana dalintis su visa ateitininkija.

Danutė Bindokienė

Lietuvos Nacionalinė M.Mažvydo Biblioteka

PSICHOLOGINIS ŽVILGSNIS Į ORGANIZACINĘ SĄVOKĄ

ROMUALDAS KRIAUČIŪNAS

Jaunuolis nėra vien tik biologiškai integruotas padaras. Jis taipgi sąmoningai suvokia savo padėtį žmonių ir daiktų aplinkoje. Būdamas tampriai susirišęs su kitais, jis ugdo savo asmenybę. Joks jaunuolis netrokšta žūti (visuomenine prasme). Jei jaunuolis jaučiasi išjungtas ar nepastebėtas, jis tai išgyvena kaip savo asmeninės ir visuomeninės egzistencijos žlugimą.

Svarbu jaunuoliui priklausyti grupei, joje save brandinti. Šalia troškimo išugdyti psichologinę tapatybę, jaunuolis siekia kontakto su kitais. Jau nekalbant apie išorinį prisirišimą prie kitų, pvz., ekonominiu ar politiniu pagrindu, jaunuolis jaučia vidinį variklį, stumiantį į sąlytį su kitais, į minčių pasidalinimą, jų apsimainymą, kitų parėmimą, užuojautą, jiems atsidavimą. Psichinio kontakto variklis, kartais atrodąs daugiau ar mažiau veržlus, yra giliai įsišaknijęs psichosocialinio gyvenimo prade. Tokio dinaminio variklio jėga net ir nepastebima visuomeniniai aktyviuose jaunuoliuose, nes jų tarpasmeninis santykiavimo troškulys yra patenkinamas. Panašiai, kaip ir sočiai pavalgęs, badu nesikamuoja. Tačiau pasijausti izoliuotu ir dvasiškai vienišu yra tarsi prarasti kvėpuojamo oro šaltinį. Čia skirtinas visuomeninis vienišumas nuo fizinio vienumo.

Psichosocialinėje plotmėje sąlyčio troškimas pasireiškia daugeliu formų. Jis atsispindi meilėje, draugystėje, užuojautoje, pagarboje, vadovavime, paklusnume ir t.t. Asmenybė yra ugdoma intensyviais tarpasmeniškais santykiais. Žodžiu, brandinamas sugebėjimas duoti ir atsiduoti, ir tai darant, pajusti nepaprastą pasitenkinimą. Sugebėjimas patirti daugiau džiaugsmo duodant negu gaunant, yra viena iš asmens subrendimo žymių. Kita žymė būtų paslaugus bei pastovus santykiavimas su kitais, laiduojąs abipusį pasitenkinimą ir ilgalaikį angažavimąsi.

Visuomeninio santykiavimo akstinas yra toks ryškus, kad nereiktų daug ir šnekėti. Atsiminkime, kad ši jėga yra universali ir kad ji yra stiprus variklis mūsų gyvenime. Šios jėgos stumiami ir priklausome vienai ar keletai grupių, kurių tarpe svarbią vietą užima ir ateitininkų organizacija. Vienus į ateitininkus atvedė draugiškumo momentas, kitus bendrų tikslų siekimas, trečius iš priklausymo išplaukiąs prestižas. Jei pagrindinis nariu tapimo motyvas yra draugiškumas, toks narys, visų pirma, stengsis tokiu pats būti santykiuose su kitais. Jei prestižas bus jį atvedęs, toks skrupulingai seks savo elgesį, kad nepadarytų klaidingo žingsnio, kuris baigtųsi garbės apkarpymu. Bendrų tikslų siekėjas savo pareigas atliks be priekaištų, per daug nesirūpindamas savo garbės ar draugystės reikalais.

Jau buvo trumpai užsiminta apie psichologinės tapatybės svarbą asmenybės brendimui. Pabrėžtina tapatybės svarba protinės sveikatos bei asmens kūribingumo prasme. Ypač šiais laikais bauginančiai kalbama apie jaunimo atsiribojimą nuo tapatybę ugdančių institucijų. Su atitrūkimu nuo organizuoto, tradicijomis išpinto bendravimo vis dažniau girdėti nerimu apgaubti klausimai: „Kas aš esu? Kur aš priklausau? Koks rytojus manęs laukia?" Su dideliu įsitikinimu galima teigti, kad ateitininkų organizacija yra svarbus veiksnys tautinei ir religinei tapatybei ugdyti. Neteigiama, kad ateitininkų organizacija duos atsakymus į visus egzistencinius klausimus, bet tik kad aktyvus dalyvavimas joje sukurs palankią atmosferą taip svarbiam tapatybės ugdymui. Pagaliau aktyvus reiškimasis šiame sąjūdyje bent iš dalies patenkins tarpasmeninio santykiavimo troškulį, kurį kiekvienas nešiojame.

BŪČIAU

Pranciškus, OFS

Neblogas būčiau prezidentas,
Bet niekas nepasiūlė
Visi labai gerai gyventų —
Neblogas būčiau prezidentas!
Jei sąjūdis paremtų,
Lietuviai laisvėj nepražūtų!
Neblogas būčiau prezidentas,
Bet niekas nepasiūlė...

IŠ REDAKTORIAUS ATSIMINIMŲ IR NUOTYKIŲ

JUOZAS PRUNSKIS

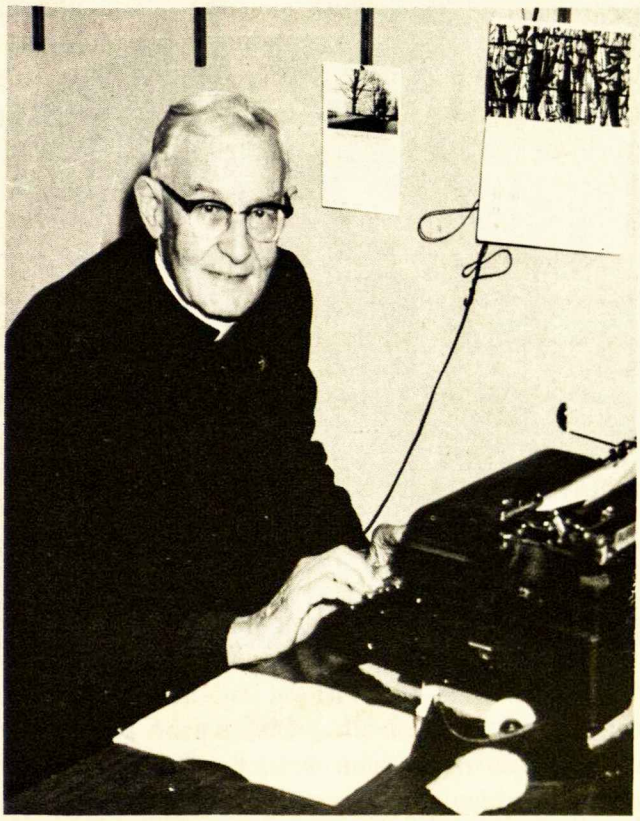

Prel. Juozas Prunskis — ilgametis redaktorius ir žurnalistas.
Nuotr. Jono Tamulaičio

Kaip tapau „XX amžiaus" redaktorium

Pakartotini paraginimai išjudino duoti pluoštelį atsiminimų. Pirmiausia — apie dienraštį „XX amžius". Taigi — 1935 m. pabaigoje ir 1936 m. pradžioje susidarė Lietuvoje glaudus būrelis jaunų Vakarų kultūros intelektualų, ateitininkų kurie ryžosi Vakarų plačiosios krikščionybės proveržius atnešti į Lietuvą. Jie daugiausia buvo studijavę Prancūzijoje, Belgijoje, Vokietijoje, Šveicarijoje, ten susipažinę su daugeliu labai teigiamų krikščionybės bruožų ir norėjo įnešti naujo gyvumo Lietuvoje. Tai buvo J. Ambrazevičius, dr. Pr. Dielininkaitis, dr. J. Grinius, dr. Z. Ivinskis, kun. S. Yla, dr. Ant. Maceina, dr. Ign. Skrupskelis. Jie jau ėmė reikštis su savo deklaracijomis J. Keliuočio redaguojamoje „Naujoje Romuvoje", bet to buvo per mažai, todėl ryžosi išeiti su laikraščiu. Kaip tik 1936 m. autoritatyvinė A. Smetonos vyriausybė uždarė krikšč. demokratų dienraštį „Rytą" ir jo redaktorius — leidėjas prof. L. Bistras pasiūlė tam būreliui leisti savo katalikišką dienraštį, perduodamas ir spaustuvę. Šis būrelis sutiko. Kiekvienas jų pasiryžo būdėti to naujo dienraščio, pavadinto „XX amžius", redakcijoje po porų savaičių ir per tą laiką dienraštį globoti. Bet jie visi profesoriavo universitete ar dėstė gimnazijoje ir jautė, kad reikia vieno redaktoriaus, kuris nuolat dirbtų redakcijoje, būdamas vadovaujančiame poste.

Kun. Yla pasiūlė mane. Tada mes su rašytoju J. Grušu redagavome, plačiai paplitusį, liaudies savaitraštį „Mūsų laikraštį", o aš dar ruošiausi ir doktoratui. Pasiūlymas man buvo įdomus, bet nebuvau tvirtos sveikatos, tai galvojau, kad galiu neįstengti ir tada galėčiau gauti pylos iš vyskupo, kam leidausi įklimpti į tą darbą. Tai „gundančiam" kun. Ylai atsakiau — jeigu vyskupas man įsakys, dirbsiu, kitaip negaliu. Tie iniciatoriai nusprendė vykti pas mano vyskupą. K. Paltaroką. Išvyko dr. Pr. Dielininkaitis ir dr. Z. Ivinskis. Tada gyvenau Pažaislyje, būdamas kapeliono padėjėju. Vaikštau vakare po sodą ir galvoju — bus blogai. Neturiu patyrimo, nekokia sveikata, o ir studijos susitrukdys. Nutariau telefonuoti vyskupo kanceleriui kun. Vl. Butvilai, man gerai pažįstamam. Kai pašaukiau telefonu, nutirpau išgirdęs, kad atsiliepė pats vyskupas. Jam išdėsčiau savo prašymą, o jis pasakė — pažiūrėsim, ką pasakys tie atvažiavę delegatai. Kun. Yla dar man davė vieną parą gerai pailsėti ir tada iš Kauno patelefonavo: „Sveikas redaktoriau". Taigi — vyskupas pritarė. Vėliau iš kitų sužinojau, kad vyskupas prasitaręs — ką gi jis nenorės būti dienraščio redaktorium, jei varo kažkokią diplomatiją, o jei diplomatiją, tai tiks į redaktorius.

Ir taip prasidėjo darbas. Sutartinai dirbome aštuonių žmonių kolektyvas. Ateinantieji talkinti redakcijoje tie profesoriai, atsinešdavo naujų idėjų, naujų minčių, įtraukdavo naujų savo pažįstamų bendradarbiais. Dienraštis buvo plačių pažiūrų, turėjo gausiai aktualios medžiagos. Dr. Grinius, dr. Ivinskis, dr. Maceina globojo šeštadienių „Mokslas ir menas" skyrių, dr. Dielininkaitis rūpinosi socialiniu skyriumi „Darbas ir duona", J. Ambrozevičius tvarkė sąmojaus, humoro puslapį „Mirga marga" bei rašydavo teatrų rezencijas. Darbas ėjo sėkmingai. Įsigijome specialius korespondentus Berlyne, Romoje, Stokholme, Rygoje, Varšuvoje, kurie mums kasdien telefonu pranešdavo pasaulio naujienas, o jas priimdavo ir suredaguodavo didelių gabumų vyras, J. Butėnas, vėliau žuvęs partizanų kovose.

Pas A. Smetoną, K. Grinių ir M. Sleževičių

Redaktorius protarpiais priimdavo užsienio reikalų ministras S. Lozoraitis, labai kultūringas žmogus, ir painformuodavo apie politines aktualijas. Vienu metu

Vysk. Vincentas Brizgys ir prel. Juozas Prunskis 1973 metais.

gavome audienciją pas prez. Antaną Smetoną. Buvome ne vyriausybės grupės žmonės, bet norėjome padaryti kraštui naudingus pasiūlymus. Prez. Smetona mus maloniai savo-rūmuose priėmė, tačiau vengdamas įsileisti į diskusijas, jis visą laiką pats kalbėjo, kol baigėsi audiencijos laikas. Teįstengėme tik vienu kitu sakiniu įsiterpti.

„XX amžius" norėdavo iškelti kas gera ir kitose grupėse. Darydavau pasikalbėjimus su jų vadovaujančiais asmenimis. Porą kartų turėjau pokalbius su buvusiu kairiųjų prezidentu dr. Kaziu Griniumi. Parašęs pasikalbėjimą, nueidavau pas jį perskaityti ir gauti jo patvirtinimą. Vienu metu paklausiau jo, ką mano apie religijos dėstymą mokyklose. Jis atsiliepė palankiai. Žinodamas politiniais sumetimais liaudininkų skirtingą pažiūrą, pasistengiau šį jo atsakymą suformuluoti atsargiai ir kiek miglotai. K. Grinius pasiklausęs pratarė: „Na, tai, ką čia aplinkui suki. Sakyk, kad tikybos, dorovės mokslo dėstymą reikia teigiamai vertinti".

Pasikalbėdavome dar ir taip sau. Vienu metu jis pasakojo, kaip jis savo parapijoje atlaidų metu norėtų, būdamas miestely, užeiti į bažnyčią, bet ką gi žmonės sakys — va jau Grinius pradėjo į bažnyčią vaikščioti. Apgailestavo, kad tada religinis momentas buvo siejamas su partiniu pasiskirstymu. O kartą dr. Griniaus žmona, įėjusi į kambarį, kur mes buvome, pratarė: Ką, čia mano vyras vis kalbasi ir kalbasi su kunigu, gal ir išpažinties prieis". Grinius tą girdėjo, bet į tai neatsiliepė.

Teko daryti pasikalbėjimą su buvusiu min. pirm. M. Sleževičium. Tai buvo vadovaujantis kairiųjų valstybininkas, labai malonus žmogus. Po vieno tokio pasikalbėjimo jis mane išlydėjo, padavė paltą ir tarė: „Mes čia žemėje turime tiek daug bendrų reikalų. Kam mums grumtis dėl to, kas yra kažkur anapus toli, o kad kokiam klebonui bus duodama kokiu vežimu malkų daugiau, ar mažiau — ar tas svarbu?"

Vienu metu Birštono kurorto direktorius buvo laikraštininkus pakvietęs ten savaitę pavasaroti. M. Sleževičius buvo malonus tada man vizitą padaryti. Beje, kadangi Birštone tada buvo duodamos purvo vonios, aš parašiau reportažą antrašte: „Kur vagonais veža purvą ir krečia ant ponų".

Su prof. Čepinskiu, filos. St. Šalkauskiu ir rašyt. A. Jakštu

Pakartotinai esu daręs pasikalbėjimus su prof. V. Čepinskiu. Tai įtakingas socialdemokratas, buvęs švietimo ministras ir universiteto rektorius. Pasikalbėjime ir kitomis progomis jis mėgdavo pakartoti: „Jau atėjo laikas man sutvarkyti sielos bagažą". Kai jis susirgo mirtina liga, pora kartų jį aplankiau. Maloniai pasikalbėjome. Jis pratarė: Žinau, kunige, ko tu ateini. Gerai, savo pareigą atlieki". Bet tuo viskas ir pasibaigė.

Filosofas prof. St. Šalkauskis buvo labai artimas „XX amžiaus" žmogus. Vienu metu jis pradėjo dienraščiui rašyti seriją straipsnių, darydamas užuominas apie užsienio pažangius krikščionių socialinius ir ideologinius polėkius. Kairėj pusėj pagrindinės straipsnio antraštės jis uždėdavo antraštėlę: „XX amžiaus" ideologijai. Keletą kartų taip praleidau, bet paskiau pradėjau galvoti — ką čia medžiaga mūsų sąjūdžio ideologijai, kad mes jau turime aiškią ir tvirtą ideologiją. Ir tą antraštėlę nubraukiau. Tai buvo mano klaida. Prof. Šalkauskis nutraukė tą straipsnių seriją, bet nieko apie tai man nepratarė.

Redaguodamas „XX amžių" buvau seselių kapelionu ir gyvenau Aleksote. Einu kartą per Aleksoto tiltą ir sutinku pasivaikščioti išėjusį į rašytoją, poetą, redaktorių, kritiką Adomą Jakštą. Jis mane sustabdė ir ėmė klausinėti, kaip man atrodo mūsų teatro uždanga su ta rūtele. Rodos, jis nebuvo ją visiškai patenkintas. Aš jam atsakiau, kad redakcijoje yra labai daug darbo ir aš į teatrą mažai tenueinu. Jakštas smarkokai užsipuolė: Tai koks tu redaktorius, kad nevaikštai į teatrą!"

Ministerio gundymai, poetas Gira ir SSSR batai

„XX amžius" pradėjo intensyviai skiepyti idėjas, kurios būtų naudingos Lietuvai. Paleidome šūkį, kad Lietuva turi būti elektrifikuota. Tada ėmėme garsinti, kad reikia mūrinės Lietuvos, panaudojant gausiai turimą molį statyboms. Visuomenė buvo įelektrinta tais užmojais; kad vyriausybė neįstengė jų vykdyti, bet buvo nepatogu ir juos atmesti. Kartą pasikvietė mane vidaus reikalų ministras ir ėmė kalbinti, kad mūsų dienraščiui reikėtų daugiau bendradarbiauti su vyriausybe ir pridėjo — jeigu reikėtų kokią dešimtį tūkstančių litų duoti mūsų dienraščiui, tai čia neproblema. Tačiau mes to kyšio gundymu nesidavėme suvilioti.

„XX amžius" beveik kas šeštadienį dėdavo karikatūrą. Idėją daugiausia sugalvodavo J. Ambrazevičius, o nupiešdavo dail. Kulakauskas. Vienu metu įdėjome karikatūrą: stambūs sovietiniai batai su pjautuvo ir kūjo ženklais, o prie jų suklupęs valo juos poetas Liudas Gira, kuris tuo metu buvo žinomas pataikautojas Maskvai. Sovietų pasiuntinybė tuoj į tai reagavo ir pareikalavo Lietuvos vyriausybę nubausti „XX amžių". Mums buvo užkrauti keli šimtai litų pabaudos, tačiau čia vyriausybė buvo mums palanki ir, rodos, tos pabaudos nė nereikėjo mokėti.

Kaip mes „numarinome" gyvą kunigą

Vieną dieną, prieš pat dienraščio išleidimą, ateina pas mane redakcijos narys Ant. Pauliukonis ir sako, kad atėjo telegrama, jog mirė kunigas, atsiųsta užuojauta. Pasakiau, kad jau nebėra kada įdėt tą užuojautą, tik reikia į pirmą puslapį įdėti pora eilučių, kad mirė tas kunigas. Kai paskelbėm, Kaune gyvenusi studentė jo giminaitė tuoj griebėsi ieškoti iš Šv. Žemės to kunigo atvežto smėlio, kurį jis prašė užberti ant jo kapo, o vienas tos vyskupijos kunigas nuvyko pas vysk. Paltaroką, pareikšdamas užuojautą dėl tos mirties, pasisiūlydamas užimti jo vietą klebonu. Pasirodė, kad įvyko klaida. Telegrama buvo atsiųsta be ženklų ir skambėjo taip: „Kun. Dauliui mirus jo tėveliui reiškiame užuojautą". Iš tikrųjų telegrama turėjo būti tokia: „Kun. Dauliui, mirus jo tėveliui, reiškiame užuojautą". Taigi buvo miręs ne kunigas, o jo tėvas. Tik nebesu tikras ar tokia buvo to kunigo pavardė.

Per užminuotą jūrą į Švediją

Jau II pasauliniam karui prasidėjus, mums labai reikėjo Švedijos sostinėje gauti korespondentą, nes tas neutralus kraštas iš abiejų pusių turėdavo gerų informacijų. Aš turėjau vykti surasti korespondentą. Nuskridau į Taliną. Toliau karo metu civiliniai lėktuvai nebevežė, tai teko plaukti laivu. Bet jau tuo metu Baltijos jūra buvo užminuota. Buvo nemaža įtampa, nes kiekvienu metu galėjo laivas užplaukti ant minos. Laimei, kelionė pavyko laimingai. Ieškant korespondentų, teko vykti ir į Varšuvą, ir į Romą. Vienu metu buvau pasiųstas į tarptautinį laikraštininkų suvažiavimą Prancūzijoje, Nicoje, kur pirmą ir paskutinį kartą gyvenime teko pasakyti lietuvių vardu sveikinimo kalbelę prancūziškai. Vienu metu nuvykau į Suomijos sostinę Helsinkį. Ten, Budapešto suvažiavime mano pažintas socialdemokratų laikraščio redaktorius Helsinky, nuvedė į kleboniją, kelyje pasakodamas, kad jau praėjo laikai, kada jie reiškėsi prieš tikėjimą. Po Mišių grįžau į kleboniją. čia bepusryčiaujant kunigas pasakė, kad kas-

Prel. Juozas Prunskis su ligoniu.

dien į jų bažnyčią ateina lietuvė, kuri būtų laiminga pamatyt savo tautos kunigą. Paprašiau ją pašaukti. Kai ji atėjo į klebonijos salioną ir pamatė mane, nieko nesakiusi priėjo, atsiklaupė ir apkabino kojas. Ją apraminau. Pasirodė, kad ji buvo visiškai vieniša tame mieste, bet ji buvo ne lietuvė, o latvė katalikė. Religija jai buvo vienintelė paguoda.

Suomijoje turistiniu laivu nuplaukiau į didžiulio Europoje Ladogos ežero salą, kur buvo rusų vienuolynas. Pernakvojęs nuėjau į salos pakraštį, kur mažytėj trobelėj gyveno atsiskyrėlis, teturįs plikų lentų lovą. Jis laiką praleisdavo skaitydamas šventas knygas. Kai grįžau į vienuolyną, valgomajame teradau grindis valančią merginą, kuri iš kart pasakė mano pavardę. Pasirodo, ji buvo Lietuvos atstovybės sekretorė, mokanti daug kalbų ir vasarą atvykdavo dirbti į turistines vietas. Kai grįžau į laivą plaukti atgal, kur buvo protestantų pastoriaus vadovaujama ekskursija, netikėtai ta sekretorė atbėgo, tardama: „Kunigėli, aš jums atnešu šiltų blynų..." Pastorius žvilgterėjo ir tik pratarė — „ale jūs, kunige, ir pažintis greit užmezgate..." Dar paskiau pasiekiau Šiaurės Leduotąjį vandenyną, kur ant aukšto akmeninio pakrantės kalno suklupau, dėkodamas Dievui, kad galėjau pasiekti tokį įdomų kraštą ir net nakvoti vietoje, kur vasarą nakčia saulė jau nebenusileidžia visą parą.

Korespondentas Berlyne

Okupantų išblokštas iš tėvynės perbėgęs raudonarmiečių su šunimis saugomą sieną, sulaikytas pusantros savaitės prabuvau nacių koncentracijos stovykloje su kun. Yla, dr. Maceina, J. Butėnu. Pagaliau pasiekiau Berlyną. Atėjo ruduo, o buvau be šiltesnio drabužio. Užėjau į Užsienio reikalų ministerijos spaudos skyrių ir užsiregistravau kaip užsienio korespondentas. Davė tiek kortelių, kad nuėjus į krautuvę patys vokiečiai stebėdavosi, nes net jie tiek neturėjo kortelių pirkiniams. Rašydavau straipsnius „Draugui". Vokiečiai bijodavo, kad mes kokiu slaptu šriftu nesiųstume kokių informacijų į Ameriką. Reikėdavo rašyti mašinėle, o vokietės tą lietuvišką raštą vėliau perašydavo savomis mašinėlėmis.

* * *

Dabar jau visi „XX amžiaus" kolektyvo nariai yra mirę. Mirė ir mano čia suminėtieji kiti asmenys. Mirė ir kitų dviejų didžiųjų Lietuvos dienraščių: „Lietuvos aido" ir „Lietuvos žinių" redaktoriai V. Alantas ir J. Kardelis. Tik aš dar likau gyvas, besiruošiantis, kada manoji valanda išmuš.

...„dirbau su Pr. Dielininkaičiu, dr. Z. Ivinskiu, kun. St. Yla, dr. J. Grinium, prof. A. Maceina, J. Ambrazevičium (Brazaičiu)..."

Gydytojas ir „Gajos" gimimas

Dr. Juozas Meškauskas

Medicina yra viena iš kultūros, meno, religijos, technikos, sociologijos, ekonomijos ir apskritai mokslo bei gyvenimo komplekso disciplinų. Gydytojo profesija yra viena iš realiųjų mokslų profesijų, kuri tampriai siejasi su humanitariniais, filosofiniais, religiniais, socialiniais, politiniais mokslais bei jų šakomis.

Pačioje pradžioje medicina buvo labai artimai susijusi su religija ir dvasininkija. Medicina, teisė ir teologija prasidėjo ir tobulėjo vienuolynuose, vėliau Padua, Montpellier ir Paryžiaus, ir dar vėliau Leyden, Oksforde ir Cambridge universitetuose. Graikų kultūros klestėjimu, o dar vėlesniais laikais gydytojas ir dvasininkas dažniausiai buvo vienam asmenyje.

Ir Lietuvos medicinos istorijoj trečias, kilęs iš Lietuvos teritorijos žinomas medicinos gydytojas, baigęs Krukuvos universitetą, Vaitiekus Grabauskas, miręs 1569 m., buvo garsus gydytojas, kartu ir dvasininkas, Vilniaus kapitulos kanauninkas. Ketvirtas iš Lietuvos teritorijos kilęs medicinos daktaras, diplomą gavęs 1556 m. Ferarus universitete (Italijoj), buvo Jurgis Petkūnas iš Eišiškių. Jis buvo taip pat kartu ir dvasininkas, Vilniaus kapitulos kanauninkas. Jis buvo geras gydytojas, kurį laiką buvo Vilniaus vaivados kunigaikščio Radvilos asmeninis gydytojas, o 1567 m. buvo įšventintas ir paskirtas Žemaičių vyskupu.

Pirmasis iš Lietuvos didžiosios kunigaikštijos kilęs, nedvasininkas gydytojas yra Francisek Skorina. Jis gimė apie 1490 m. Polocke. Jo tėvas Lukas buvo kailių ir odų pirklys Polocke ir turėjo ryšių su Rygos, Vilniaus bei Lenkijos prekybos centrais. 1504 m. Skorinos vardas randamas Krokuvos universiteto metrikuluose kaip „Franciškus de Polocko Lituanus". 1506 m. spalio 18 d. jis gavo Krokuvoje laisvųjų menų bakalauro laipsnį, 1512 m. Paduvos universitete — medicinos ir filosofijos daktaro laipsnį. 1517-1519 m. jis gyveno Prahoje, įsteigė stilizuotomis kirilinėmis raidėmis spastuvę ir išspausdino 23 leidinius — knygas. Tie 23 leidiniai sudaro šv. Raštą. 1524 m. jis gyveno Vilniuje kur įsteigė spaustuvę ir išleido Naująjį Testamentą, vardu „Apostolo". Tai buvo pirmoji Vilniuje ir apskritai Rytų Europoje spausdinta knyga. 1525-1530 m. laikotarpyje jis išleido knygas „Malaja podorožnaja Knizica". Jos buvo gražiai išleistos ir turėjo didelės reikšmės tolimesniam Lietuvos spaudos ir apskritai spaudos vystymuisi Rytų Europoje. F. Skorina, nors ir nedvasininkas, tačiau jo darbas stipriai surištas su religija — Šv. Rašto ir Naujojo Testamento spausdinimu.

Iki 1781 m., t.y iki Medicinos Kolegija Vilniuje visai pasiruošus ir viešai pradėjo veikti, kaletas ar keliolika lietuvių gydytojų (skaičius nežinomas) baigė mokslus Vakaruose ir dirbo Lietuvoje. Bet daugiausia Lietuvos

Pirmoji „Gajos" korporacijos šventė 1928 m.; korporantai Studentų bažnyčioje.

Pirmieji „Gajos" korp. gydytojai Vokietijoje, Tiubingene pakelti į sendraugius 1946 m. Iš k.: Vytautas Majauskas, Kazys Bobelis (priekyje) Kazys Ambrozaitis, Gediminas Grinevičius-Grinis ir Jonas Karvelis.

gydytojų buvo užsieniečiai, kuriuos kviesdavo kunigaikščiai ir bajorai savo šeimos arba savo valdomos teritorijos gydytojais.

Per 34 metus Vilniaus universiteto Medicinos Kolegija ar Medicinos fakultetas (vardas buvo keičiamas) paruošė 1,500 gydytojų. Dalis jų apsigyveno Lietuvoje, kita dalis — Rusijoje ir net tolimam Sibire. Taip, kad Rusijos valdomoj teritorijoj (įskaitant ir Lietuvą) kas 5-tas ar 6-tas gydytojas buvo baigęs medicinos mokslus Vilniuje.

Devyniolikto šimtmečio pradžioje Vilniaus universitete pradėjo reikštis prieš rusus nukreiptos nuotaikos ir sąjūdžiai. Ryškėjo ir stiprėjo tautinis susipratimas. 1842 m. Vilniaus universitetas rusų buvo uždarytas. Teologijos fakultetas buvo perkeltas į Peterburgą, o Medicinos fakulteto profesūra ir turtas buvo išskirstytas po Rusijos universitetus. Po Vilniaus universiteto uždarymo 1842 m. Lietuvos teritorija buvo be aukštųjų mokyklų. Iki to laiko tarp medicinos mokslų ir jos adeptų ir teologijos bei religijos nebuvo konfliktų, nesusipratimų ar vieni kitų neigimo.

Nebesant Lietuvoje aukštųjų mokslų, jaunuomenė buvo priversta savo studijoms rinktis Rusijos arba Vakarų Europos universitetus. Lietuviai mediciną dažniausiai studijuodavo Rusijos universitetuose. Vakarų Europos universitetuose tuo metu pradėjo stipriai reikštis materialistinės idėjos. Jos persimetė ir į Rusijos universitetus. Ten materialistinės įdėjos įgavo ir nihilistinį charakterį. Lietuviai, baigę Rusijos universitetus, grįždavo materialistai-nihilistai. Tokie buvo ir gydytojai. Gydytojų tarpe buvo ir tokių „išminčių", kurie sakė, kad jie iš pagrindų išpjaustę, išstudijavę žmogaus organizmą ir sielos neradę. Taip, kad prieš Pirmąjį pasaulinį karą ir tuoj po jo, praktikuojantis katalikas gydytojas Lietuvoje ir apskritai visoje Rusijoje buvo retenybė.

Įkūrus Lietuvos universitetą 1922 m. vasario 16 d., į Medicinos fakulteto mokomąjį personalą buvo pakviesti baigusieji Vakarų ar Rusijos universitetus. Medicinos fakultete nebuvo nei vieno profesoriaus, kuris būtų praktikuojantis katalikas. Jame vyravo materialistinės, ateistinės, nihilistinės nuotaikos.

Lietuviai studentai medikai gimnazijose buvę ateitininkai, kurių šūkis yra: „Viską atnaujinti Kristuje", Medicinos fakultete jautėsi nelabai gerai ir fakultetas ateitininkams buvo nepalankus.

Ateitininkai gydytojo profesiją suprato ir įsivaizdavo kitaip, negu jiems buvo piešiama. Gydytojas yra universaliausia iš visų profesijų, nes jo darbo laukas, t.y. sergąs žmogus, yra tas pats, nepaisant, kur jis yra ir kas jis yra. Gydytojo profesija yra viena iš realiųjų mokslų profesijų, kuri tampriai rišasi su humanitariniais, religiniais, socialiniais, politiniais mokslais. Paracelzijus yra pasakęs, kad gydytojas yra kilęs iš Dievo, todėl jis turi kultivuoti tikėjimą, kuris yra gydymo raktas. „Medicus pius res miranda" (pamaldus gydytojas yra didžiai gerbtinas) pasakė popiežius Pijus VII, kuomet jis priėmė jauną gydytoją Laenec.

Vieną dieną Ispanijos provincijos gydytojas paklausė savo sūnaus, kuo jis nori būti, kada jis užaugs. Tas jam atsakė: „Noriu būti žmogumi". Tai buvo atsakas vėliau tapusio garsaus smegenų tyrinėtojo, Nobelio premijos laureato Santiago Ramon Y. Cajol. Jis iš tikrųjų tapo žmogumi, kurį žino ne tik mediciniškas, bet literatūrinis ir apskritai visas pasaulis, nes jis domėjosi ne tik neurogija ir neuronais, bet daugeliu klausimų ir visais dienos įvykiais. Sėkmingam savo darbui gydytojas domisi ir turi domėtis to laiko gyvenamų įvykių raida ir tuose įvykiuose aktyviai dalyvauti.

Graikų, romėnų, gotikos bei renesanso laikais medicina ir gydytojo profesija buvo sutapatinama ne tik su religija, bet ir su filosofija. Iš tikrųjų filosofija turi tą pačią temą, kaip ir medicina, būtent žmogaus gyvenimas socialinėj ir istorinėj dimensijoje. Norint ar nenorint, kada gydytojas tikrina ligonį, jis paliečia pagrindines filosofijos problemas, nes jis nagrinėja ne tik fizinį kūno stovį, bet jo protines ir sielos problemas, jo santykį su aplinka, su materialiniu ir dvasiniu pasauliu.

Medicina yra ne tik mosklas, bet ir menas. Medicina yra mokslas tada, kai jos atskiros šakos arba klausi-

mai yra sprendžiami labaratorijose, institutuose, muziejuose. Menas ir yra tada, kai tyrinėjimų arba empiriniu keliu prieiti duomenys meniškai pritaikomi ligonio gydymui.

Studentai medikai ateitininkai, taip suprasdami gydytojo profesiją ir niekur negirdėdami tomis temomis kalbant ar nagrinėjant nei korporacijose nei fakultete (fakultete apie sielą ir Dievą iš viso nebuvo kalbama), nutarė steigti atskirą studentų medikų ateitininkų korporacija. Tokios korporacijos steigimui labai nuoširdžiai pritarė ateitininkų vadovybė. Tuometinis ateitininkų federacijos vadas, prof. St. Šalkauskis pasiūlė „Gajos" vardą ir jos šūkį „Gajus kūnas — budri dvasia".

Pasiūlytas korporacijos vardas ir šūkis steigėjų, keliolikos studentų medikų (J. Račiūnas, K. Konkulevičiūtė-Štuopienė, A. Aleknavičius, P. Strimaitis, J. Jusionis, A. Čerškus. P. Kazlauskas, St. Kudirka, St. Tuminas, J. Meškauskas, J. Kamarauskas, F. Zubinas, J. Bajerčius, A. Gulbinas, J. Balčūnas buvo priimtas ir buvo įsteigta Studentų Medikų Ateitininkų Korporacija „Gaja".

Korporacija augo labai greitai savo narių skaičiumi. „Gaja" buvo pirmoji profesinė studentų ateitininkų korporacija. Kiek vėliau įsikūrė technikų korporacija „Grandis". Po to įsikūrė studentų teisininkų ekonomistų korporacija „Justitia".

Įsikūrusi „Gaja" turėjo būti, pagal universiteto reguliaminą, įrengistruota į universiteto organizacijų eilę.

Čia „Gaja" susidūrė su sunkumais. Universiteto reguliaminas reikalavo, kad įregistruojama organizacija ar korporacija turėtų iš profesūros globėją. Kuris lyg ir imtų atsakomybę už tos korporacijos veiklą. Niekas iš Medicinos fakulteto profesorių nesutiko būti „Gajos" korporacijos globėju, nes jos įdealai ir pasaulėžiūra nesutiko su profesūros materialistine — nihilistine pasaulėžiūra. Galų gale buvo kreiptasi į p. Sidaravičienę, kuri buvo ateitininkė, ištekėjusi už liberališkų pažiūrų prof. Br. Sidaravičiaus, kad ji pakalbėtų ir paprašytų savo vyrą, gal jis sutiktų būti „Gajos" korporacijos globėju. Prof. Br. Sidaravičius sutiko ir korporacija „Gaja" 1928 m. gegužės 3 d. buvo įregistruota.

„Gajos" korporacijos tikslas, 4-tas įstatų paragrafas skambėjo taip: „Vyriausias korporacijos tikslas išauklėti savo narius susipratusiais katalikais, karštais lietuviais patriotais ir gerais savo profesijos darbininkais." 5-tas paragrafas skambėjo taip „Korporacija siekia sujungti visus-as, Lietuvos un-to Medicinos Fakulteto klausytojus-jas, lietuvius-es, katalikus-kes į tamprią draugišką organizaciją, teikti savo nariams moralę ir materialę paramą palaikyti artimus santykius su užjūrio ir okupuotosios Lietuvos lietuviais, gilinti medicinos mokslus ir juos populiarinti liaudy ir palaikyti gražius bei draugiškus santykius su savo narių ir filisterių šeimomis".

Gajininkai, baigę medicinos mokslus, tapdavo vadinamaisiais „Gajos" korporacijos filisteriais. Atsiradus didesniam filisterių skaičiui 1937 m. buvo įsteigta Lietuvių katalikų gydytojų korporacija „Gaja".

„Gajos" korporacijos augimą, stiprėjimą ir medicinos profesijoje nuotaikų bei pasaulėžiūros kitimą galima suprasti iš to fakto, kad „Gajai" kuriantis buvo sunku rasti globėją, o po 13 metų abiejų Medicinos fakultetų dekanai, Vilniuje ir Kaune, buvo gajininkai.

Pasitraukę iš tėvynės, gajininkai atkūrė „Gają" tremtyje, Vokietijoje, o emigravę į JAV, atkūrė ją čia Amerikoje su centru Cikagoje. Korporacija yra gana gausi narių skaičiumi, aktyvi savo veikla, konkrečiai prisidėjo prie stovyklos „Dainava" organizavimo ir dosniai ją parėmė. Buvę moksleiviai ateitininkai ir vėliau baigę medicinos mokslus, čia Amerikoje gana gausiai stoja į „Gajos" korporaciją, kurioje randa lyg antrą savo šeimą. Joje nagrinėjami moraliniai mokslininiai etiniai ir tautiniai klausimai bei problemos.

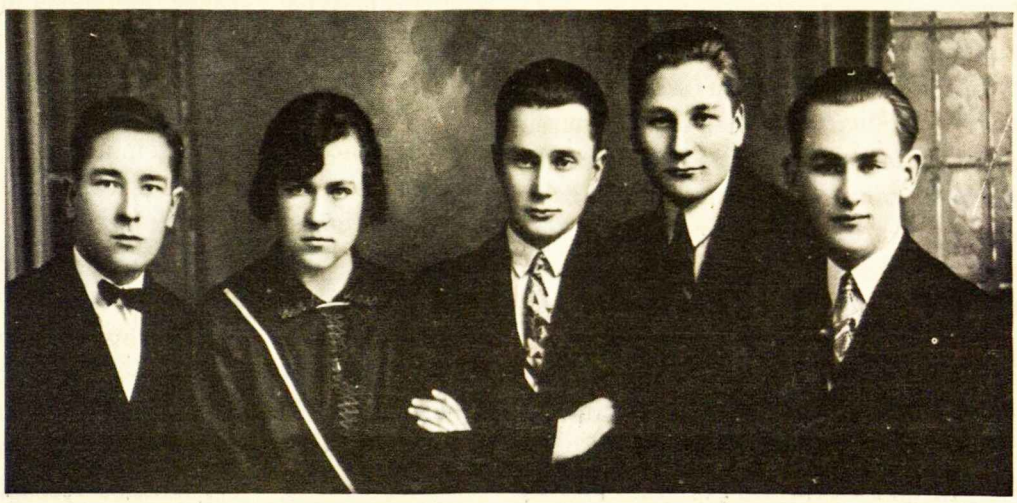

„Gajos" korporacijos valdyba 1928 m.

Eisena prie Kalantos paminklo II ateitininkų suvažiavimo metu 1992 m. gruodžio mėn. Lietuvoje.

ETNOKULTŪROS KONFERENCIJA ALYTUJE

Pernai lapkričio 14 d., nors buvo rinkimų į Seimą antrojo rato išvakarės, žmonės gausiai rinkosi į Alytaus Statybos tresto kultūros centrą. Pirmieji atvyko lektoriai — Kauno Vytauto Didžiojo un-to prof. Arvydas Žygas ir liaudies dainų atlikėja Veronika Povilionienė. Kiek vėliau — ateitininkai iš Prienų, Marijampolės, jaunimas iš Dzūkijos.

Erdviame priebutyje pasitiko šūkiai, tarsi nusakantys konferencijos problematiką: „Kristus atėjo į Lietuvą tautiniu drabužiu", „Ar įmanoma išsaugoti tikėjimą su tautine tradicija ir per tai rasti kelią pas Dievą", ir kiti.

Mintis pratęsti pokalbį apie tautinės kultūros ir krikščionybės ryšį, jo svarbą, iškilo pernai Panevėžyje, kur vyko pirmoji panaši konferencija. Jos iniciatorius prof. Žygas pabrėžė situacijos reikšmingumą. Mes susimąstėme: ar įmanoma išsaugoti tikėjimą su tautine tradicija ir per tai rasti kelią pas Dievą, ar įmanoma suprasti, kad Kristus atėjo į Lietuvą, apsirengęs tautiniu drabužiu, kad jis persunkia lietuvišką kultūrą? Su panašiomis mintimis grįžę į Alytų, svajojome apie panašų renginį.

Konferencija prasidėjo Ateitininkų himnu, pritariant A. Žebrauskienės vadovaujamo kanklių ansamblio skambesiui. Prof. Žygas paskaitoje „Tautinė kultūra ir krikščionybė" tęsė Panevėžyje pradėtą pokalbį, savo mintis iliustruodamas skaidrėmis.

Antroje paskaitoje tautosakos specialistė V. Povilionienė kalbėjo apie dzūkų krašto tradicijas, išlikusias ir benykstančias. Dainininkė kvietė įsiklausyti į mūsų senelių dainas, pajusti jose slypinčius liaudies patyrimo lobius, vystyti dainavimo tradicijas šeimose, atpažinti savo tautos kultūroje tai, ką kitos tautos seniai yra praradę.

Kiek vėliau čia pat vyko šv. Mišios, kurias aukojo kun. Pranciškus Gavėnas. Jaunimas aukojimo metu nešė lietuviškos duonos kepalėlį — mūsų dosnios žemės ir mūsų rankų darbo vaisių; gydytojai — žvakę, šviesos, mokslo simbolį; mokytojai — gėles, gamtos grožio, harmonijos simbolį. Bendruomeninės maldos metu jaunimas maldavo Viešpatį išminties pažinti savo kultūrą kaip Dievo dovaną, su kuria mes einame į pasaulį. Šv. Mišios buvo kiek kitokios — prisiminėme savo liaudies instrumentus: kankles, smuiką. Na o renginį apvainikavo Dudavičiūtės vadovaujamas etnografinis ansamblis, nukėlęs į liaudies dainų ir šokių pasaulį. Visiems šiems žmonėms tariame ačiū.

Almantas Geležius,
Vilkaviškio vyskupijos ateitininkų
valdybos pirmininkas

VILKAVIŠKIO VYSKUPIJOS ATEITININKAI

Ateitininkiškoji liepsnelė pas mus rusena. Tai matome iš vasaros stovyklų ir įvairių renginių: Stasio Šalkauskio 50 metų mirties paminėjimo, karininko A. Juozapavičiaus mirties metinių minėjimo Alytuje, pal. Jurgio Matulaičio šventė, jaunimo dienos, sąskrydis Marijampolėje, kalėdinės programos, Trijų karalių šventės organizavimas Kalvarijoje ir kiti renginiai.

Kokio dydžio yra ta ateitininkiškoji liepsnelė?

Pradžioje ateitininkų sąjūdis atsirėmė į galingą tautinį atgimimą. Katalikiškas jaunimas išėjo į viešumą ir įsiliejo į tautos dvasinį atgimimą. Ses. D. Kuzmickaitė tapo Lietuvos Ateitininkų federacijos sekretore, V. Gluoksnis — MAS CV pirmininku. Iš mūsų vyskupijos daug studentų, klierikų, kurie čia pradėjo ateitininkišką veiklą, dabar darbuojasi kitose vietovėse. Po pirmojo „jėgų nutekėjimo" liko gana nestipri bazė. Vis sunkėjant materialinei padėčiai, nelengvas praeities palikimas ir jo įtaka asmenybės vystymuisi kliudo vaisingai dirbti. Tėvai neleidžia vaikų net į vyskupijos renginius, tuo tarpu organizacijos finansavimo klausimai neišspręsti. Be to, pasigendame metodinio vadovavimo, didesnės paramos iš valdžios, bažnytinių institucijų bei kitų organizacijų.

Vilkaviškio vyskupijos ateitininkai yra nusiteikę optimistiškai. Tikimės, kad pasitaikantys sunkumai mus tik užgrūdins, kitaip, argi būtume verti šūkio „Visa atnaujinti Kristuje"?

Kuo galime pasidžiaugti po 3 metų veiklos?

Pirmiausia pačiu ateitininkijos egzistavimo faktu. Esame dėkingi prof. Žygui, kad galėjome pereiti jo „mokyklą", kurios svarbiausi kriterijai: meilė, pasiaukojimas tobulumo idėjai, Kristui; tikslo užsibrėžimas ir nenuilstamas jo siekimas, nepaisant kliūčių; paprastumas, bendraujant su žmonėmis.

Antra, užsienio brolių bei sesių moralinė ir materialinė parama, vis besiplečiančiais draugiškais ryšiais;

Trečia, Katalikų bažnyčios narių, ypač dvasininkų, neįkainuojama pagalba, išauginusią dabartinius sendraugius, studentus — ateitininkijos pagrindą.

Kokios problemos?

1. Nepavyko suburti didelę, gerai dirbančią vienminčių komandą vyriausioje valdyboje, trūksta žmonių, sugebančių lankyti vyskupijos kuopas, skaityti paskaitas, organizuoti kuopose įvairius renginius;

2. Trūko nuoseklumo Lietuvių Ateitininkų Federacijos darbe, nustatant judėjimo strategiją ir taktiką šiandieninių uždavinių atžvilgiu. Manau, kad nebuvo pakankamai dėmesio skirta ateitininkijos organizacinei struktūrai, nebuvo laiku sudaryti egzaminų klausimai, įsigyta literatūra, sudaryta tobulinimosi programa moksleiviams, todėl pradžioje įžodžiai buvo duodami, jiems nepakankamai pasiruošus.

3. Didelė sovietinio palikimo neigiama įtaka asmenybės vystymuisi, laisvam iniciatyvos pasireiškimui, nulėmusi prastą daugumos vadovų pasiruošimą darbui su jaunimu, nesuvokimą šio darbo svarbos lietuvių dvasiniam atgimimui, o gal jo nepakankamam vertinimui.

4. Trūksta lėšų vyskupijos renginiams, konkursams surengti, literatūrai atšviesti, kelionėms į ateitininkų renginius kituose miestuose.

Ką manome daryti?

1. Išryškėjus žmonėms, kurie ištikimi ateitininkiškoms idėjoms, įtraukti juos į atsakingesnį darbą, ieškoti naujų talentų; bandyti surasti bendrą kalba su žmonėmis, kurie atsiribojo nuo ateitininkiško judėjimo dėl asmeniškų ambicijų.

2. Stiprinti vadovų ruošimą; stiprinti organizacinę struktūrą, rengiant pastovius posėdžius tiek federacijos valdyboje, tiek vyskupijų valdyboje, kur būtų svarstomi aktualiausi klausimai.

3. Esant dabartinei politinei padėčiai, siekiant tvirčiau įgyvendinti savo užsimojimus, sumažinti problemų ratą, plėsti bei stiprinti ryšius su opozicijose esančiais tautiniais judėjimais, pajuntant bendrą atsakomybę už tautos ateitį, suteikiant daugiau prestižo ir mūsų organizacijai.

4. Kiek įmanoma, plėsti užsienio lietuvių jaunimo ir mūsų katalikiško jaunimo bendravimą, rengiant kuo daugiau bendrų renginių, stovyklų, kursų, nes savitarpio supratimas, kaip parodė patirtis, dar gana menkas, be to, ir užsienio ateitininkams praverstų geriau pažinti savo tėvynę, kai ko iš mūsų pasimokyti.

5. Bandyti surasti lėšų, suformuoti organizacijos biudžetą, iš kurio būtų galima finansuoti įvairius projektus vyskupijose.

Almantas Geležius

ĮSPŪDŽIAI IŠ KELIAUJANČIOS STOVYKLOS

Mes, vilkaviškiečiai, kartu su Šakių jaunimu, keliavome po šakių ir Vilkaviškio rajonus — Griškabūdį ir

Bartininkus. Aš pati buvau Bartininkų keliaujančioje stovykloje. Buvo iš tiesų labai smagu, nes dalyvavo daugiau kaip 30 dalyvių. Mes gyvenom pas žmones, kurie mus labai šiltai priėmė. Vakarais žaisdavome, dainuodavome, šokdavome, o dieną dirbdavome prie bažnyčios: tvarkėme bažnyčią ir jos aplinką. Vieną dieną keliavom po Bartininkų apylinkes, aplankėm dr. Jono Basanavičiaus tėviškę, Svirkalnį. Ši diena buvo labai karšta, todėl į piliakalnį kopėm vos ne keturiomis, nes buvome nuvargę. Bet nuotaika buvo puiki. Beje, į pačius Bartininkus mes atėjome pėsčiomis, pakeliui aplankydami žymias Vilkaviškio rajono vietas. Lankeliškuose simbolinį vieno kunigo, nukankinto Budavonės miške, kapą. Buvome ir Budavonės miške.

Visas dienas bendravome su vietiniu jaunimu, pasakojom savo kelionės tikslą, apie Lietuvos evangelizaciją. Nors jie mūsų išklausydavo ir su mumis bendravo, bet į savo širdis nenoriai leidosi. Buvome suruošę dvi vakarones. į pirmąją atėjo daug girto jaunimo, bet jau į antrąją užsigėrusių daug mažiau atsilankė. Manau, jeigu mes ten dar kartą nuvyktume, mūsų darbo vaisiai būtų labiau matomi. Atsisveikindami jie pasakė, kad mūsų lauks ir kitais metais.

Reda,
Vilkaviškis

* * *

Mūsų keliaujanti stovykla kitą savaitę po sąskrydžio Marijampolėje išvyko į Griškabūdį. Kartu su jaunimu iš Vilkaviškio buvo daug jaunimo iš Šakių. Įsikūrę Griškabūdyje, dalyvavome šv. Mišiose, giedojome giesmes. Kitas dvi dienas nuo ryto iki pietų tvarkėme bažnyčią, zakristiją. Tvarkant bažnyčios aplinką, reikėjo genėti ir medžių šakas. Vienas iš mūsų netyčia pajudino širšių namelius ir jos „pavaišino" visus savo vaišėmis.

Vakarienės metu deklamavome eilėraščius, dainavome, o vėliau — šokome.

Šeštadieniui atėjus, buvo laikas kelionę užbaigti. Išvykome atgal, o mus palydėjo Šakių jaunimas.

Daiva,
Griškabūdis

KARALIAUS MINDAUGO KUOPOJE

Karaliaus Mindaugo kuopa veikia Vilkaviškio parapijoje. Pernai lapkričio mėn. pabaigoje buvo mūsų kuopos šventė. Prasidėjo šv. Mišiomis, kurias aukojo kun. E. Naujalis. Šv. Mišios yra ateitininkų dvasinės stiprybės ramstis, todėl šių iškilmingų Mišių metu ateitininkų įžodį davė: Edita Stankevičiūtė, Daiva Čiuprinskaitė, Asta Navickaitė, Rūta Nikulytė.

Po to visi drauge šventėme jaunų ateitininkų priėmimą. Tai buvo labai smagi šventė. Naująsias ateitininkes pasveikino kun. Naujalis, skautai, Vilkaviškio vyskupijos ateitininkų pirm. gyd. A. Geležius. Po sveikinimų visi bendrai pietavome. Pavalgius vyko viktorina. Visi dalyviai padalinti į dvi komandas. Kiekviena komanda sprendė jai pateiktus uždavinius ir stengėsi laimėti. Šventė baigėsi smagiais šokiais.

Ši šventė paliko įspūdį ne tik naujųjų ateitininkių širdyse, bet visų šventėje dalyvavusių. Visi išsiskirstėme linksmi, suprasdami, kad šventė — tai tik akimirka, kad mūsų laukia daug darbų.

Edita Stankevičiūtė

ATEITININKŲ ŽIEMOS AKADEMIJA ANYKŠČIUOSE

Praeitais metais vyko ateitininkų Žiemos akademija Anykščiuose — jau trečius metus iš eilės šioje vietovėje. Gruodžio 26 d. į Anykščius susirinko daug brolių ir sesių ateitininkų ir apsigyveno poilsio namuose. Kiekvienas renginys turi savo organizatorių, galima sakyti, gerąjį angelą. Šį kartą tuo geruoju angelu buvo Daiva Kuzmickaitė, o dvasios vadai — kunigai Robertas Grigas ir Ričardas Repšys. Žiemos akademijoje svečiavosi ir ateitininkiška dvasia gyveno su mumis Rebecca Martin ir Donald Levarnje.

Dienotvarkėje buvo gausių paskaitų, kurios buvo įdomios ir naudingos. Visi ateitininkai pagal amžių buvo suskirstyti į tris grupes: peliukus, zuikius ir gandrus. Žinoma, neapsiribota tik paskaitomis: vyko įvairūs vakarai — susipažinimo, susikaupimo, talentų, A. Baranausko 90 metų minėjimas, kaukių balius. Mus taip pat visada linksmindavo Gediminas su savo armonika.

Iš įvairių Lietuvos vietų suvažiavę ateitininkai turėjo progos susipažinti ir pabendrauti. Laisvalaikio metu vadovams vyko kursai, kuriuos vesdavo Rebecca Martin, Gintaras Vitkus, Gintaras Grušas.

Gruodžio 31 vyko MAS suvažiavimas (tą pačią dieną buvo ir JAS suvažiavimas).

Po suvažiavimo buvo iškilminga vakarienė su prisiminimų vakaru apie kun. Stasį Ylą. Man didelį įspūdį paliko ir dar kitas vakaras — tai talentingų ateitininkų pasirodymas, kuriame jie skaitė savo kūrybą, dainavo ir kitaip pasirodė. Prieš 12 val. nakties visi iškeliavome

į Šv. Mato bažnyčią. Žvakių šviesoje laukėme Naujųjų metų. Kartu su laikrodžio dūžiais, mušančiais 12 kartų, prasidėjo šv. Mišios. Po Mišių džiaugsmo kupini sveikinome vieni kitus, spragsėjo „šaltosios" ugnelės. Kai grįžome į stovyklavietę, įvyko linksmavakaris, o gal — linksmanaktis?

Besilinksmindami stengėmės negalvoti, kad ateis rytojaus diena ir reikės išsiskirti su naujais draugais, kurie tapo mums taip artimi. Vis dėlto rytas atėjo ir išsiskyrėme su viltimi susitikti pavasario akademijoje, kurioje vėl būsime kaip viena šeima.

Orinta Daunoraitė,
Anykščiai

„LIETUVA BUS LAISVA, JEI MES BŪSIM TAVYJE..."

1992 m. gruodžio 12-13 d. Kaune, VDU Didžiojoje salėje vyko II Lietuvos ateitininkų federacijos suvažiavimas. Įvertinti per 3 metus nuo atsikūrimo 1989 m. rudenį nuveikti darbai, nužymėtos ateities kelių kryptys. Bemaž vienbalsiai Federacijos pirmininku perrinktas dr. Arvydas Žygas, išrinkta nauja valdyba su penkiais vicepirmininkais specialioms veiklos sritims: S. Daiva Kuzmickaitė — akademinių programų rengimui; Vidas Abraitis — auklėjimo, šeimiškumo klausimams; kun. Robertas Grigas — kultūros, dvasinio ugdymo, informacijos reikalams; Vincas Rastenis — istorinio tęstinumo, ryšių tarp kartų įgyvendininui; kun. Rimas Gudelis SJ — „užsienio-finansų-ekonomikos ministras" (federacijos turtiniai dalykai). Į Valdybą įeina Vyskupijų valdybų pirmininkai: Kaišiadorių — Justinas Mickūnas, Panevėžio — Albina Saladūnaitė, Telšių — Raimonda Jucytė, Vilkaviškio — Almantas Geležius; Kaunas ir Vilnius savuosius dar renka. Automatiškai valdybos nariais tampa federacijos sąjungų pirmininkai — Sendraugių (ASS) — Vincas Rastenis, Moksleivių (MAS) — Vytautas Gluoksnis, Jaunučių (JAS) ir Studentų (SAS) veikimas bei struktūros tebesikuria.

Pernai vasaros metu vykusios Kaltinėnų stovyklos vadovai su kun. P. Linkevičium, Kaltinėnų klebonu.
Nuotr. ses. Margaritos

Entuziastingai sutiktas kardinolo V. Sladkevičiaus pritarimas LAF vadovybės prašymui Federacijos dvasios vadu skirti vyskupą Sigitą Tamkevičių, SJ. Suvažiavimas balsavo už „savigynos rezoliucijas", kurios užkirs kelią paskiriems asmenims ar grupėms be Vyriausios valdybos žinios savintis visos organizacijos turtą ir teisę atstovauti LAF Lietuvoje ar užsienyje. Jau susikūrusioms ir besiruošiančioms įžodžiui kuopoms atstovavo apie 700 delegatų.

Visko pradžia — Šv. Mišios arkikatedroje. Kardinolo žodis. Vadų, sendraugių, moksleivių, studentų, jaunučių, šeimų kreipiniai visuotinėje maldoje. Atnašos prieš aukojimą — pintinė grūdų (iš daugelio — viena duona, tai mes), keliauninko lazda (tęsiame apaštalų kelionę). Ir begalinės eilės priimančių Komuniją — dalija trys kunigai — o veidai visų kaip iš Mačernio, Milašiaus poezijos ar Čiurlionio paveikslų, džiugi sutelktis, jokio nerimtumo atšešėlio. Presbiterijoje palinksta kuopų vėliavos. Už Katedros, priešais baltąją Immaculata Cenceptio, pašventinamas kryžius su ateitininkiška tulpe.

Universiteto foje toks savas šurmulys, kad išsyk pasidaro aišku — esi tarp namiškių. Nepakartojamas židinio vienybės jausmas, koks būdavo pogrindžio būrelių susirinkimuose, 91-jų sausy aplink Parlamento rūmus ir panašiose aplinkybėse, kai širdis į širdį, malda į maldą, kai — nėra svetimų. (Dieve, Tu nori visos žmonijos mastu šito pasiekti.) O gal mūsų, judresnių katalikų, tiek nedaug, kad — bent iš matymo — kone visi susipažinę? Štai žvalios, tautinių drabužių raštais švytruojančios sesės, berods, iš Jėzuitų gimnazijos; štai pusryčius svečiams ir delegatams skuba ruošti daugelio kilnių renginių šeimininkės, Kauno karitietės; ten bruzda, dėlioja ant stalų „Caritas", „XXI amžių", Toth „Jaunuolio būdą" mūsų administratorė Roma Birgerienė — nepraeikite, suprantantieji katalikiškosios spaudos misiją, pirkdami ir platindami jūs palaikote

spausdinto religinio žodžio gyvybę! Čia sutiksi Kauno seminarijos klierikus — kad pasauliečiai suvoktų kunigą ne kaip poną, ypatingos rūšies valdininką, o kaip bendradarbį — turi jau dabar būti kartu, gilintis į jų poreikius, išgirsti jų klausimus. Žiūrėk, su jaunųjų kretingiškių, anykštėnų, kybartiečių gretomis persipina žilagalviai sendraugiai, tėveliai, sielovados rūpesčių gausoje ateitininkų minioje nepamiršę kunigai. Žvitri, kaip visuomet greit atrandanti sąskambį su jaunom sielom sesė Nijolė Sadūnaitė; skausmingai rimta, apie atgailą mums kalbanti Jadvyga Bieliauskienė; dalykiškas, išoriškai sausas Petras Plumpa. Žydrų kaklaryšių (keliaujančių vasaros stovyklų relikvija!), federacijos veteranų, buvusių laisvės pogindininkų būryje — jau lygiai artimi ir mieli išeivijos pasiuntiniai — LAF vadas Juozas Polikaitis, Tarybos pirmininkė Birutė Bublienė, airių kilmės amerikietė Rebeka Martin, VDU bendradarbė, talkinanti savo universitetine erudicija, užsienio ryšiais ir jau pradedanti teisingai dėlioti lietuviškus žodžius į sakinius. „Esame skirtingų malonės dovanų, tačiau ta pati Dvasia" (I kor 12,4).

Per visą scenos aukštį — tamsiai mėlynas audeklas, ant jo — iš baltumo net žėrinti — Šv. Dvasia, ilgasparnio balandžio ženklas, puslankiu berianti šviesių spindulių lietų žemyn, kur skleidžiasi penkialapė ateitininkų tulpė. Pažvelgi į šį meilingu globojimu ir nuolankiu pasitikėjimu dvelkiantį vaizdą — ir jau meldiesi. Ačiū dailininkei Alinai Kvedarauskienei, sugebančiai pagauti ir perteikti tokius subtilius sielų virpesius, teotrologei Vitalijai Truskauskaitei.

Karščiausios, ilgiausiai nenutylančios ovacijos lydi vysk. S. Tamkevičių, profesorius Vytautą Landsbergį ir Arvydą Žygą.

Suvažiavimą sveikina Švietimo ir kultūros ministras Darius Kuolys: „Linkėčiau ateitininkijai rimto, didelio darbo. Lietuva gali augti laisvei, gėrio tarnybai tik jaunimui auginant. Paskutinių laikų istorija parodė, kad demokratija be doros, be universalių krikščioniškų vertybių yra fiktyvi, laikina".

Kun. Jonas Boruta SJ: „Vilniaus KGB rūsiai slėpė paslaptį — prof. Pranas Dovydaitis, ateitininkų įkūrėjas, ne savo mirtimi mirė, kaip iki šiol manėme, ne iš bado ar nuo ligų. Archyvų dokumentai liudija, kad 1942 m. balandy jis nuteistas sušaudyti už „kontrevoliucinę veiklą ir organizacijos kūrimą (jau lageryje) lietuviams išvaduoti".

Federacijos vadas Juozas Polikaitis: „LAF buvo originalus bandymas vesti tautą didesnio dvasinio brendimo keliu. Tai — išskirtinis reiškinys, to kitos tautos neturi. Esminis ateitininkijos elementas nebuvo nei organizacija, nei ideologija, o akcija — įveiksminimas to gyvenimo būdo, kurį atnešė Kristus. Dvasinį atgimimą ateitininkai vykdė kultūrinėmis, visuomeninėmis, religinėmis priemonėmis. Ar mes aktyviai įsitraukiame į veiklą, ar tik vadams paliekam veikti? Ar apaštalaujame aplinkoje, kad net oponentai galėtų teigti — taip, ateitininkai apaštalauja, — o ypač pavyzdžiu. Studentų gretos negausios, į ką atsirems moksleiviai — juk studentai natūralūs jų vadai? O į ką remsis studentai be Sendraugių sąjungos? Reikia sutvarkyti pervedimą iš sąjungos į sąjungą. Reiškiu viltį, kad greitai sąjungos bus autonomiškos, savarankiškos, bet — Federacijoje. Mūsų dvasia skiriasi nuo kitų pasauliečių judėjimų tuo, kad katalikiškumo principas duoda vertybių pagrindus ir galutinį siekimo tikslą. Nesitraukime iš viešojo gyvenimo, bet būkime raugas. Įkūnykime Evangeliją kurybiniu darbu, krikščionišku gyvenimu ir socialine veikla. Kalikiškumo svarbiausia žymė yra meilė".

Vyskupas Sigitas Tamkevičius SJ: „Ačiū jums, ateitininkai, kad supratote jog laisvė visų pirma yra tiesa, o tiesos šaltinis — Dievas. Išrinktoji tauta išėjo iš Egipto į laisvę, bet į tą laisvę ėjo 40 metų, daugelis kelyje į ją mirė, daugelis turėjo tame kelyje pakeisti savo mąstymą, savo jautimą. Tikros laisvės pagrindas yra tiesa ir dora. Mieli ateitininkai, šito visuotinio materializmo akivaizdoje išlaikykite dvasinių dalykų primatą, ištikimybę Bažnyčiai. Ištikimybė, nors niekinama, keikiama — ir purve blizga. Išlaikykite lietuviškumą — tegul jokie Vakarų šlageriai, pigi masinė kultūra neužima Jūsų gyvenime svarbios vietos. Integravimas to, kas gera, iš visur — ir savęs išlaikimas. Derinkime".

Petras Plumpa: „Netradiciškai kalbėsiu, mano pašaukimas būti disidentu. Bet kokio doro veikimo varančioji jėga — Kuriančioji Dievo Dvasia, arba Kuriančioji Meilės jėga. Krikščionio ginklas — meilė, jo vėliava — džiaugsmas, jo priešas — nuodėmė. Ateitininkija pašaukta komunizmo uragano sugriautoms sielų šventovėms atstatyti. Į dvasiškai nualintą kraštą slenka įvairių konfesijų apaštalai, o ateitininkai ne visuomet parodo savo teologinį pranašumą. Bendruomeniškumas — pirmų krikščionių gyvensenos aidas, šeimiškumo ir visuomeniškumo principų jungtis, jis turi tapti mūsų atsvara būtent tuo patraukiančiam sektantizmui. Dievas sukūrė žmogų sau, t.y. Meilei, todėl nenurims jo širdis, kol meilės nesuras. Jaunuoliai, nerandantys šeimos židinio šilumos, ieško jos konfesinėje plotmėje — ir į tai ateitininkai turi atkreipti dėmesį. Stebėdamas gyvenimą, supratau esant tris konversijos (atsivetimo) laipsnius: **konjunktūrinį** (apsimetinėjama dėl posto išlaikymo); **proto** (prisiminkim, kaip godžiai visuomenė puolė skaityti atgimimo metais — tai informacijos bado ženklas — ir dauguma, suvokę marksistinės ideologijos absurdą, iš tiesų pakeitė pažiūras: bet pakeisti pasau-

lėžiūrą nereiškia pakeisti širdį ; ir tik tie — jų buvo nedaug — kurie ėjo dar toliau, į **širdies,** dažniausiai religinį, atsivertimą, t.y. iš nesąžiningo — į sąžiningą, tik tie galėjo, taip pat ir dešiniųjų pusėje, dorai dirbti Lietuvai. Be šito, aukščiausio atsivertimo, kad ir kokios pasaulėžiūrinės permainos įvyktų žmogaus prote, jis liks kaip buvęs, suktas, paperkamas — už 10000, 100000 dolerių — ir iš tiesų tokie žmonės aukštuose postuose sudarinėdavo žalingus arba kliudydavo kraštui naudingiems sandėriams, padarydami Lietuvai didžiulių nuostolių, todėl dabar esame tokiame varge. Nelaimėsime be solidarios maldos. Atmetus šį „davatkiškumą", nebūtų nieko. Jei norite, ir aš esu toks „davatka". Kai buvau paskirtas Lietuvos saugumo direktoriumi, maniau, jau neišlaikysiu tos pragariškos atmosferos, tai prašiau pažįstamų už mane melstis — ir išsyk sugrįžo dvasinė pusiausvyra. Čia, antrame aukšte, veikia paroda, kur mačiau ir gražių rožynų (taip siūloma lietuvinti rožančių — red. past.). Kai kurie jų dideli, galima keliems susikibus rankomis melstis. Kokia prasminga mūsų maldos vienybės simbolika".

Albina Saladūnaitė (tuo metu posėdžio vedėja): „Ačiū už palinkėjimą mums būti Marijos rožynu.

Kun. Kęstutis Trimakas: „Savo paskaitos temą gavau prieš keletą dienų, todėl kalbėsiu apie savo mokslą prieškaryje Jėzuitų pradžios mokykloje Kaune — kaip brolio paskatintas rašiau savo pirmąjį romaną apie sviedinį, įkritusį į Nemuną, upės nuplukdytą — ir tai buvo visas romanas. Daugiau romanų nerašiau, bet pražadėjau knygą Marijai — ir ji pasirašė. Taip, rašykite romanus, kad ir apie sviedinį, nes bus rezultatas. Iš čia esančių, jei ne vyr. redaktorius, tai redakcijos narių tikrai bus, kai „Ateitis" sugrįš — neabejoju — į Lietuvą.

Mūsų laikų tikinčiųjų yda — dažnai linksniuojame: „krikščionybė, krikščionybės, krikščionybę" — o pamirštame Kristų.

VDU rektorius prof. Algirdas Avižienis: „Universitetas — ne tik mokslo įstaiga, tai krašto kultūrinio, dvasinio gyvenimo centras. Džiaugiuos kiekvieną kartą, kai jo salę galime panaudoti reikšmingiems renginiams. Simboliška, kad šiandien čia greta susirinkusi skautų taryba planuoja 75 metų skautų įsikūrimo Lietuvoje minėjimą. Laukiu tos ateities, kai 10000 skautų ir 10000 ateitininkų darbu atnaujins Lietuvą".

Birutė Bublienė skaito Adolfo Damušio, LAF atgaivintojo išeivijoje, sveikinimą suvažiavimui: „Esu 84 metų, bet dvasia Jūsų amžiaus. Pasirinkote vertingą organizaciją savo dvasios ugdymui. Sekite bičių darbštumu, stiprinkite protą žiniomis, įjunkite valią į pozityvų darbą, išugdykite širdį, jautrią aplinkai".

Salę pasiekia taip pat mieli vyskupo Antano Deksnio ir Audrio Bačkio, Julijos Šalkauskienės, sesers Margaritos Bareikaitės, mūsų geradarės iš Lemonto, linkėjimai.

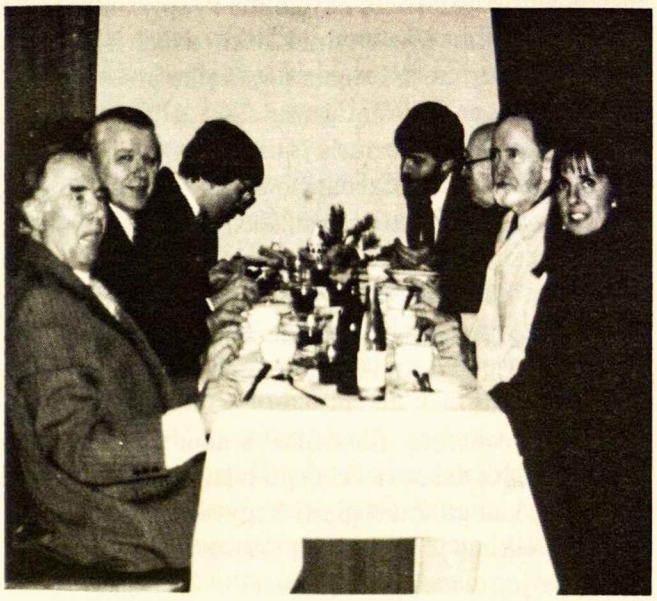

Po II Ateitininkų suvažiavimo Lietuvoje gruodžio mėn. iš kairės: sendraugių pirm. dr. V. Rastenis, AF vadas J. Polikaitis, LAF pirm. prof. A. Žygas, ministras D. Kuolys, kun. Aliulis, prof. J. Pikūnas. AF tarybos pirm. B. Bublienė.

Prof. Vytautas Landsbergis: „Būti savimi, būti šalimi Lietuvai nėra kaip malonė savaime, o kaip išbandymas. Mes po Kovo 11-osios susiduriame su nuolatiniais bandymais suteikti netikrą prasmę įvykiams laimėjimams, apsisprendimams. Nepriklausomybės atgavimas pateikiamas kaip eilinis valdžios pasikeitimas, kad tas suklastotas gyvenimas, sąjunginė respublika su vietine valdžiuke, klausančia nurodymų iš aukščiau, nebūtų skiriamas nuo tikro. Tai tam, kad praradimas nebūtų suvokiamas kaip didelis praradimas, ir atgavimas — kaip didelė laimė. Daug žmonių buvo neskiriančių tų dalykų ir juos buvo lengva klaidinti. Lietuva valstybingumą turi galbūt pavyks jį išsaugoti. Tačiau prie Parlamento, Seimo rūmų nepamatysite barikadų su pasiaukojimo ir pasišventimo užrašais, nepamatysite Marijos altoriaus, kryžių, kur žmonės meldėsi, pasiaukojo Dievui ir Tėvynei, ryžosi negailėti net gyvybės. Nepamatysite kryžiaus Artūro Sakalausko žuvimo vietoj — tai padaryta labai greit, ir niekas nepasakė — kieno įsakymu, kaip „senais gerais laikais". Klausimas ne tas, vienas ar kitas asmuo valdžioje, o kad nebuvo Nepriklausomybė tai, dėl ko jie ruošėsi pasiaukoti. Dabar stengiamasi ištrinti tuos 2 metus kaip klaidingą Nepriklausomybę, kaip „istorinę klaidą". Ir ką turime padaryti — pasirinkti vertybes. Pirmiausia neįsileisti abejingumo panašiems veiksmams — „na, ir kas čia tokio, buvo, nėra — negalėjo amžinai būti". Niekas neatšaukė Prezidiumo nutarimo išsaugoti paminklus,

barikadas. Ta paminklų naikinimo neapykanta, tokia pažystama mums iš sovietinių laikų, dabar iškart veržiasi į paviršių, nustelbdama net sveiko proto reikalavimus. Reikia pasipriešinti jai sutelktu solidarumu, meilės pasipriešinimu. Požiūris į tuos žmones kaip į nelaimingus neturinčius stabdančio sąžinės balso. Ir, deja, Lietuva yra pilna šitokių žaizdų. Jūs, Lietuvos jaunimas, esate tas naujas, sveikas audinys, kuris padengia žaizdotą kūną. Štai kodėl man taip malonu čia būti, nors trumpam. Atgimimo kova bet kokiomis sąlygomis bus tęsiama. Mūsų pareiga išsaugoti atmintį, ginti tikėjimą, puoselėti ateitį".

VDU Teologijos filosofijos studentas Vytautas Gluoksnis: „Ką dabar rieškia būti laisviems? Tai reiškia mirti sau, kad galėtum gimti ir gyventi, tarnauti kitiems. Prieikime prie „žmonių iš šiukšlynų", prisilieskime prie jų, ir mes būsime laisvi".

S. Daiva Kuzmickaitė: „Tolimesnė, negu į Čenstachovą, buvo kelionė į Lietuvos kaimą. Kad būtume priimtini savo „tikėjimo neaiškiems" provincijoje, reikia ne tik kalbėti viena kalba, bet pajausti tuos žmones, galvoti taip, kaip jie mąsto, kalba, jaučia. Tai pamąstymas mums ir apie apsirengimą, pasirenkamas giesmės, maldos formas, kad būtų ir jiems artima, suprantama. Ieškokime sąlyčio su kitomis katalikų organizacijomis. Galime pasidžiaugti II Vatikano dokumentų studijų, Rudens, Žiemos, Pavasario akademijų dienomis, globėjų kursais, „Ateities" skyriaus „Caritas" žurnale augimu, korespondentų gausėjimu. Laimėjimas, kad VDU studijuoja, mūsų stovyklose dalyvauja invalidai, mes daugeliu atvejų iš jų mokomės. Kai kas gal laikė mus „kelionių klubu" ir pasitraukė, kai suprato, kad gyvename tarnavimo dvasia. Tuo tarpu ir pasaulio katalikų intelektualų organizacija PAX ROMANA tarnavimą skelbia pagrindiniu principu. Suprantu, kodėl sunku tarnauti — nesam pasiekę tokio inteligentiškumo laipsnio".

Scenoje — seni mūsų bučiuliai, „Pastoralė", „Giesmė", mergaitės kaip balti lengvi debesiukai, giedančios apie Viešpaties Leliją Lietuvą, lotyniškas, angliškas giesmes apie Kalėdų prieangyje besidžiaugiančią sielą. Skamba sidabriniai varpeliai saujose, ritmingai siūbuoja Vilniaus verbų puokštės.

Visa salė, koridoriai, rankų paskaudimai, žodžiai — tarsi viena ištisa tarpusavio palankumo bičiulystės šypsena. iš tiesų, keik visur besišypsančių. Ir aš pagalvoju, jeigu nebūčiau ateitininkas, tapčiau juo dėl šitų šypsenų.

Baigėsi paskutinis posėdis, skirstomės pažliugusiomis miesto gatvėmis, ant tvorų plaikstosi apipešioti įvairiausių rinkiminių plakatų likučiai. O viduje kažkodėl nenutyla jaunimo giesmė, kurią ateitininkai dovanojo Nepriklausomybės atkūrimo architektui ir tėvui.

Aidas Kalniškis

KELIAUJANTI STOVYKLA

Prasidėjus vasaros atostogoms, visi norėjome gerai pailsėti, turiningai praleisti laiką, todėl labai apsidžiaugėme, kai buvome pakviesti į keliaujančią stovyklą. Pagrindinis šios stovyklos organiztorius buvo kun. A. Žukauskas. Jis ir pakvietė Šv. Angelų Sargų ir Šv. Kazimiero parapijos jaunimą keliauti.

Ryto saulei pažadinus miestą, mes rinkomės prie Angelų Sargų bažnyčios. Su savimi nešėmės ne tik dideles kuprines, bet ir skaidrią nuotaiką, plačią šypseną bei dainuojančią širdį. Kunigo Gavėno palaiminti ir padrąsinti išėjome kupini jėgų ir nebijodami sunkumų, nes žinojome, kad mus lydi Dievas. Kartu su mumis ėjo ir kun. Antanas Žukauskas. Vos išėję už miesto, iškart pradėjome dainuoti. Ir, lydimi dainos, žengėme daug sparčiau. Beeidami pamatėme Miroslovo Šv. Trejybės bažnyčios bokštus. Pusė pirmosios dienos kelio buvo nueita. Prie vartų mus pasitiko bažnyčios klebonas. Jis pakvietė užeiti į bažnyčią. Čia trumpai

II ateitininkų suvažiavime Lietuvoje pernai gruodžio mėn. (iš kairės): Ateitininkų tarybos pirm. Birutė Bublienė iš JAV, Lietuvos Ateitininkų federacijos pirm. prof. Arvydas Žygas, Ateitininkų federacijos vadas Juozas Polikaitis, vysk. Sigitas Tamkevičius, vysk. Juozas Preikšas.

papasakojo jos istoriją. Sužinojome, kad bažnyčia karo metais buvo sugriauta ir tikintieji negalėjo joje melstis.

Truputį pailsėję, patraukėme toliau, prieš tai dar nusifotografavę prie Miroslovo bažnyčios durų. Saulė jau krypo vakarop, kai pasiekėme Obelijos ežerą. Čia buvo nuspręsta įruošti stovyklavietę. Atėję iškart kibome į darbą: sutvarkėme stovyklavietę, statėme palapines, rinkome malkas, kūrėme laužą. Viską sutvarkę, sėdome vakarieniauti, o po to skubėjome maudytis. Nors pirmąją dieną įveikėme nemažą kelio dalį (apie 20 km), tačiau nuovargio nesijautė. Saulei leidžiantis, ant ežero kranto prasidėjo šv. Mišios, kurias aukojo kun. A. Žukauskas. Jų metu visi kartu giedojome giesmes. Po šv. Mišių visi sėdėjome prie laužo, dainavome, tačiau ilgai sėdėti negalėjome, nes rytoj vėl laukė kelionė.

Antroji mūsų kelionės diena buvo šv. Jono Krikštytojo šventė. Todėl atvykę ir susitvarkę stovyklavietę

Daiva Kuzmickaitė (kairėje) ir Rebecca Martin, nuo spalio pradžios dirbanti su Lietuvos ateitininkais. Ji — amerikietė — atsiliepdama į prof. A. Žygo laišką Amerikos Vyskupų konferencijai, nusprendė vykti į Lietuvą padėti jaunimui. Ji gyvena Kaune ir mokosi lietuvių kalbos.

prie Metelių ežero, pradėjome ruoštis Joninių vakarui: mergaitės pynė vainikus, puošė berniukų pastatytus vartus, kiti berniukai nešė malkas dideliam laužui. Vidudienį sulaukėme svečių. Atvažiavo Alytaus Šv. Kazimiero parapijos jaunimas, nes ne visi galėjo keliauti. Joninių vakaras prasidėjo šv. Mišiomis. Vėliau, prisimindami senolių papročius, ėjome palydėti saulės, rinkome kupoles (žolynus, kuriais Edita išbūrė mūsų ateitį), berniukai, užsidegę deglus, apėjo rugius, kad apsaugotų juos nuo kenkėjų ir t.t. Grįžę į stovyklą ir eidami pro vartus, visi turėjome nusiprausti, kad į tolesnį gyvenimą įeitume ne tik švariu kūnu, bet ir švaria siela. Atėjus vidurnakčiui, ėjome ieškoti paparčio žiedo. Kiekviename žingsnyje mus gąsdino raganos ir laumės, tačiau mes jų nebijojome. Likusią nakties dalį prie laužo šokome, dainavome, žaidėme įvairius žaidimus; auštant sutikome patekančią saulę, po to susitvarkėme stovyklą ir patraukėme Krokialauko link. Didesnę kelio dalį važiavome autobusu, po to vėl ėjome. Krokialaukyje mums jau nereikėjo statyti palapinių, nes miegoti galėjome parapiniuose namuose. Po vakrinių šv. Mišių į parapinių namų salę susirinko daug Krokialaukio jaunimo, skambėjo muzika, šokome, dainavome, susipažinome.

Išaušus ketvirtajai mūsų kelionės dienai, turėjome nueiti bene didžiausią kelio dalį ir pasiekti Rumbonis. Tenai buvo ruošiamasi vyskupo J. Žemaičio sutikimui. Nuėję mes taip pat padėjome sutvarkyti aplinką, nupinti ąžuolo lapų vainikus. Rumbonyse savo stovyklavietę įsikūrėme prie Nemuno. Ten prabuvome dvi dienas, o šeštadienį ėjome namo.

Po šios keliaujančios stovyklos, dar ilgai dalijomės įspūdžiais. Mes esame labai dėkingi, kad buvome į ją pakviesti, dėkojame kun. A. Žukauskui, ėjusiam kartu su mumis.

Vaida Stagniūnaitė
Alytus

ATEITININKAI ŽEMAITIJOJE

Žemaitija. Tai maža Lietuvos dalelė, su savo rūpesčiais, skausmais ir džiaugsmais. Nors mūsų nedaug, bet ir mes norime būti tikri Kristaus kariai. Kadangi mes daugiausia jauni ir nepatyrę, mums reikalinga parama.

Ir mes, visas Žemaitijos ateitininkiškas jaunimas, norime jums padėkoti už nuostabų žurnalą „Ateitį". Ją gauna mūsų — Žemaitijos — kuopos. Jūsų žurnalas — tai nuostabi parama mums Lietuvoje.

Pernai rugsėjo 21 dieną Žemaitijos ateitininkai susirinko rinkiminiam susirinkimui, kurio metu išrinkta nauja valdyba. Pirmininkė Raimonda Jucytė (V. Mačernio 45-11, Plungė), pirm. pavaduotojas — klierikas Algirdas Lukšas.

Kaip minėjau, naujoji valdyba yra jauna ir neprityrusi, todėl ir kreipiamės, ieškodami pagalbos. Mūsų Žemaitijos ateitininkų kuopos labai norėtų susirašinėti su Amerikos ateitininkų kuopomis, pasidalinti patirtimi, rūpesčiais. Norime surasti naujų draugų. O tuo tarpu aprašysiu vieną įspūdingą renginį, kurį atlikome rudenį: keliavome į Žemaičių Kalvariją.

Kelionę pradėjo Tauragės jaunimas, kuris, keliaudamas Žemaičių Kalvarijos link, susijungė su kitais broliais, pasidalindamas kelionėje tikra broliška meile.

Telšiuose, klieriko Jono Kazalpskio tėvų sodyboje, susirinko broliai ir seserys iš įvairių Žemaitijos vietų. Su savimi atsinešėme didžiulį kryžių, kurį pastatėme Kazalpskių sodyboje. Kryžių pašventino kun. Jonas Kauneckas, kuris taip pat aukojo šv. Mišias. Maldos metu iš savo širdžių jaunimas pastatė tvirtą sieną, kurios nepajėgs pralaužti blogio armija, o netoli Žemaičių Kalvarijos buvo pastatytas dar vienas kryžius.

Kai pasiekėme Kalvariją, klūpėjome ir meldėmės, savo gyvenimą paaukodami Dievui.

Raimonda Jucytė,
Telšiai

Žiemos akademija

Šiemet, kaip kasmet, vyko moksleivių ateitininkų žiemos akademija. Kaip ir pernai ji vyko 1992.12.26 — 1993.01.01 Anykščiuose. Anykštiečiai mus labai gerai priėmė. Buvome apgyvendinti miško apsuptuose Anykščių poilsio namuose. Mus suskirstė pagal amžių į grupes: peliukai — tai iki 9 kalsės, zuikiai nuo 10 kl. iki 11 kalsės, gandrai 12 klasės moksleiviai. Programa buvo įdomi. Kiekvieną dieną vykdavo svarbiausias dienotvarkės punktas — tai paskaitos. Turėjome daug įvairių paskaitininkų: ir iš užsienio privažiavusių, ir iš Lietuvos. Keikvieno paskaitos buvo savaip įdomios. Stovykloje turėjome keletą linksmavakarių — šokome, kiek kojos laikė, dainavome, keik balso stygos leido. Mums grodavo armonika dėdė Gediminas. Jis mus linksmindavo ir per pertraukas tarp paskaitų, ir šiaip kada užsinorėdavom pašokti. Ką mes be jo būtumėm darę, nežinau. Taip pat buvo poezijos vakarų. Per šiuos vakarus buvo skaitomi Baranausko, S. Gedos eilėraščiai. Buvo ir susikaupimo vakaras. Tą vakarą mes koplyčioje meldėmės, giedojome. Kiekvieną dieną, po pietų ir vakarienės, savo amžiaus grupėse vykdavo iškalbos konkursai. Vienas pasakodavo linksmą istoriją, kitas liūdną, kitas šiaip ką nors iš savo gyvenimo. Vieną dieną buvome išėję pasivaikščioti po Anykščių apylinkes ir garsųjį šilelį. Stovyklos šeimininkas Vytautas Balčiūnas, labai linksmas ir mielas bičiulis, mus buvo nuvedęs

Studentų ateitininkų pirm. Vygantas Malinauskas, ses. Onutė Mikailaitė ir Virginija Kuzmickaitė š.m. sausio mėn.

prie ant stataus kalno, esančio „laimės žiburio". Užkopt tai užkopėm ant kalno, o kai reikėjo leistis, visi griuvinėdami nučiuožėm slidžiais laiptais.

Prieš paskutinę dieną vyko simpoziumas, o paskutinę — suvažiavimas. Suvažiavimą vedė patys moksleiviai. Paskaitininkai buvo irgi iš moksleivių tarpo. Naujų Metų vakarą vyko talentų vakaras. Per tą vakarą, kas kaip mokėjo, tas taip pasireiškė: vieni dainavo, kiti skaitė savo kūrybos eiles, dar kiti vaidino. Buvo labai įspūdinga. Naujus Metus sutikome bažnyčioj. Paskui visi dainuodami grįžome į savo gyvenamas vietas ir apsitaisę kaukėm šokom visą naktį. Ryte visi atsisveikinom ir išsiskirstėm į namus, tikėdamiesi vėl susitikti pavasario akademijoj.

Kristina Kemundrytė
Kauno Karmelitų kuopa

MAS žiemos akademija Anykščiuose

Sveiki, mieli broliai ir seserys Kristuje! Štai ir vėl susitinkame „Ateities" puslapiuose. Šį sykį aš noriu jums paporinti apie studijų dienas A. Baranausko „Anykščių šilelio" žemėje. Antrąją Kalėdų dieną į Anykščius sulėkė ateitininkai iš visų pašalių, kaip margi paukšteliai, spinduliuojantys kūdikėlio Jėzaus ramybe ir džiaugsmu, kupini naujų idėjų ir noro rimtai padirbėti. Akademijos tema ir pavadinimas — „Instaurare". Visa bendruomenė klausėmės įvairių paskaitų, diskutavome, nagrinėjome dog. konstituciją „Gaudium et spes". Pradžiugino gausus būrys paskaitininkų: kun. Robertas Grigas, diaconas Gintaras Grušas, kun. Gintaras Vitkus, kun. Ričardas Repšys, sesė Daiva Kuzmickaitė. Taip pat atvyko svečių iš užsienio: kun. Donaldas Levanje ir Rebeka Martin. Be paskaitų vyko ir kasdieninės kalbos valandėlės, kurias mums vedė doc. Skirmantas Valentas. Suruošėme iškalbos konkursą, kur pratinomės, kaip reikia drąsiai ir trumpai, išryškinant esmę, kalbėti gausiai auditorijai. Vakarus įvairino įdomios ir nuotaikingos programos. Visiems labai patiko susikaupimo vakaras, skirtas kun. Stasio Ylos atminimui, taip pat savos kūrybos vakaras. Juos vedė kun. Robertas Grigas. Vienas renginys buvo skirtas ir kun. vyskupui A. Baranauskui: klausėmės Skirmanto Valento pasakojimo apie šventumo erdvę „Anykščių šilelyje". O kokie vakarai be liaudiškų žaidimų, be lietuviško klumpakojo ar polkos! Trypėme taip, kad net grindys linko. Atradę minutėlę laisvo laiko, klajojome po šerkšnu spindintį šilelį, kaišiojome savo „snapus" į A. Baranausko klėtelę, skubėjome prie J. Biliūno laimės žiburio.

Ketvirtadienį, t.y. paskutinę senųjų metų dieną, įvyko JAS ir MAS suvažiavimai. MAS suvažiavimo šūkis buvo „Su meile eikite į pasaulį!" Buvo smagu, kad moksleiviai taip šauniai pasiruošė suvažiavimui: paskaitas ir pranešimus aktualiomis temomis skaitė net 10 moksleivių. Vėliau, prieš pasiruošiant šv. Mišių aukai, buvo įteiktos „Ateities" žurnalo premijos keliems ateitininkams.

Naujuosius Metus sutikome didingoje Šv. Mato bažnyčioje, pašvęsdami savo mintis, rūpesčius, giesmes Viešpačiui. Žiūrėdamas į savo brolius ir sesutes Kristuje, ir pats jaučiausi dalelyte visos mūsų ateitininkų šeimos.

Nors lauke ir kandžiojosi šaltukas, visi užkaitome naujametiniame kaukių baliuje. Margai apsirėdžiusios poros suko ratus ir ratelius, kol saulė apšvietė baltus šilelio kalnus.

Po tų prasmingai praleistų dienų grįžome į savo kasdienybę atsinaujinę, nešdamiesi gautas dvasines dovanas, nusiteikę dalinti jas laukiantiesiems. Tos šešios dienos buvo kupinos gerumo, meilės, supratimo dvasios, manau, jos ilgam išliks kiekvieno širdyje.

Visų vardu norėčiau padėkoti akademijos organizatoriams, o ypač nenuilstančiai, visur skubančiai seselei Daivai, kurios rūpestį nuolat jautėme.

Na, o vėl susitiksime pavasario akademijoje „In Christo". Te visa atsinaujina Kristuje!.

Algirdas Vaicieka

Ateitininkų veiklos atspindžiai Joniškėlio vid. mokykloje

Ateitininkai mokykloje turi dvi vitrinas. Vienoje atvaizduotas spalvingas ateitininkų moksleivių sąjungos ženklas ir aprašyta jo simbolinė reikšmė. Įrašytas šūkis ir išrašytas ateitininkų himnas. Pavaizduotos 5 veiklos kryptys. Plačiau aprašyta „Kas tai yra ateitininkas". Stovo apačioje, lentynoje išdėstyti rinkiniai iš mūsų tautos katalikiško-mokslinio gyvenimo, t.y. jubiliejiniai medaliai bei knygelės, 600 krikščionybės Lietuvoje įkūrimo, 500 metų Šv. Kazimiero, 400 metų Vilniaus Universiteto ir 80 metų ateitininkijos jubiliejaus.

Kitame stove atžymime svarbesnes bažnytines bei tautines šventes su spalvingais paveikslėliais, tinkančiais tam laikotarpiui. Pvz., spalis — rožančiaus mėnuo. Visų Šventųjų šventė. Vėlinės. Kristaus Karaliaus šventė (ateitininkai suruošė mokykloje tos šventės paminėjimą). Trumpai aprašomi įspūdžiai

Vaizdelis iš II ateitininkų suvažiavimo Lietuvoje pernai gruodžio mėn.

dalyvavusių akademiniuose užsiėmimuose ir kitur. Apatinėje lentynoje, gražiuose rėmeliuose popiežiaus Jono Pauliaus II ir mūsų kardinolo Vincento Sladkevičiaus nuotraukos. Ant atskiro lapo išdėstytos Lietuvos arkivyskupo bei vyskupų nuotraukos..

Prieš pat Kalėdas abiejų stovų apatinėje lentynoje buvo atvaizduotos prakartėlės.

Šiuo metu mokykloje darysime parodėlę religinių paveiksliukų, rožantėlių, religinio turinio atvirukų su Kalėdų bei Naujųjų Metų sveikinimais ir kt. minėto turinio reikmenimis.

Vasarą ar pavasarį galvojame padaryti ekskursiją po gimtąjį kraštą. Ekskursijos mokinius suburia, suartina ir duoda galimybę labiau pamilti savo gimtąją šalį. Beto, gamtos grožis pakelia jų dvasią ir daugiau priartina prie neišsenkančio grožio — Dievo.

Valerija Paltarokaitė
Joniškėlio ateitininkų globėja

KAIŠIADORIŲ ATEITININKAI

Labai sunkų taką mina šiandien mūsų vyskupijos ateitininkija. Prisimenu tą gražiai pradėtą mūsų vyskupijos ateitininkų darbą, kai šie jautė visokeriopą (dvasinę ir materialinę) dvasios tėvų paramą, vadovavimą. Kuopos, kurios ateitininkiją suprato ne kaip sambūrį prie arbatos puodelio ir sausainių bei saldainių lėkštutės, išliko ir šiandien gyvos ir kūrybingos. Pirmiausia aš norėčiau paminėti Vievio, Žižmarių ir Gegužinės kuopas. Kodėl jos išsilaikė, o kitos palūžo? Žinoma, didelę įtaką turi kuopos vadovai ir dvasios tėvai. Ne paslaptis, kad visas mūsų kuopas pirmą kartą subūrė dvasios tėvai — parapijų klebonai arba vikarai. Ir visi žinome, kad daugelis jų parapijose būna lyg svečiai — labai trumpai. Ir jeigu dvasios vadas, įkūręs kuopą, nepadaro antro svarbaus darbo — jos nesubrandina, tai tokia kuopa pasmerkta žūti. Iš savo ir kuopos patirties sakau, kad Vievio ateitininkų kuopa išliko dėl to, kad buvęs mūsų dvasios tėvas kun. P. Kavaliauskas mus pratino būti savarankiškais. Dažnai mes pasijusdavome lyg našlaičiai be tėvo, nes mūsų tėvas liepdavo tvarky-

tis kuopos aktyvui. Aktyvas buvo toks: pirmininkė Aušra Malinauskaitė, jos padėjėja Rima Jurevičiūtė ir kiti. Būtina paminėti ir Algirdą Jurevičių, kuris įdomiai pravesdavo kuopos susirinkimus. Juos aprašydavo Onutė Aliubavičiūtė. Visas mūsų kuopos gyvenimas surašytas ir kitaip pavaizduotas kuopos metraštyje. Tik sunkioje situacijoje mes kreipdavomės į dvasios tėvą. Po kreipimosi mes pajusdavome, kad jis už mus nedirbs, susirinkimų mums neves — visa tai mes patys privalome daryti. Taigi svarbiausia yra suvokti ateitininkijos prasmę ir rasti savo vietą. Ir jei nors keletas kuopos narių turi šias savybes, toji kuopa gyvuos.

Justinas Mickūnas
Kaišiadorių Ateitininkų
valdybos pirmininkas

Ateitininkų Federacijos konferencija

Ateitininkų federacijos konferencija, vyko 1992 m. gruodžio 12 dieną Kaune. Prasidėjo šv. Mišiomis arkikatedroje. Šv. Mišias aukojo kardinolas Vincentas Sladkevičius ir vyskupai.

O pati konferancija vyko Vytauto Didžiojo universitete. Ją atidarė dr. Vincas Rastenis. Sugiedojom ateitininkų himną. Visi pasidžiaugėme, kad dabar ateitininkai — prof. Arvydo Žygo patikimose rankose. Sveikinimo žodį tarė kultūros ir švietimo ministras Darius Kuolys, prof. G. Uždavinys, ses. Albina Pajarskaitė, J. Bieliauskienė, Birutė Bublienė ir kiti. Mes supratome, kad reikia nebijoti kančios, apsivalyti ir plačiai atverti savo sielą Šv. Dvasiai. Paskui padainavome lietuvių laudies dainą, pagiedojome keletą giesmių. Toliau ateitininkų federacijos konferenciją tęsė prof. Arvydas Žygas. Pasisakė kun. Jonas Boruta ir kun. Robertas Grigas. Jie palinkėjo ateitininkams sėkmės, pasidalino su mumis dvasine duona, paskatino rašyti kūrinėlius į katalikišką spaudą ir turėti žydrią svajonę Viespatyje.

Vysk. Sigitas Tamkevičius prisipažino, kad jam malonu būti su visais ateitininkais, pasakė, kad ištikimybė, džiaugsmas visada blizgės, kad ir purve. Petras Plumpa palinkėjo turėti gyvą dvasią, o kun. K. Trimakas papasakojo apie savo ir brolio pirmąsias knygas. Prasminga buvo jauno kunigo Rimanto Gudelio kalba. Pirmąją konferencijos dieną užbaigė Advento ir Kalėdinės vilties vakaras. Jame labai gražiai giedojo sakralinės muzikos ansamblis „Pastoralė", skaitė eiles aktorė V. Kochanskytė. Po vakaro mes išsiskirstėme nakvynei. Ypač įsmigo į atmintį ir širdį vakarinė malda ir giesmės...

Gruodžio 13 dieną vėl pradėjome šv. Mišiomis. Šįsyk jos vyko Šv. Mykolo Arkangelo bažnyčioje. Į mūsų konferenciją atvyko Vytautas Landsbergis ir buvo nuoširdžiai sutiktas. Kalbėjo prof. Arvydas Žygas, prof. A. Avižienis, Birutė Bublienė, V. Gluosnis. Linkėta suprasti kiekvieną žmogų, jam padėti, nešti vien gėrį, šviesą, susigrąžinti sekmadienio šventę, kuri būtų skirta Dievui, Bažnyčiai. Ateitininkai — delegatai rinko federacijos pirmininką. Vienbalsiai išrinkome prof. Arvydą Žygą, patvirtinome pasiūlytą federacijos valdybą, priėmėme manifestą. Po pietų vyko Prano Dovydaičio 50-ųjų mirties metinų minėjimas.

Greitai artėjo iškilmingas uždarymo posėdis, nes daugeliui ateitininkų buvo metas grįžti namo. Ši ateitininkų federacijos konferencija praturtino mūsų sielą ir protą, ir mes labai džiaugiamės, kad mums buvo proga pabuvoti tokiame įdomiame renginyje.

Sonata Lisauskaitė
Jiezno M. Valančiaus kuopos pirmininkė

Sausio 13-oji. Maldos ir giesmės vakaras

Iš netekties pakilo
Nenuramdoma ugnis.
Iš netekties užsiplieskė
Dvasią nuskaidrinanti šviesa.
Krauju siaubo naktį palaiminti,
Tapom iškart stipresni
Skausmo užgrūdinti pajutome:
Kas beištiktų — ištversim!

G. Iešmantas

Visa Lietuva Sausio 13-ąją, juodą skausmo dieną, prisimena savo tautos vaikus, paaukojusius gyvybę vardan Lietuvos laisvės. Žuvusieji amžiams išliks mumyse ir taps laisvės simboliu. Sausio 13-osios aukų atminimas buvo visoje Lietuvoje, paminėjome jį ir mes, Troškūnų kun. A. Lipniūno kuopos ateitininkai. Vakarą pradėjome giesme „Lietuva". Apie šios dienos aukų prasmingumą kalbėjo Troškūnų parapijos klebonas Saulius Filipavičius. Po to skaitėme eilėraščius, dianavome, giedojome ir kalbėjomės apie jauno žmogaus gyvenimo prasmę. Greitai prabėgo kelios valandos. Vakarą užbaigėme giesme „Ąžuolas".

Algirdas Vaicieka,
Troškūnai

MUMS PAVYZDYS

Kun. K. J. Ambrasas

Didysis pavyzdys. Kas jis? Kūdikėlis Jėzus, Egipto Tremtinys, Nazareto tylusis dailidės Padėjėjas, kantrusis Darbininkas, garsusis Pamokslininkas ir žydų žemės Stebukladaris. Akivaizdžiausias, paprasčiausias ir įtikinamiausias Pavyzdys. JIS — be jokios šilku ir purpuru pasipuošusios palydos, be tuščių titulų, be puošnaus vainiko, tačiau pats didžiausias Karalius, koks tik galėjo per visus laikus gimti. Ir koks Jo klusnumas? Dar nebuvo nė vieno tokio klusnaus kareivio nė vienoje kariuomenėje tokio ištikimo pavaldinio, kuris taip klusniai, nuolankiai ir šventai pildytų savo viršininko įsakymus, kaip šis dangaus ir žemės Valdovas klausė ir pildė savojo Tėvo paliepimus. Iš dangaus aukštybių, iš Visatos Karaliaus ir Valdovo sosto nepabūgo, net nė akimirkos nesuabejojo, nusileisti į mirtingojo žmogaus, savo kūrinio, pavidalą. Nebijojo nuo pat įsikūnijimo dienos kęsti tokias pat kančias, nepatogumus, vargą, kurį patyrė kiekvienas Adomo ir Ievos palikuonis, išvydęs šio laikino pasaulio šviesą. Argi nenuostabu? Kurgi matyta atsisakyti net dangiškosios garbės, mums net neįsivaizduojamos didybės? Kas iš mūsų galėtų šitaip pasielgti? O Jis atsisakė. Išdrįso. Mums nė vienam nebuvo ir jokiam mirtingajam nebus galima pasirinkti sau tėvus, tautą, kalbą, kuria užgimus reikės kalbėti. O Jam, Visagaliui Dievui, viskas buvo galima. Tik pagalvokit, ką Jis iš visų pasaulio genčių, tautų, giminių pasirinko! Ne galingiausią, narsiausią, turtingiausią kraštą, — priešingai. Pasirinko vargingiausią visoje Palestinoje amatininkų, skurdeivų apgyventą kampą, kurį niekino ir nieku laikė kiekvienas, savęs vertas, žydas. Nesitikėjo, kad iš ten kas nors gera gali kilti. Nazaretas. Netgi šventosios Šeimos namelis stovėjo pačiame skurdžiausiame to miestelio pakraštyje. Čionai kiekvienas gyventojas vos teįstengė galą sudurti su galu, vos išmisti iš savo rankų darbo tegalėjo. Tikri vargšai, amatininkai, apgailėtini bedaliai. Štai tarp kokių kaimynų, štai kokiomis sąlygomis turėjo tenkintis žmonijos Vaduotojas, didysis Atpirkėjas. Iš tikrųjų! Kodėl Jis nepasirinko rūmų, karaliaus šeimos, šalies valdovo titulų? Bent jau pasiturinčio žmogaus ar kokios nors garsenybės namų? *Verba Docent, exempla trahunt. Žodžiai moko, pavyždžiai patraukia.* Kokia tad nuostabi pavyzdžio galia! Jis tylėjo trisdešimt metų: savo rankomis laistė gėles, skaldė malkas, jas nešė savo motinai, šlavė aslą, obliavo, pjovė. Lygiai taip, kaip visi dailidžių ar kitokiu amatu besiverčiančių tėvų vaikai, paaugliai, vyrai. Kokia nuostabi pavyzdžio galia!

Jis nėjo gatvėn, nelipo ant statinės sakyti iškilmingų kalbų, nerodė savo didybės, išminties. Priešingai — visur ją slėpė ir paskui, savo didžiosiojo apaštalavimo dienomis, dažnąsyk įspėdavo savo mokinius, kad nepasakotų apie Jį, kad neskleistų garso nei Jam priklausančios garbės už tą gerumą, už tuos didžius pagydimus, duonos padauginimus ir kitus stebuklus. Jis teberodo mums visiems pavyzdį ir šiandien, kad nebūtume tuščiakalbiai, rėksniai, ištroškę pagarbos, įvertinimo, dėmesio, laikraščių ir televizijos ekranų sukeliamos viendienės šlovės. Jis mums liudyte liudija, kad nėra nė vieno prasto darbo. Nėra prastų pareigų, o vien prasti ir nesąžiningi darbininkai. Mokykimės iš Didžiojo pavyzdžio — Kristaus. Būkim verti Jo mokiniai, Jo vaikai.

SUNKU, BET PRASMINGA

Tikėti, kai kiti abejoja
Dirbti, kai kiti svajoja
Duoti, kai kiti smerkia
Šypsotis, kai kiti skundžiasi
Skatinti, kai kiti griauna
Rizikuoti, kai kiti svyruoja
Susikaupti, kai kiti triukšmauja
Atsilaikyti, kai kiti pasiduoda.
Sunku, bet prasminga.

Vertė Romualdas Kriaučiūnas

KALBOS SKYRIUS

Šį kartą pateikiame pluoštelį neteisingai vartojamų arba visai netinkamų žodžių. Kai kurie jau mums gerai pažįstami ir dažnai teršia lietuvių kalbą tiek spaudoje, tiek pokalbiuose, kiti — naujai „importuojami" iš Lietuvos, kur tokių kalbos piktžolių dabar ypač gausu. Žinome, kad labai sunku atsiminti: kas tinka, ko nereikia vartoti, bet mėginti juk reikia.

atatikti tarmiškumas — *atitikti.* Tavo pasakojimas *neatatinka* (= *neatitinka)* tikrovę.

Atpigintos kainos — sumažintos kainos. Skubu važiuoti į parduotuvę, nes šiandien visos *kainos atpigintos (= kainos sumažintos).*

atsakomingas n. dirbt. — *atsakingas.* Ačiū, kad mane išrinkote šioms *atsakomingoms (= atsakingoms)* pareigoms.

atsiekimas neteiktinas vertinys — *laimėjimas, pergalė.* Sigitas mėgsta pasigirti savo *atsiekimais (=laimėjimais).*

apsiprekinti neteiktinas dirbt. — *pasipirkti, apsipirkti, pirktis.*

aukcijonas n. vert. — *varžytinės.*

balai n. vert. — taškai (sporte, varžybose). Rungtynėse mes laimėjome daugiausia *balų (= taškų).*

begaliniai — geriau *labai, be galo.* Tu man *begaliniai (= labai, be galo)* patinki.

brifingas n. vert. — *spaudos konferencija, pranešimas.* Pirmininkas mus sukvietė į skubų *brifingą (= pranešimą, spaudos konferenciją).*

bukletas n. vert. — *knygelė.* Suvažiavimo metu kiekvienam dalyviui dalijome *bukletus (= informacines knygeles, knygeles).*

dirbtinas geriau nevartoti reikšme *dirbtinis, nenatūralus, padirbtas.*

Dana nusišypsojo *dirbtina (=nenatūralia)* šypsena. Pilietis buvo sugautas parduotuvėje su *dirbtinais (=padirbtais, netikrais)* pinigais.

dūmoti nevartotina svetimybė — *galvoti, manyti, mąstyti.*

dizainas n. svetimybė — *projektas,*

eilė, visa eilė — geriau *keletas, grupė, dalis, keliolika, nemaža, daug, daugybė, galybė, gausybė, aibė.*

pirmoje eilėje nevartotina reikšme „pirmiausia". *Pirmoje eilėje (= pirmiausia)* reikia pakalbėti apie kuopos šventę.

pirmoje eilėje vartoti šiuo atveju: Gavome dvi vietas *pirmoje eilėje,* galėjau gerai girdėti deklamavimą.

esmėje — nevartoti prieveiksmiu — *iš esmės.* Mes *esmėje* (= *iš esmės*) skiriamės nuo tavo draugų.

ekstremalus n. svet. — *kraštutinis.*

filialas n. svet. — *skyrius.*

formoje — nevartojama būviui nusakyti. Šiandien krepšinio komanda nėra *geroje formoje (= nėra pajėgi, prastai žaidžia, yra silpna).*

gadynė — svetimybė — geriau *laikas, laiko tarpas, laikotarpis, laikai, epocha.* Prieš daug tūkstančių metų mūsų kraštą buvo užslinkusi ledynų *gadynė (= ledynų laikotarpis, ledynų laikai).*

galvoti — kartais geriau: *manyti, tarti.* Aš *galvoju, (= manau)* kad turėtum jo atsiprašyti. Algis galvojo *(= tarėsi)* greit pamokas paruošiąs.

gerbūvis n. dirb. — *gerovė.* Globėja rūpinosi visų kuopos narių *gerbūviu (= gerove).*

imidžas, nevartotinas vertinys — *vaizdas, paveikslas.* Ekrane nuolat keitėsi *imidžai (= vaizdai, paveikslai).*

įsidarbinti — neteisingas žodžio darinys — *gauti darbą.* Atvykęs į Ameriką, Antanas stengėsi greitai *įsidarbinti (= gauti darbą).*

įsisavinti vertinys — geriau: *mokytis, išmokti, įprasti.* Moksleiviai greitai *įsisavino (= išmoko)* visus penkis ateitininkų principus.

išpildyti vert. — *atlikti, pagaminti, įvykdyti.* Programą *išpildė (= atliko)* jaunimo choras. Mes *išpildėme (= įvykdėme)* visą dienotvarkę.

komfortas nevartotinas vertinys — *patogumas.*

lyderis nev. vertinys — *vadovas, vedėjas.*

memorialas, memorialinis nevartotinas vertinys — *paminklas, paminklinis.*

Ilgos ir trumpos balsės

Dažnai kyla klausimas: ar rašyti ilgą, ar trumpą balsę veiksmažodžių būsimojo laiko trečiame asmenyje? Taisyklė labai paprasta:

Kai veiksmažodis bendratyje yra dviskiemenis ir baigiasi galūne *-yti, -ūti, -iūti,* būsimojo laiko trečiame asmenyje turi *i* arba *u;* pvz.: *gyti -gis, lyti -lis, būti -bus, pūti -pus, žūti -žus, griūti -grius, džiūti, džius.* Yra ir išimčių: *siūti -siūs* ir *vyti -vys.* Šie vieksmažodžiai taip rašomi, kad nebūtų maišomi su vieksmažodžiais — *siusti, siuto, sius* ir *vysti, viso, vis.*

Visi kiti dviskiemenės ir daugiaskiemenės bendraties veiksmažodžiai būsimojo laiko trečiame asmenyje turi bendraties balsę, pvz.: *pykti -pyks, sukti -suks, pūsti -pūs, dygti -dygs, lūžti -lūš, bristi -bris, įsigyti -įsigys, trūkti -trūks, klykti -klyks, gaudyti -gaudys, siūlyti -siūlys, gydyti -gydys, mėtyti -mėtys.*

LIAUDIES LOBIAI

KAS GI TOS LAUMĖS?

Nors ir dvidešimtojo amžiaus pabaigoje iš lietuvių pasakų, dainų ir apskritai etninės atminties dar nėra išnykusios laumės. Ypač jos yra gyvos mitologinėse sakmėse.

Laumė — tai labai gilios senovės liekana ne tik baltų, bet ir kitose tautose. Pvz. lietuviškos laumės turi daug bendrų bruožų su keltų fėjomis (fairies) ir tikima, kad jos bendros daugeliui indoeuropiečių tautų. Tai vandens, derlingumo, vaisingumo dvasios. Tačiau, liaudies įsivaizdavimu, laumė yra žemiška būtybė, gyvenanti ir veikianti žmonių aplinkoje, nors ji nemirtinga ir visuomet jauna. Laumės sąvokoje galima pastebėti gerųjų ir piktųjų būtybių bruožų. Laumė nekenčia melo, apgaulės, yra teisingumo vykdytoja, bet ji taip pat kiek išdykusi, mėgsta kam pokštą iškrėsti.

Laumių išvaizda labai moteriška ir graži. Paprastai jos turi ilgus, vešlius, dažniausiai šviesius plaukus, mėlynas akis, gražią figūrą. Laumės labai darbščios: jos verpia, audžia audeklus, velėja, apkaupia bulves, kartais padeda žmonėms dirbti lauko ar namų darbus, nors labai mėgsta pasinaudoti darbo vaisiais (reikalauja atlyginimo, o negavusios — žmones baudžia). Laumės myli vaikus, todėl stengiasi pavogti ar apmainyti žmonių naujagimius, kol jie dar nepakrikštyti.

Apskritai laumių veikla susieta su moterų kultūra, jų darbais ir rūpesčiais. Vyrai čia figūruoja nedaug, nebent kuris vyras laume susižavi ir sumano ją vesti arba bent sugauti. Bet laumės yra labai savarankiškos ir kiekviena proga stengiasi nuo vyro pabėgti į savo laisvą gyvenimą.

Liaudies sakmėse laumė mėgsta maudytis upėse ar ežeruose, nueiti net į žmonių pirtį, todėl po saulės nusileidimo nesaugu žmonėms laumių pamėgtose vietose maišytis, nes jos keršija. Ypač ketvirtadienio ir šeštadienio vakarai laikomi laumių vakarais: negalima skalbti, verpti, austi, dirbti laukų darbus, nes tuoj prisistatys viena ar kelios laumės ir bus bėda jomis atsikratyti. Nuo laumių galima pasislėpti žydinčių linų lauke (į linus jos kojos nekelia), nuo jų apsiginti šermukšnine rykštele.

Po lietaus per dangų nusidriekia spalvota laumės juosta arba laumės rykštė; suaugusių medžio šakelių kuokštas yra laumės šluota arba laumės vanta; ilgaplaukė graži mergina atrodo kaip laumė...

Galbūt geriau laumes pažinsime iš šių kelių sakmių.

LAUMIŲ AUDEKLAI

Vieną kartą ėjo neturtinga moteris dauba ir rado patiestus baltinti tris audeklus. Ji apsidairė, galvoja: „Kad niekas nematytų, reikėtų vieną pasiimti". Ir priėjusi ringuojasi vieną. Klauso — iš kažkur balsas sako: „Rėžyk ir siūk, tik galo nežiūrėk, tai užteks, kol gyva būsi".

Ji paėmė, parsinešė namo, rėžė ir siuvo daug daug metų. Kai nusibodo, išvyniojo pažiūrėti, kas viduj yra. Nieko įdomaus nerado, tik audeklas pasibaigė. Tai buvo laumių audeklai.

NUKIRPTAS ŠEIMININKAS

Kitą sykį laumės eidavo avių kirpti. Atėjusios pas ūkininką, iškarpė avis. Ūkininkas nuėjo į tvartą, žiūri, kad visos avys nukirptos. Tai jis ir galvoja: „Kas čia tas vilnas nukerpa? Reikia pasaugoti, pažiūrėti".

Nuėjo jis į tvartą, atsigulė ir saugoja. Ir atėjo laumės kirpti. Viena sako: „Ką dabar reik kirpt pirma — ar avis, ar aviną?"

„Tai, — sako kita, — aviną pirmiau kirpsim".

Priėjo prie to šeimininko ir nukirpo jam pusę galvos. O tas išsigando, net ko nenumirė. Laumės nukirpo ir išėjo sau.

PALYDOVĖS

Seniau, sako, kur tik eidavai nakčia, tai laumę ir sutikdavai. Labiausiai, jei eidavai kur tolimą kelią. Kartais sutikdavai vieną, kartais dvi o kartais ir visą būrį. Jos klausdavo:

— Ar galima mums su tavim eiti?

Jei pasakydavai:

— Prašom, prašom, lig tai ir lig tai vietai, — tai jos ir eidavo sykiu šnekėdavos.

Atėjusios lig tai vietai, jos nueidavusios savais keliais. Jeigu nepasakydavai, lig kokiai vietai joms galima eiti, tai jų negalėdavai nuo savęs nuvaryti. Eidavo į trobas visur ir neduodavo žmogui ramybės.

LAUMĖ IR LINAI

Laumė ėjusi į vestuves ir nešusis baltą maišelį su pyragais. Beeidama keliu, susitiko jauną vaikiną. Jiedu ėję per apsėtus laukus, tas ėmė klausinėti, į kokius javus laumė negalinti įeiti: ar į rugius, ar į miežius. Laumė

vis sako, kad gali. Tas klausia: „O į linus ar gali?" Laumė sako: „Į linus tai negaliu".

Vaikinas mato, netoli yra linų laukas, tai jis prašo: „Duok man tą maišelį, panešiu". Laumė ir padavė. Tas tik strakt į linus, įšoko, atsisėdo ir valgo laumės pyragus. Ta aplinkui bėgioja, pyksta, bet atimti negali. Pagaliau sako: „Kad valgai tai valgyk, tik maišelį man atiduok". Kai vaikinas suvalgė pyragus, išmetė maišelį laukan iš linų. Laumė pasigriebė maišelį ir nubėgo sau.

SUPYKUSI LAUMĖ

Pirmiau ir laumių būdavo daug. Išeik vasaros šiltą vakarą ir tuojau išgirsi, kaip laumės audeklus velėja. Laumės nieko blogo nedarydavo tam, kas prisilaikydavo papročių. O jeigu kuri moteris neprisilaikė papročio, tai laumės ir iškerta jai pokštą. Ana viena moteris velėjo saulei nusileidus. Laumė užpyko ir pakeitė drobės ataudus, taip, kad audeklas tuoj suplyšo. Protingos moteriškės žino, kad negalima po saulės nusileidimo audeklus ar baltinius velėti, nes tuo metu yra laumių laikas.

LAUMĖS ATEINA ŠOKTI

Dubinėse (toks upelio vardas) velėdavusios žlugtą jaunos laumės ir vakarais ateidavusios į kaimo jaunimo pasilinksminimus pasišokti. Jos taip pat atsilankydavusios į vestuves ir krikštynas. Yra ir dabar posakis: „Graži, kaip Dubinių laumė".

LAUMĖS IR SKALBĖJOS

Vieną kartą laumė skalbė žlugtą. Eidama pro šali, viena moteriškė jai pasakė: „Dieve, padėk!" Laumė jai atsakė: „Dėkui!" Ir dar moteriškei tarė „Už tavo gražų pakalbinimą po anuo medžiu rasi ritinį audinio, pasiimk tą audinį sau. Ir jo niekuomet neišbaigsi. Užteks tau ir tavo vaikams".

Moteriškė padėkojus rado, kaip laumė sakė. Ir ji to audinio niekad nebaigė, nes vis buvo tiek ir tiek, ar ji kirpo, ar nekirpo.

LAUMIŲ DOVANOS

Viena moteris žinojo, kad jų pirtin ateina laumės praustis. „Tai ką gi, tegul prausias, — galvoja, — juk ir jos nori švarios būti". Ir vis, kada tik pirti kūrendavo, palikdavo laumėm karšto vandens, dar ir vantų padėdavo. Laumės, matyt, suprato, kad visa tai joms tyčia palikta. Ir atsilygino tai moteriškei. Ji pradėjo rast paliktą pirtyje tai drobės gabalą, tai rankšluostį, tai priejuostę ir vis taip gražiai išaustą, kad net miela žiūrėti.

LAUMĖS IR KŪDIKIS

Kitą kartą buvo neturtinga moteris. Ji grėbė šieną ir vaiką turėjo su lopšiu pasikabinusi po lazdynu. Vakare skubėjo namo ir užmiršo vaiką. Parėjo, išvirė vakarienę, atsiminė vaiką ir bėga tekina į laukus. Priėjusi artyn, mato, kad laumės tą vaiką gražiai aprengusios, pridėjusios visokių valgių, supa ir dainuoja. Kai moteris pribėgo artyn, laumės paliko vaiką ir visą turtą. Moteris pasiėmė viską ir nuėjo namo.

Pamatė ją turtinga kaimynė ir klausia: „Kas tą tavo vaiką taip papuošė?" „Laumės, — atsakė moteris. — Grėbiau šieną, užmiršau, lazdyne palikau. Laumės rado ir papuošė".

Ta kaimynė sako: „Ir aš nešiu savo vaiką".

Paliko savo vaiką ta turtingoji, o pati nuėjo namo. Vakare eis pažiūrėti, ar jau visko laumės prinešė. Nueina ir mato, kad laumės sustojusios aplinkui, gnaibo tą vaikelį ir vis sako: „tylėk, nerėk, tu tyčia paliktas". Ir mirė paskui tas vaikas.

Šaltiniai:

Laumių dovanos. Lietuvių mitologinės sakmės. Paruošė Norbertas Vėlius. Vilnius, 1979;

Jonas Balys, *Lietuvių mitologinės sakmės.* Londonas, 1956;

Lietuvių tautosaka, IV t. Pasakos, sakmės, pasakojimai, oracijos, Vilnius, 1967.

VERTOS

Pranciškus, OFS

Didžiulės nuodėmės jūs vertos,
Bet meilės didesnės.
Grožiu vylingu apibertos
Didžiulės nuodėmės jūs vertos.
Akių tyrų tik neužmerkit,
Kai nusidėjėliai į jus žiūrės...
Didžiulės nuodėmės jūs vertos,
Bet meilės didesnės.

Katalikiškų principų tarnyboje

Korp. Giedra, paskatinta prel J. Prunskio, premiją lietuvei moteriai, pasižymėjusiai katalikiškų idealų tarnyboje, skiria jau ketvirtą kartą. Šį kartą giedrininkės per spaudą kreipėsi į visuomenę, kviesdamos visus įsijungti į šį projektą. Atsiliepimai atėjo net iš tolimos Woyoming valstijos ir Kanados. Susidarė nemažai kandidačių. Sausio mėnesio korp. Giedros susirinkime paaiškėjo laimėtoja: Gintė Bernadetta Damušytė. Šitokią premiją gavusiųjų tarpe, Gintė rikiuojasi paskui a.a. Juzę Daužvardienę, Nijolę Sadūnaitę ir Aliną Grinienę.

Kodėl paskirta premija šiai jaunai visuomenininkei? Kas Gintei svarbu? Kam ji skiria savo laiką ir energiją? Kas ją skatina dirbti materialiniai nepelningus darbus? Atsakymą į šiuos klausimus iš dalies galime rasti jos pasiektuose darbuose.

Gintė Damušytė gimė 1956 m. Clevelande. Detroite baigusi gimnaziją, įstojo į Wayne State universitetą ir gavo politinių mokslų bei istorijos bakalauro laipsnį. 1975 m. studijavo vokiečių kalbą Goethe Institute Vokietijoje. 1981 m. vasarą dirbo bendradarbe Kestono kolegijoje Londone, Anglijoje.

Nuo 1979 iki 1991 m. dirbo Lietuvių Katalikų Religinės Šalpos reikalų vedėjo pavaduotoja, o nuo 1980 m. tos institucijos padalinio, Lietuvių Informacijos centro direktore. Šiose pareigose ji koordinavo šalpą Lietuvos Katalikų Bažnyčiai ir sąžinės kaliniams. Ji išvystė Lietuvių Informacijos centrą į užsienyje plačiai pripažintą ir patikimą žinių agentūrą. Apie Lietuvos padėtį Gintė kalbėjo daugelyje žmogaus teisių konferencijų. 1983 m. ji liudijo JAV

Gintė Damušytė

Kongreso apklausoje apie sovietų pašto pažeidimus. Pasaulio Lietuvių Bendruomenės siunčiama, Gintė dalyvavo Helsinkio susitarimų konferencijose, keldama Lietuvos interesus Otavoje (1985 m.), Vienoje (1986 m.), Paryžiuje (1989 m.), Kopenhagoje (1990 m.) ir New Yorke (1990 m.).

Užsienio spaudai redagavo ir rašė Informacijos centro spaudos biuletenius, vertė į anglų kalbą pareiškimus ir dokumentus iš Lietuvos. Iki 1989 m. vertė pogrindžio spaudą ir skleidė laisvojo pasaulio tautoms, o, sąlygoms pasikeitus, Lietuvoje — nepriklausomų organizacijų atsišaukimus, Lietuvių Katalikų Bažnyčios informacijas, Lietuvos Aukščiausios Tarybos nutarimus, Lietuvos atstovų straipsnius ir pan. Sovietų okupacijos laikais rašė užsienio spaudai ir įstaigoms apie persekiojimus Lietuvoje, ruošė skriptus Laisvosios Europos ir Vatikano radijo programoms. Taip pat rašė aktualiais socialiniais-politiniais klausimais. Dažnai komentavo apie Lietuvos įvykius per masinės informacijos priemones. Susidarius sąlygoms atgimusios Lietuvos politiniams, religiniams ir visuomeniniams vadams keliauti į užsienį, Gintė organizavo jų susitikimus su JAV valdžios atstovais, spauda ir visuomeninėm organizacijom. Gintė yra pageidaujama kaip konsultantė į Lietuvą vykstantiems diplomatams, korespondentams bei visuomenininkams.

1982 m. Gintė suredagavo laidinį „Violations of Human Rights in Soviet-ocupied Lithuania". Ji buvo „Bridges" (1983 m.) ir „The Observer" (nuo 1984 m.) redakcijų bendradarbe. 1986 m. paruošė video juostą Amerikos visuomenei apie žmogaus teisių padėtį Lietuvoje.

Gintė nuo jaunų dienų yra aktivi ateitininkė. Šalia to, ji buvo Pasaulio Lietuvių Jaunimo sąjungos vicepirmininkė (1979-83), Pasaulio Lietuvių bendruomenės visuomeninių reikalų komisijos vicepirmininkė (1979-88) ir BATUNo vicepirmininkė (1979-88). 1984 m. Gintė buvo Pasaulio bažnyčios tarybos ekumeninės delegacijos į Sovietų Sąjungą narė. Premijas gavo už rašinius iš Amerikos Lietuvių Tarybos (1983 m.) ir „Ateities" žurnalo 1981 ir 1983 metais. Už visuomeninę veiklą jai buvo paskirta premija iš E. Kriaučeliūno Fondo 1984 m. Gintė buvo išskirta, kaip viena pasižymėjusių jaunų moterų Amerikoje 1983 metais. Ji priklauso JAV Katalikų spaudos sąjungai ir Valstybinei Katalikų Komunikatorių sąjungai.

Gintė yra direktorė JAV Baltijos fondo taryboje nuo 1991 metų ir Lietuvių Katalikų Religinės Šalpos taryboje nuo 1992 metų. Lietuvai įstojus į Jungtines Tautas 1991 m. rugsėjo 17 d., Gintė dirbo savanore Lietuvos Misijoje Jungtinėse Tautose. Nuo 1992 m. sausio 13 d. ji buvo pakviesta dirbti nuolatine patarėja Misijoje humanitariniams, socialinio vystymosi ir informaciniams klausi-

mams. Gintė vadovauja Misijos darbams Jungtinių Tautų Trečiajame komitete (socialiniai, humanitariniai ir kultūriniai klausimai), specialiame politiniame komitete, „UN Development Program" (JT-ų padaliniuose, kurie rūpinasi socialinio vystymosi ir žmogaus teisių klausimais). Gintė taip pat yra Misijos spaudos atstovė.

Gintės pavyzdys aukotis ir dirbti tėvynės Lietuvos reikalams, atsisakant savo gerovės, dirbti, naudojant Dievo duotus talentus, besirūpinant kitų gerove, lai būna paskatinimas mums visiems eiti šitokiu keliu.

Premijos įteikimo data bus paskelbta spaudoje vėliau. Tuomet pati Gintė Damušytė galės papasakoti apie dabartinį savo darbą Jungtinėse Tautose.

Raminta Marchertienė

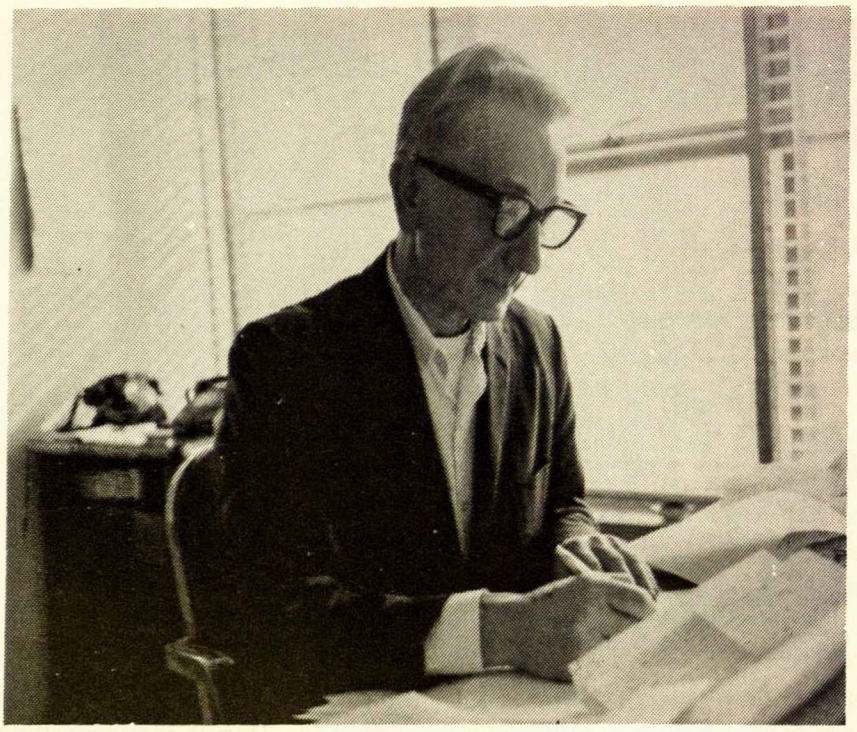

Buvęs vyriausias dienraščio „Draugo" redaktorius a.a. kun. Pranas Garšva, MIC.

Remkime „Eglutę"

„Draugo" 1990 m. birželio mėn. Kultūriniam priede buvo išspausdintas (ses.) Onos Mikailaitės straipsnis „Eglutė" žaliuoja jau keturiasdešimt metų". Straipsnyje minima, kad lietuviškoji vaikų periodika prasidėjo 1906 metais su „Šaltinėlio" leidimu Seinuose, o už Lietuvos ribų iki 1956 m. ėjo Vlado Vijeikio redaguojama „Tėviškėlė". Dabar už Lietuvos ribų liko tik „Eglutė".

Nuo 1993 m. sausio mėn. „Eglutė" pradės 43-uosius metus, bet su nauja redaktore — Nijole Nausėdiene. Ilgametės leidėjos, Nekaltai Pradėtosios Marijos seserys Putname kvietė JAV LB Švietimo tarybą į talką. Seselės lieka leidėjomis, o JAV LB Švietimo taryba užtikrina redagavimą, per savo pakviestąją redaktorę.

„Eglutėje" rašė daug mūsų išeivijos (ateitininkų) rašytojų: Aloyzas Baronas, kun. Alfa Sušinskas, kun. Stasys Yla, Danutė Bindokienė, Danutė Lipčiūtė-Augienė, Elona Marijošiūtė-Vaišnienė, Agnė Kižienė, Gintaras Grušas, Audronė Kuolaitė-Skrupskelienė ir kiti. Danutės Augienės sutelktam jaunų motinų būreliui vadovavo ateitininkė Laima Šalčiuvienė, į jį įsijungė Austė Vygantienė, Raminta Lapšienė ir kitos. Kitaip sakant, „Eglutės" gyvenime jau seniai svarbų vaidmenį turi ateitininkai.

Linkime jaunoms šeimoms ir toliau prenumeruoti, remti ne tik „Ateitį", bet ir „Eglutę". „Eglutės" administravimas maždaug užtikrintas šiuo metu — reikia tik užtikrinti lojalius skaitytojus! Reikia palinkėti „Eglutei" dar ilgus metus žaliuoti, net tik dėl savo ilgametės istorijos, bet ir dėl savo mažiausiųjų skaitytojų, kurie per ją pramoksta ir patobulina savo protėvių lietuvių kalbą.

Ramunė Kubilūtė

• **A.a. kun. Pranas Garšva,** MIC mirė š.m. sausio 24 d., ilgai sirgęs kaulų vėžio liga (g. 1915 m. sausio 18 d.). Jis 34 metus buvo dienraščio „Draugo" vyriausias redaktorius, labai veiklus ir populiarus spaudos žmogus, lietuviškų organizacijų (ypač jaunimo) globėjas ir rėmėjas. Ateitininkių visuomeninininkių korporacija „Giedra" su kun. Pr. Garšvos mirtimi neteko ilgamečio Dvasios vado, o visa lietuviškoji išeivija — didelio bei svarbaus asmens.

Laidotuvių išvakarėse, sausio 27 d., Jaunimo centre, kur buvo pašarvotas a.a. kun. Pr. Garšva, ateitininkų vardu atsisveikinimo žodį tarė Federacijos vadas Juozas Polikaitis, „Giedros" korporacijos vardu — Javyga Damušienė, Čikagos skyriaus sendraugių pirmininkė ir giedrininkė, atsisveikinimo apeigoms vadovavo buvęs Ateitininkų federacijos vadas dr. Petras Kisielius, o „Draugo" redakcijos vardu kalbėjo Danutė Bindokienė, kuri dabar yra vyriausioji dienraščio redaktorė. Pažymėtina, kad prie karsto buvo ir „Giedros" vėliava, o atsisveikinimo

Kun. Pr. Garšvos laidotuvėse atsisveikinimo žodį taria Ateitininkų Federacijos vadas Juozas Polikaitis. Prie „Giedros" korp. vėliavos — Danutė Šlenienė ir Rima Balčiūnienė.

Nuotr. J. Tamulaičio

metu prie jos stovėjo korporacijos narės.

Kun. Pranas Garšva palaidotas sausio 28 d. Šv. Kazimiero lietuvių kapinėse Čikagoje, kitų mirusių marijonų vienuolijos narių tarpe.

• **Poetui Kaziui Bradūnui** vasario 15 d.Vilniuje buvo iškilmingai įteikta Valstybinė literatūros premija už poezijos rinkinį „Duona ir druska", išleistą Lietuvoje 1992 metais.

• **Pernai metų gruodžio mėn.** pabaigoje savo tėvų Cicero, IL miestelyje aplankyti po ketverių metų grįžo Lietuvos Ateitininkų federacijos pirmininkas prof. Arvydas Žygas. Kadangi Amerikoje jis išbuvo iki š.m. sausio vidurio, susidarė progų su dr. Arvydu susitikti ne tik Čikagos ir apylinkių ateitininkams, bet ir platesnei lietuvių visuomenei. Į viešuosius susitikimus — Švč. M. Marijos Gimimo parapijoje (Marquette Parke), Lemonte ir kitur — gausiai rinkosi žmonės ir gyvai domėjosi dr. Arvydo paskaitomis, po to jį apipildami daugybę klausimų. Iš šių susitikimų darėsi labai aišku, kodėl jis taip mėgstamas Lietuvoje, ypač jaunimo. Tikra krikščioniška meilė kiekvienam žmogui, paprastumas ir nuoširdus noras padėti savo broliui lietuviui spinduliuoja visame jo elgesyje ir žodžiuose. Džiaugiamės, kad prof. Žygas pasirinko dirbti Lietuvoje ir tuo pačiu atstovauti išeivijos jaunajai kartai. Tokį ambasadorių turėti mums yra garbė.

Po sugrįžimo į Lietuvą prof. Žygas netrukus vyks į Romą bent vienus metus pasigilinti studijose.

• **„Ateities" redakcija** nuoširdžiai dėkoja visiems, sveikinusiems praėjusių Kalėdų ir Naujųjų metų proga. Ypač šiltais linkėjimais pasižymėjo Lietuvos ateitininkai (pavieniai ir kuopos, draugovės), kurie labai vertina mūsų žurnalą ir kruopščiai perskaito, leisdami iš rankų į rankas, nes palyginti nedaug „Ateičių" dar nukeliauja į Lietuvą.

• **Gintaras Grušas** 1992 m. lapkričio 16 d. Vilniaus arkikatedroje arkivysk. Audrio Bačkio įšventintas diakonu. Gintaras kilęs iš ateitininkiškos šeimos (tėvai — Pranas ir Marytė Grušai — tebegyvena Kalifornijoje), pats uoliai reiškėsi ateitininkiškoje veikloje, jau „užaugęs" ir baigęs kompiuterio mokslus, pajuto Viešpaties kvietimą būti „Jo vynuogyno darbininku". Šiuo metu Gintaras yra pertraukęs studijas Romoje, nes arkivysk. A. Bačkis jį paskyrė generaliniu sekretoriumi komitete, kuris rūpinasi popiežiaus apsilankymo Lietuvoje ateinančią vasarą reikalais. Komitetui vadovauja arkivysk. Audrys Bačkis.

Mirus kun. Pranui Garšvai, buvusiam „Giedros" korporacijos kapelionui, laidotuvėse korporacijos vardu atsisveikina Jadvyga Damušienė. Prie „Giedros" vėliavos (iš kairės): pirm. Raminta Marchertienė ir Dalia Kučėnienė.

Nuotr. Jono Tamulaičio

Pernai lapkričio 16 d. Vilniaus arkivyskupas Audrys Bačkis įšventino Gintarą Grušą į diakonus.

• **Filmo „Kazys Bradūnas" premjera** įvyko Čikagos Jaunimo centre pernai lapkričio 6 d. Filmą sukūrė Arvydas Reneckis, filmuotojas iš Lietuvos. Ta proga buvo suruošta vakaronė ir poeto pagerbimas, jam sulaukus 75 metų amžiaus (gimęs 1917 m. lapkričio 11 d.).

• **Dana Grajauskaitė** iš Toronto, Ont., buvusi viena iš „Gaudeamus" redaktorių, veikli studentų ateitininkų sąjungos centro valdyboje ir nepamainoma studentų ateitininkų veiklos judintoja, šiuo metu yra Lietuvoje ir priklauso kimitetui, kurio pareiga rūpintis šv. Tėvo kelionės reikalais ateinančią vasarą, kai jis lankysis Lietuvoje.

• **Studentas Gytis Liulevičius,** šiuo metu besiruošiantis magistro laipsniui Illinois universitete Champaign-Urbanoje, skaitė pagrindinę paskaitą Lietuvos Nepriklausomybės šventėje, ruoštoje Indianos Lake apskrities ALTO skyriaus Gary, Ind. Šv. Kazimiero lietuvių parapijos salėje vasario 14 d.

• **Dr. Irena ir dr. Petras Lukoševičiai,** sugrįžę į Torontą, Ont. po ilgesnio darbo laiko Lietuvoje, buvo pakviesti Montrealio LB valdybos padaryti platesnį pranešimą apie savo darbą Lietuvoje ir ten sutinkamus rūpesčius bei problemas. 1992 m. gruodžio 20 jiedu kalbėjo Montrealio lietuvių Aušros Vartų parapijos salėje.

Dr. Irena Lukoševičienė yra socialinių mosklų specialistė, todėl nušvietė savo profesinę veiklą. Dr. Petras Lukoševičius kalbėjo apie sunkumus, steigiant Pasaulio Lietuvių Bendruomenės būstinę Vilniuje, dabartinio Seimo rūmuose. Vyriausybė šią įstaigą, kuriai jis vadovauja, remia, nes būstinės tikslas palaikyti artimus ryšius tarp išeivijos ir Lietuvos.

I. ir P. Lukoševičiai po neilgų atostogų vėl grįš dirbti Lietuvoje. Abu yra nuoširdūs ateitininkai.

• **JAV valdžios „United States Information Agency"** (USIA) ir „J. William Fulbright Foreign Scholarship" taryba pranešė 1992-1993 metų 900 Fulbright stipendininkų pavardes. Stipendininkai, JAV piliečiai, turės progą vykti daryti tyrinėjimus, dėstyti, konsultuoti ir pan. Stipendininkų, važiuojančių į Pabaltiją nemažai, į Lietuvą, berods, keturios pavardės. Antropologijos profesorius Raimundas Sidrys, kilęs iš veiklios ateitininkų Sidrių šeimos, Streator, IL. Veikli ateitininkė, pedagogė Jūratė Krokytė-Sirbienė paliko Filadelfiją dirbti Lietuvoje, padėdama pastiprinti Lietuvos mokyklinę sistemą. Stipendininkai Živilė E. Gimbutaitė ir Nathan F. Cogan dirbs literatūros bei kalbų srityse.

• **Rašytojas Česlovas Grincevičius** š.m. sausio 17 d. sulaukė brandaus 80 m. amžiaus sukakties. Ta proga „Draugo" kultūriniame priede (sausio mėn. 23 d.) buvo išspausdintas labai šiltas k. brd. (Kazio Bradūno) straipsnis, kurio ištraukas norime pateikti ir „Ateities" skaitytojams. Nors Č. Grincevičius yra labai kuklus ir nemėgsta, kad apie jį rašoma, bet jis ateitininkijai labai svarbus žmogus, todėl pro šią sukaktį praeiti tylomis negalime (net rizikuodami jo rūstį užsitraukti...).

„Lietuvių egzodo literatūros aruodan nemažą derlių supylęs rašytojas Česlovas Grincevičius savo aštuo-

Sukaktuvininkas rašyt. Česlovas Grincevičius su žmona Aldona.

niasdešimtąjį gimtadienį (sausio 17 dieną) atšventė kukliai savo bute, Marquette Parke, Čikagoje, artimų bičiulių ratelyje. O vis dėlto sukaktuvininko kūrybinių ir aplamai atliktų kultūrinių darbų ratas yra labai didelis. Visą laiką turėdamas pozityvų ir blaivų (nors jo gimtųjų Josvainių karčiama ir atkelta net į Rumšiškių etnografinį muziejų) nusiteikimą, Česlovas Grincevičius yra įmynęs gilias pėdas net į kelis mūsų kultūrinio vieškelio atsišakojimus.

Jau studentiškoje jaunystėje dar anais Nepriklausomybės metais jis vadovauja kūrybingai studentų ateitininkų meno draugijai „Šatrijai"; dirbdamas su profesorium Vaclovu Biržiška, pasineria į bibliografijos gelmę; išeivijos švietimo veikloje mokytojauja ir direktoriauja gimnazijose; atgaivina šatrijiečių bruzdėjimą Čikagoje; neatsisako įsipareigojimų Lietuvių rašytojų draugijoje; kūrybingai bendradarbiauja periodinėje spaudoje, kartais ilgesniam laikui užsikraudamas ir redakcinį darbą, nuo kurio ir šiandien nėra atšokęs; taipgi yra kelių studijinių ir serijinių daugiatomių leidinių redaktorius; yra koautorius veikalo *Lietuvių literatūra svetur 1945-1967* (Chicago, 1968), parašęs jam visą bibliografinį skyrių; o ypač reikšmingas, jau ištisus dešimtmečius besitęsiantis, jo vadovavimas Pasaulio lietuvių archyvui, kuriame sukaupta daug neįkainojamos vertės mūsų tautos kultūrinio-istorinio turto.

Vis dėlto Česlovas Grincevičius turbūt labiausiai yra ir bus išliekantis savo grožinės literatūros kūryba — savo beletristika, turinčia savitą spalvą visame egzodo literatūros spektre. Tai liudija tokios jo knygos: apysakų, novelių ir legendų rinkinys *Vidurnakčio vargonai* (1953), mozaikinis romanas *Geroji vasara* (1970), jaunimui skirtas *Vyskupo katinas* (1972), pasakų ir pasakojimų pluoštas *Vidudienio varpai* (1985). Už pastarąją knygą Česlovui Grincevičiui buvo paskirta Lietuvių rašytojų draugijos premija, kurios mecenatas yra Lietuvių fondas.

Ne paslaptis, kad mūsų egzodo kūryba su lengvo humoro atspalviu, su gyvenimo gerosios pusės atskleidimu, net ir sunkią problemą rodant ne burnojimu, o tik atsidūsėjimu, ir yra Česlovo Grincevičiaus stiprybės. Svarbiausia, jog jis rašo taip, kad skaitytojas ima tikėti geraisiais ir šviesiaisiais gyvenimo bruožais. Ir juo labiau, kai pats rašytojas čia yra ne koks padangių svajotojas, o grynas realistas. Visos jo vaizduojamų įvykių ir žmonių portretų detalės yra atremtos į dabarties ir praeities buitinius ir labai tikrus, bet ne piktybinius brūkštelėjimus. Net ir žmogiško silpnumo situacijos Grincevičiaus kūrybos puslapiuos yra paklotos su gerumo ir atlaidumo šypsena.

Nuo skaidrios gyvenimo realybės Česlovas Grincevičius neatitrūksta ir savo pasakinio bei legendinio sukirpimo raštuose. Juose senasis Vilnius, Kaunas ar Kėdainiai išnyra visu savo istoriniu tikrumu. Jauti, kad čia yra legenda, bet ji tokia, jog tiesiog gali pačiupinėti pirštais visą realų buitinį ir istorinį jos koloritą. Atrodo, kai legendų grožio ieškantys kiti rašytojai vis norėjo gyvenimą čia pakeisti legenda, tai Česlovo Grincevičiaus tikslas buvo legendą paversti gyvenimu. Ir jam pavyko. Tuo esi įsitikinęs, stebėdamas Vilniaus televizijos pagamintą ir rašytojui atsiųstą filmą-vaizdajuostę, kurioje yra įkūnyta Česlovo Grincevičiaus legenda „Vilniaus laikrodis". Vilniaus senamiesčio istorinė aplinka, visa septyniolikto amžiaus pradžios miestiečių buitinė butaforija, aktorių raiški vaidyba ir rašytojo žodis čia susilydo į puikų vizualinės ir žodinės kūrybos rezultatą. Ši vaizdajuostė ir buvo pati brangiausia dovana rašytojui jo gyvenimo metų gražios sukakties proga. Ir tai buvo Lietuvos dovana".

• **Rašytoja Vanda Vaitkevičienė** š.m. sausio 20 d. sulaukė 84 metų amžiaus. Ji ta proga pirmą kartą užsiprenumeravo „Ateitį" ir rašo, kad žurnalas „sumaniai tvarkomas, patinka". Nors V. Vaitkevičienė yra laikoma jaunimo rašytoja, rašo ir vyresniesiems. Naujausia jos

Rašyt. Vanda Vaitkevičienė

knyga — novelių rinkinys „Ažuolo mirtis", išleista 1992 m. Čikagoje. šiuo metu Vanda Vaitkevičienė gyvena St. Petersburge, Floridoje. Linkime jai ilgiausių ir kūrybingų metų.

DVIGUBA PREL. JUOZO PRUNSKIO SUKAKTIS

Ilgametis žurnalistas, redaktorius, autorius prel. Juozas Prunskis 1992 m. sulaukė dviejų stambių sukakčių: 60 metų kunigystės ir 85 m. amžiaus. Jis yra buvęs dienraščio „XX amžius" vyriausias redaktorius, redagavęs „Laivą" ir „Marian", priklausė „Mūsų laikraščio", „Draugo" redakcijų kolektyvams. Yra parašęs ar suredagavęs 37 knygas bei brošiūras. Išeivijos spaudoje buvo išspausdinta daugiau kaip 11,000 jo straipsnių, pasikalbėjimų, recenzijų, korespondencijų ir įvairios kitos laikraštinės medžiagos.

Prel. J. Prunskis gimė 1907 m. gruodžio 22 d. Žvilbučiuose, Utenos apskrity. Penkias klases išėjo Utenos „Saulės" progimnazijoje. Ten buvo įsijungęs į ateitininkų organizaciją, o taip pat į skautus; tose organizacijose išbuvęs daugiau kaip 70 metų. Gimnaziją baigė Rokišky. Trūkstant lėšų tolimesnėms studijoms, dvejus metus buvo Dulių pradžios mokyklos mokytoju ir vedėju, drauge dirbdamas organizacijose: įkūrė skautus Antalieptėje ir organizavo pavasarininkų kongresus apylinkės miesteliuose.

Nusprendęs, kad reikia gyvenimą aukoti krikščionybės idealams, 1927 m. įstojo į Kauno kunigų seminariją, o Lietuvos dainius Maironis buvo jo literatūros mokytojas; istorikas A. Alekna dėstė įstoriją, kompozitorius T. Brazys — giedojimą.

Kunigu įšventintas arkiv. J. Skvirecko 1932 m. Iš tais metais įšventintų 23 kunigų, tik 2 tebėra gyvi — antrasis — kun. K. Kuzminskas, kuris taip pat gyvena Čikagoje.

Pirmasis paskyrimas buvo Kupiškio vikaru ir progimnazijos kapelionu.

1934 m. išvyko į Pažaislį, kur, pora metų būdamas Šv. Kazimiero seselių kapeliono padėjėju, lankė paskaitas Kauno universitete, siekdamas bažnytinių teisių licencijato laipsnio. Kaune susidarė Vakarų universitetuose aukštuosius mokslus baigusių katalikų intelektualų grupė: J. Ambrazevičius, Pr. Dielininkaitis, dr. J. Grinius, dr. Z. Ivinskis, kun. St. Yla, dr. A. Maceina, dr. Ig. Skrupskelis, kurie ryžosi Vakaru krikščionybės polėkius perkelti į Lietuvą ir tai daryti per dienraštį, pavadintą „XX amžius". Jie ryžosi po porą savaičių redakcijoje budėti ir tvarkyti dienraštį, kurio redakcijos štabą perėmė iš tautininkų uždaryto „Ryto". Jiems reikėjo žmogaus, kuris ten būtų nuolatinis vyr. redaktorius, todėl pakvietė kun. J. Prunskį, kuris tada su rašytoju J. Grušu redagavo savaitraštį „Mūsų laikraštį".

Iš „XX amžiaus" kun. J. Prunskis buvo pakviestas dirbti katalikų spaudos biuro direktoriumi, bet šiose pareigose neteko ilgai būti, nes prasidėjo areštai ir redakcijos kolektyvo nariai perspėjo kun. Prunskį, kad laikas bėgti į užsienį.

Su didžiausiu pavojumi perbėgęs Vokietijos sieną, buvo uždarytas į Gleisgarbeno lagerį. Čia jau rado kun. S. Ylą, A. Maceiną, J. Butėną ir kitus. Po 10 d. iš lagerio išleistas, nuvyko į Berlyną, o iš ten į Madridą. Po kiek laiko išplaukė į JAV. Tai buvo 1940 m. gruodžio 4 d. Amerikoje kelias savaites važinėjo po lietuvių telkinius, pasakodamas, ką išgyveno, būdamas okupuotoj Lietuvoj, ką matė Europoje. Tais pat metais per Kūčias pasiekė Čikagą ir Šv. Jurgio lietuvių parapijoje darbavosi 28 metus. Porą semestrų buvo išvykęs gilinti studijas Katalikų universitete Vašingtone, kur parašė lyginamąją studiją tarp Lietuvos įstatymų ir Bažnyčios nuostatų, ryškinant, kokias nuolaidas padarė Lietuva ir Vatikanas, pasirašydami sutartį — konkordatą. Studijos pavadinimas: „Comparative Law, Ecclesiastical and civil, in Lithuanian Concordat".

Čikagoje sudarė katalikų spaudos biurą, kur dirbo 1943-45 m., buvo pakviestas dienraščio „Draugo" redakcijos štaban, išbuvęs jame nuo 1948 iki 1972 m.; redagavo marijonų žurnalą „Laivą" 1964-1969 m.; anglų kalba leidžiamą marijonų žurnalą „Marian", buvo Lietuvių enciklopedijos žurnalistikos skyriaus redaktorius, dėstė žurnalistiką Lietuvių pedagoginiame institute apie 15 metų (nuo 1972), buvo Amerikos lietuvių tarybos informacijos direktorium. Parašė daug knygų, išryškinančių krikščionybės ideologijos tiesą ir svarbą: „Aukštyn širdis", „Meilė ir laimė", „Vyrai klystkeliuose", „28 moterys", „Prie vilties kryžiaus", „Mokslas ir religija", „Motina Gailestingoji". Spaudoje kėlė Lietuvos okupanto žiaurumus, todėl atsirado knygos: „15 nužudytų kunigų", „Lietuva bolševikų ir

nacių vergijoje", „Lietuviai Sibire", „Bolševikų nužudyti šauliai", „Bėgome nuo teroro", „Lietuviai tautininkai — komunistų kankiniai", „Ateitininkai komunistų ir nacių kankiniai", „Gelbėjimas tremtinių iš Maskvos letenų".

Pagrindinių žinių apie Lietuvą leidinys „Lithuania" susilaukė 4 laidų, net 80,000 egz. Be to, kun. J. Prunskio informacijos, laiškai ir straipsneliai apie Lietuvą buvo spausdinami ir amerikiečių laikraščiuose, o taip pat kitų tautinių mažumų Amerikoje (ypač Čikagoje) spaudoje. Žurnalistų prieaugliui suredagavo knygą „Žurnalistika", parašė vadovėlį „Ką ir kaip rašyti į laikraščius".

Kun. J. Prunskis sudarė fondus, iš kurių ateitininkų, skautų, Lietuvos vyčių jauni bendradarbiai kasmet gauna premijas už savo rašinius; įkurtos premijos už geriausią, krikščionybės idealus ugdantį, veikalą ir daug kitų smulkesnių fondų.

Prel. J. Prunskis yra žinomas savo dosnumu ir parama daugeliui katalikiškų institucijų, organizacijų. Jis taip pat yra Lietuvių Rašytojų draugijos, Lietuvių žurnalistų sąjungos, Amerikos lietuvių tarybos, Lietuvos vyčių garbės narys, apdovanotas Šaulių sąjungos, skautų, Pavergtų tautų komiteto žymenimis.

Jis tebesistengia, kad gyvenimas ir laikas nebūtų veltui leidžiamas, tik dabar, apsilpus akims, mažiau tegali rašyti ir reikštis mylimam žurnalistikos darbe.

Adriana Karkaitė

ALYTEI

Ant erškėčių kėdės Tu
Sėdi mirtim pririšta,
Jau seniai Tu išėjai
Neatsimenu kada...

Akys Tavo atviros,
Bet Tu nieko nematai
Ūžia toli debesyse
Užmuštų minčių aidai.

Burna Tavo atvira,
Bet Tu nieko nesakai
Tavo juokas tik nakčia
Skamba tėviškės laukais.

Pirštai Tavo geležiniai
Glosto medicinos knygą
Rengia skudurinę lėlę
Plėšo vaiko nuotrauką...

Los Angeles, CA ateitininkų adventinio susikaupimo dalyviai pernai gruodžio 20 d.

ATEITIES SPINDULIAI

Dovilė Černaitė

NAKTIS PO KARNAVALO

Taip noris išdaužti langą
ir pajusti vėjo dvelkimą gaivų,
apkabinti užmigusį Dangų
ir priglausti mėnulį prie veido.

Nutilo apkurtinęs karnavalas,
išsiskirstė, kurie salėj skraidino,
pajunti, kad atėjo galas
ir tiesos nėra žodžio gryno.

Išsimėtė kampuos margos kaukės,
vyno taurės seniai sudaužytos,
veidą noris prie stiklo priglausti,
pamatyti, kaip atplaukia rytas.

VIETOJ TO, KAS BUVO

Užgęsusioj kaitrioj ugny
širdies plakimas dar girdėt

Išniekintuos, tuščiuos namuos
prie karsto nėra kam būdėt.

Ir nejaukioj, klaikioj tyloj
dar skamba žodžiai iš maldos.

Nuo žemės kaime nušluotam
dėl praeities nieks neraudos.

Užteks tik vyno ar alaus, —
kad nusigert ir žemėn griūt.

Ir vietoj to, kas buvo čia —
neatsiras jau nieks galbūt.

SENAMIESTIS

Senamiestis, prikeltas iš kapų,
su protėviais numiręs,
gimęs vėl kartu.

Gyvenimo pirmoji mokykla,
omega — alfa,
Velyknakčio pradžia.

Gertrūdos užgniaužti varpai,
Maironio, Vaižganto,
Bažnyčios didvyrių kapai.

O laikas — tas vienuolis nekantrus,
tik skuba versti
metraščio lapus.

Vedžioja mus Senamiesčio stogais,
ir stebis lyg
paklydėliais vaikais:

„Prie mūro glauskite rankas,
kitaip Senamiesčio
jums nesuprast...”

MŪSŲ VEIKLA

Vakaronė su prof. Arvydu Žygu

Š.m. sausio 9 d. 6 v.v. Ateitininkų namuose, Lemonte Čikagos ir apylinkių ateitininkai susitiko su Lietuvos Ateitininkų Federacijos pirm. dr. Arvydu Žygu, kuris susirinkusius išsamiai ir jautriai supažindino su Lietuvos ateitininkų veikla. Vakarą ruošė Čikagos ateitininkų sendraugių skyrius, o jam vadovavo Ateitininkų Federacijos generalinis sekretorius Juozas Baužys. Su dr. Arvydu Žygu vakaro dalyvius nuotaikingai supažindino Ateitininkų Federacijos vadas Juozas Polikaitis. Dvi valandas vakaro dalyviai atidžiai klausėsi dr. Arvydo Žygo. Kai kurias jo mintis atpasakosime šiame rašinyje.

Dialogas tarp Lietuvos ir išeivijos yra labai reikalingas. Per praėjusius ketverius metus jis buvo geras, bet galėjo būti stipresnis. Laukiau šito susitikimo, bet ir jaudinausi. Per tuos metus jaučiau, kad Lietuvą vis mažiau ir mažiau suprantu. Lengviau buvo suprasti Lietuvą žiemos metu: sušaldyta, koncentruota, ramu. Ji — komunizmo vergijoje. Turi būti žmogaus teisių atgimimas. Kai ateina pavasaris, atsiranda didelė gyvastis ir chaosas. Šiandieną reikia žiūrėti į Lietuvą pavasario įvaizdžiu.

Norėjau šį vakarą išryškinti, kas yra Lietuva, jos jaunimas. Tikrovė yra sudėtinga — negalima keliais žodžiais pasakyti, kas yra tikrovė. Susitikau visokio jaunimo — to kuris kentėjo dėl savo įsitikinimų, ir to, kuris kitus persekiojo. Jaunuomenės dauguma yra jauni žmonės, kuriuos tėvai apsaugojo nuo rizikos, neduodami tautos tęstinumo idėjų ar tikėjimo pažinimo. *Homo sovieticus* — didžiulė neteisybė. Žmonės buvo apiplėšti visose srityse. Turime daug ką suprasti ir daug ką atleisti. Branginame tai, kad žmogus laisvas, vertas išganymo, vertas antros progos. 1989 m. baigėsi mano medaus mėnesis su Lietuva. Iki to laiko kiekviena diena buvo kaip stebuklas. Tada būdavo ir momentai, kada nuliūsdavau: žmonės pilni baimės ir neapykantos. Mano tautos žmonės sugadinti. Didžioji laisvė — vidinė laisvė, laisvė tobulėti, būti žmogumi.

Per tuos ketverius metus dariau eksperimentą su studentais. Klausiau: ar tais baisiais metais jutai prievartą? Buvo dvi skirtingos Lietuvos: Lietuvos Katalikų Bažnyčios rezistencijos Lietuva ir kita, daugumos jaunimo Lietuva. Kuri tikroji Lietuva? Tikroji yra išeivijos ir pasipriešinimo Lietuva. Išeivijos misija šiandieną svarbesnė, negu prieš 10 metų. Būtų didelė tragedija ir didelė nelaimė uždaryti lituanistines mokyklas. Išeivija saugojo tautą 52 metus.

Daugelis jaunų žmonių Lietuvos nepriklausomybės laikotarpį laiko nereikšmingu. Didelė dalis nežino, ką reiškia būti lietuviu. Tremtinių vaikų dalia savita. Gyvendami kaip tremtiniai, mes sakėme, kad žinome, kas yra būti Lietuvai. Tai pasaulis, kurį statė mūsų mokytojai. Mes supratome, ką reiškia būti žmogumi.

Mūsų pagrindinis darbas ateitininkijoje — atnaujinimo darbas. Dažnai esame nesuprasti. Sakoma, kad esame praeitininkai, atsilikę, norį sugrįžti į praeitį. Komunistai norėjo atimti istorinę atmintį, etninę kultūrą, fundamentalinį tikėjimo supratimą. Lietuvos jaunimo nusistatymas — viskas arba modernu, arba tradicija. Pastatę dalykus kraštutiniais atvejais, o tačiau viskas telpa kristocentriniam judėjime. Pavyzdžiui: socialinė akcija, malda. Šių metų tema: *Omnia.* Ieškome ne konfrontacijos, o atgimimo.

Pirmiausia įvertinę problemas, su kuriom susidurdavom, bandydavom spręsti. Ateitininkų atsikūrimo kelias buvo trukdomas. Buvo bandoma ateitininkus infiltruoti, kompromituoti. Tikintysis žmogus negali prarasti vilties. Dažnai buvo iškraipomas rekolekcijos kelias. Mes supratome, kad nebuvo mūsų teisė mokyti katalikus kaip melstis. Rytų Bažnyčia, kuri sekė Kristų iki Golgotos, dabar turėjo eiti į Prisikėlimo džiaugsmą. Pogrindžio jaunimas neturėjo progos būti vadais. Pradėjome nuo fundamentų — bandykime suprasti, ką sako Bažnyčia moderniam pasauliui.

Jei atvažiuodavo iš Vakarų svečiai, dažnai atvykę matydavo tik vieną veiklos aspektą. Todėl buvo keliami klausimai: ar ateitininkai šalti intelektualai, ar „davatkos"? Buvo skaudu, nes tie žmonės kalbėjo, nesuprasdami visos padėties.

Leiskite pirmąją pokalbio dalį baigti mintimi, kuri man brangiausia grįžusiam į savo Lietuvą Čikagoje. Kokie mes buvome palaiminti, auklėjami ne tik katalikiškose gimnazijose, bet Šalkauskio ir Maceinos pedagoginėje filosofijoje. Išeivijos misija nepasibaigė — prasideda naujas jos tarpsnis. Būtina Lietuvon atvažiuoti ir liudyti, kaip svarbu būti lietuviu. Įvertinkite mūsų darbą labai realiai. Mes reprezentuojame ne save, bet išeivijos visuomenę. Kada atvyksta žmonės iš Lietuvos, priimkite juos prie savo Kūčių stalo, prie savo Velykų stalo.

Baigiant — nepaprastai gera vėl sugrįžti į namus. Per tuos ketverius metus išeivija pagražėjusi ir pajaunėjusi. Būkite tas bankas, kuriame sukrautas kraitis Lietuvos ateičiai.

Čia dr. Arvydas Žygas paprašė studentų pokalbio dalyviams išdalinti keturis puslapius. Juose išdėstyta Lietuvos Ateitininkų Federacijos

struktūra, Lietuvos Ateitininkų Federacijos 1992-1993 metų veiklos kalendorius ir parama, kuri Lietuvos ateitininkams reikalinga. Lapus bedalinant, dr. Žygas papasakojo įdomias veiklos detales.

Pas Toronto jaunučius

Toronto jaunučiai ir jauniai ateitininkai pradėjo naujų metų veiklą. Sausio 16 d. penkiolika vaikų su globėjomis Rūta Rygeliene ir Ramunė Jonaitienė dalyvavo čiuožimo iškyloje Rennie Parke. Pasitaikė gražus, saulėtas ir nešaltas oras visiems pačiuožti, išgerti karštos kakavos ir pabendrauti.

Prieš Kalėdas dalis jaunučių dalyvavo ateitininkų Kūčiose, kurios įvyko gruodžio 20 d. Prisikėlimo parapijos Parodų salėje. Jaukioje šeimyniškoje aplinkoje jaunučiai pasirodė, deklamuodami trumpą kalėdinį montažą, o po puikiai paruoštos Kūčių vakarienės ir gražių kalėdinių skaitymų sulaukė Kalėdų senelio, kuris kiekvieną vaiką apdovanojo. Iš viso dalyvavo apie šimtas sendraugių, studentų ir jaunių-jaunučių. Už Kūčių ruošą ir rūpestį gilią padėką Toronto ateitininkai reiškia veiklos koordinatorei dr. O. Gustainienei.

Vasario pabaigoje planuojama ekskursija į McMichael galeriją Kleinberge kartu su Hamiltono jaunučiais.

koresp.

Ateities savaitgalis

Čikagos tradicija tapęs Ateities savaitgalis įvyko lapkričio mėnesio 13-15 d. Jaunimo centre, Čikagoje ir Ateitininkų namuose, Lemonte.

1992 m. JAS vadovų kursų paskaitininkės (iš kairės): Birutė Bublienė, Asta Kazlauskaitė, Danutė Petrusevičiūtė. *Nuotr. Lilės Gražulienės*

Penktadienį lapkričio 13 d. 7:30 v.v. Jaunimo centro kavinėje buvo literatūros vakaras. Savaitgalio rengėjų vardu susirinkusius pasveikino ir Ateities savaitgalį atidarė Milda Tamulionienė. Vakaro programai vadovavo Daiva Markelytė. Pirmasis savo eilėraščius skaitė Artūras Tereškinas. Jis paskaitė pluoštą pačių naujausių savo eilėraščių, o taip pat kelis eilėraščius iš pirmosios savo poezijos knygos „Grindinio žuvys". Tereškino poezija pasižymi žodžio taupumu: „Sąnariai grigždėdami verkia, kaip vyrai". Audra Kubiliūtė paskaitė novelę „The story of the bees" ir ištrauką iš spausdinamos lietuviškos nuotykių knygos jaunimui. Šioje knygoje figūruoja tie patys veikėjai, kaip ir knygoje „Nepaprasti įvykiai Aštuonioliktoje gatvėje". Haris Subačius paskaitė du kūrinius, kurie premijuoti „Ateities" jaunimo kūrybos konkurse: eilėraštį ir apysaką „Prisilietimas". Gytis Liulevičius skaitė novelę „Karstai važiuoja", ištraukas iš novelių „Vincas ir jo Kudirka" ir „Akvilė", o taip pat ištrauką iš romano „Paminklas gyviesiems". Laimutė Tornau paskaitė meistrišką novelę „Il Peche". Literatūros vakaro publika šiltai sutiko rašytojus ir poetus, atidžiai klausė jų kūrybos. Po programos buvo proga pasižmonėti prie kavos puoduko ir pyragų, o taip pat įsigyti knygų. Literatūros vakaro vaišėmis rūpinosi Izabelė Stončienė.

Šeštadienis lapkričio 14 d. išaušo nešaltas ir pro debesis pasirodydavo saulė. Jaunimo centro Čiurlionio galerijos patalpose jau 10 v.r. žmonės būriavosi prie kavos ir pyragaičių. Studijinė Ateities savaitgalio programa pradėta 10:30 v.r. Andriaus Valevičiaus paskaita — Šiuolaikinės religinės ir filosofinės problemos. Vida Kuprytė klausytojus supažindino su Universite de Sherbrooke teologijos profesorium Andrium Valevičiu. Neseniai išleistos dvi jo knygos: „From the Other to the Totally Other" apie Lietuvoj gimusį ir augusį prancūzų filosofą Leviną, ir „Lev Shestov and his Times". Kruopščiai paruoštoje paskaitoje Valevičius nagrinėjo žmogaus sąvokos krizę. Mes dar nedaug žinome, kas yra žmogus. Daugybės teorijų apie žmogų. Kur žmogus ir žmonija keliauja? Kai nėra aišku, kas yra žmogus, tai pasidaro neaišku, kas etika ir įstatymai. Negalima suprasti savęs nesuprantant tiesos ir Dievo. Graikai prieš du tūkstančius metų

nesuprastų mūsų krizės. Graikams gyvenimas nepriklausė nuo savęs paties. Jiems gyvenimo prasmė tai buvo kažkas, kas peržengia gyvenimą. Tiesos centras graikams buvo žmogaus išorėje. Graikų mitlogija domisi ne žmogumi, pirmiausia dievais. Su Descartes šūkiu „Cogito, ergo sum" žmogus tapo tiesos centru.

Iš tikrųjų šv. Augustinas išrado asmenį. Su Augustinu ateina dvilypis požiūris į žmogų. Vidinis — dvasios žmogus. Protingas, kuris randa Dievą savyje. Augustinas — modernios krizės pradininkas. Kelias, kuris veda į Dievą, eina per save. Svarbu, ne ką žinau, bet kaip žinau. Augustinui Dievas ir visata yra tiesos šaltiniai. Descartes sako, kad žmogus yra pats tiesos šaltinis. Pats protas turi būti sutvarkytas. Visata turi būti demistifikuota.

Krikščionybė atnaujino senovės graikų pasaulį. Kaip tik šiuo klausimu daug mąstė Karsavinas Tuometinė graikų pasaulio padėtis panaši į dabartinio. Filosofija negali pasakyti žmogui, ar dievai yra danguje. Skepticizmas skatino žmogaus rūpestį tik savimi. Šitame žlugančiame pasaulyje — Dievo įsikūnijimas Kristuje. Dievas tampa šio pasaulio realybe. Sakramentų mokslas — Dievas dalyvauja šioje tikrovėje. Pasyvumas irgi nugalėtas — reikalingas įgyvendinimas. Krikščionybė daug įpareigojanti visuomenine prasme. Krikščionybė iš prašcioko padarė metafiziką. Krikščionybė išlaisvino iš protinės gimnastikos. Daug ankstyvųjų krikščionių filosofų buvo ir vyskupai — jiems buvo svarbūs veiklos ir pastoracijos reikalai. Kodėl krikščionybė praradusi didesnę dalį įtakos šių dienų pasaulyje? Moderniam technologiniam pasauliui krikščionybė gali atnešti daug naujo. Ir darbas ir žinojimas — ir bausmė ir palaiminimas. Žmogus turi naudoti ir kurti. Visas jo veiksmas turi turėti sąryšį su Žodžiu. Jis pats priklauso Logosui. Krikščionybė yra vienintelė, kuri sujungia ir priima daugelį realybių. Teologai perima sintezės procesą iš filosofų, kurie perėję prie dekonstrukcijos.

Po Andriaus Valevičiaus paskaitos buvo diskucijos, tada buvo ilgesnė pertrauka pietums, kuriais rūpinosi Marytė Gaižutienė. Pertraukos metu buvo kalbamasi dienos aktualijomis su seniai matytais draugais.

1:30 v.p.p. Kazys Motekaitis supažindino klausytojus su University of Wisconsin at Madison profesore Birute Ciplijauskaite. Jos paskaita — „Mitų, pasakų ir folkloro panaudojimas šiandieninėje moterų literatūroje". Moterys studijuoja, kaip mitologija užgniaužė moterų balsą. Bandoma mitus išversti. Moterys grįžta į matrilinijinę kultūrą. Viena senųjų deivių — Sumero Inana. Lietuviai turi ir Gimbutienę, ir Greimą. Gimbutienė mums pristato seniausias deives. Legendos kalba apie jų nužengimą į požemį. Greimo Aušrinėje moteris turi galią atgaivinti mirusį vyrą.

Ciplijauskaitės paskaita supažindino klausytojus su pagrindiniais balsais moterų klausimus nagrinėjančioje literatūroje.

2:30 v.p.p. Asta Tijūnėlytė supažindino su istorike Rasa Mažeikaite, kuri yra Visiting Fellow Pontifical Institute of Medieval Studies" Toronte ir vadovauja Kanados lietuvių muziejui bei archyvui. Jos paskaita: „Lietuva eina į Europą 14-me amžiuje — civilizacijų sandūra Lietuvos Didžiosios Kunigaikštijos diplomatijoje". Paskaitininkė pajuokavo, kad jai atrodo, jog dabartiniu laiku daug diskutuota tema „Lietuva eina į Europą" gal net įgriso ir Lietuvos rinkimuose nuo jos nusisukta, todėl ji savo paskaitą pavadins papraščiau: „Kryžiuočiai ir kopūstai", nes paskaitoje norėtų parodyti, kad prekybos ryšiai vystėsi net ir ilgai besitęsusios kovos su riterių ordinais metu.

Lietuvoje buvo nuolatinis karo

Kun. Alfonso Lipniūno moksleivių kuopa Seklyčioje su „Lietuvos Vaikų Vilties" organizacijos globojamais vaikais pernai gruodžio 12 d.

stovis. Tačiau lietuviai nebuvo užsidarę — pavyzdžiui pačioje Lietuvoje buvo kalami Damasko plieno kardai. Lietuvos kunigaikščiai perima ir etiketo formas. Naujai iškilęs Cambridge istorikas Steven Rawl studijuoja labai įdomias to laiko Lietuvos kunigaikštyčių vedybines sutartis. Vygantas Marburgietis aprašo kaip 1377 metais kryžiuočiai pusę Vilniaus sudegina. Kęstutis ar Algirdas pakviečia riterius į puotą, kurioje „davė daug duonos ir midaus", kaip rašo kronikininkas. Kunigaikštis prašo pasigailėti pusę nesudeginto Vilniaus.

Lietuvių ir kryžiuočių ryšiai nesiribojo tik kovos lauku: buvo kryžiuočių, kurie pabėgdavo pas lietuvius, ir buvo lietuvių, kurie pabėgdavo pas kryžiuočius. Lietuviai turėjo prekybos ryšius su pasauliu — net ir karo metu buvo taikos zonos. Rygos skolų knygoje pirklių sąraše paskaitininkė rado ir tūlą Mažeiką. Iš Livonijos lietuviai pirkdavo pipirų, druskos, o Rygos pirkliai gaudavo vašką, medų ir kailius. Lietuviai sudarė sutartis su Livonijos vokiečiais. Ordinas ir Ryga nuolat vienas kitą erzino. Rygiečiai buvo supykę, kad kryžiuočiai jų neprileidžia prie prekybos. Bažnytiniai įstatymai neleido pagonims parduoti ginklus, o tačiau Rygos įgaliotiniai pagavo pagonis, kurie vežėsi nusipirktą geležį ir kitus reikmenis. Ordinas išsigina prekiavimo uždraustom prekėm. Rygiečiai sako, kad kryžiuočiai užsiimą ir smulkiąja prekyba su lietuviais, kuriems parduoda obuolius, ridikus ir kopūstus. 1388 m. Gediminas pasirašo su kryžiuočiais prekybos sutartis. Skelbiama taikos zona palei pagrindinius prekybos kelius. Kryžiuočių žemėse prie Dauguvos žočių taikos zona yra tokio pločio, kiek galima ietį numesti. Sutartis patvirtinta ir pagonių šventomis apeigomis.

Tais laikais ir lietuviai turėjo verslo sąvoką. Kryžiuočių pirkliai keliaudavo Vengrijon žalvario ir sidabro. Kelias į Ukrainą ėjo per Lenkiją, bet čia buvo dideli muitai, plėšikų pavojus. Torno miesto pirkliai slapta susitarė su lietuviais, kad galėtų naudotis keliu į pietus. Dėl to Lenkijos karalius davė skundą popiežiui. Atsakydamas popiežius ragino kryžiuočius nesusidėti su pagonimis. Lenkų karaliaus skundas ne be pagrindo. Įdomus kunigaikščio Kęstučio laiškas, kuriame aprašomas kelias, kuriuo pirkliams saugu keliauti. Dokumento kopija pirkliai turėjo nešiotis kartu su savimi. Padaryta ir sutartis su žemaičiais. Pagonys nedegins bažnyčių, o kryžininkai — šventų alkų. Ką parodo sutartys? Religinė neapykanta netrukdė bendravimo. Štai vienu metu kryžiuočiai žygiuoja kryžiaus žygiui prieš Lenkiją, nors ji jau pasikrikštijusi. Kryžiuočių kariuomenėje žygiuoja pagonių žemaičių pulkai. Tai paradoksas, kuris rodo, kaip paini to laiko tikrovė, kurioje yra ir ryšiai su tikėjimo priešais. Dalinė taika su pagonimis kryžiuočiams leido nesukompromituoti savo ideologijos. Nuolatinis bendravimas finansavo mirtiną kovą.

Šeštadienio programa Jaunimo centro Čiurlionio galerijoje pasibaigė. Ateities savaitgalio dalyviai tą patį vakarą susitiko Ateitininkų namuose Lemonte „Ateities" žurnalo vakare. Sekmadienį lapkričio 15 d. Ateities savaitgalio dalyviai rinkosi į Lemontą. Vienuoliktą valandą Palaimintojo Jurgio Matulaičio misijos koplyčioje šv. Mišias aukojo kun. A. Paliokas, SJ ir kun. Jonas Kidykas, SJ. Iš kun. Palioko pamokslo prisimena pranašingi žodžiai apie Lietuvą: „Ateitis šviesi, Dievas remia mūsų pastangas."

Po Mišių buvo šilti pietūs Ateitininkų namuose. Juos savaitgalio dalyviams paruošė Aldona Šoliūnienė. Po pietų 1:30 v. p.p. visi rinkomės į didįjį Ateitininkų namų „L" formos kambarį klausytis Artūro Tereškino paskaitos „Jaunieji Lietuvos poetai: nuo Derida iki šv. Bonaventūros". Su paskaitininku susirinkusius supažindino Asta Kazlauskaitė. Tereškinas šiuo metu studijuoja istoriją „University of Illinois" Čikagoje. Savaitgalio dalyviai su Artūru Tereškinu buvo jau pažįstami nuo penktadienio literatūros vakaro, kuriame jis skaitė savo poeziją.

Kalbėti apie poeziją, reiškia demistifikuoti mitus. Susan Sontag yra pastebėjusi, kad autorius tekste prasmės neįšaldęs. Pas Kęstutį Navaką eilėraščio prasmė lingvistinių ženklų derinyje, kas labai ryšku pasiklausius „Jotynių baladės", „Suėmęs į atmintį nešėsi vyrą" iš knygos *Ir krintantis turi sparnus.* Navakas — vienas iš postmodernių poetų. Eilėraštis „Narcizas" tai stiklas, kuriame atsispindi žmogus, netekęs tūrio. Tai *fin de siecle* „dandy". Pasaulis Navako poezijoje: ne žmogus eina procesijoje, bet ji jį vedasi, sapnai save sapnuojasi.

Aidui Marčėnui kalba esanti dievaitė, o jis niekas. „Pasaulis grįžta į žodį". Marčėno eilėraštis tviska nublizginto perlo žvilgesiu. Marčėnas kaip Borges nežino, kur sapnas, kur realybė: „Tu gyveni, o aš tik vaidenuos". Žodis prievartauja poetą. Jei mirs poezija, tai bus ženklas, kad Dievo nėra. Narcizo mitas kuria Marčionį — jis nustebęs, kaip gražiai rašo. Garbinama savo paties ikona iš tuščios erdvės.

Julius Keleras kalba lyg šviesa. Gamtos reiškiniai jam kaip kalba, knygos puslapiai, kuriuos jis verčia ir skaito. Kalba — vienintelis tikslas, „neįkainuota Wall Street'e". Vytautui Landsbergiui eilėraščiai yra dažnai groteskiškas pasityčiojimas iš savęs: „Kokios tautybės amputuota koja?", „Lyg būtum negyvas, atsiprašant". Parodija iš savęs, kalbėjimas apie tai, kas nėra: tai noras išreikšti tikrovės trapumą. Landsbergis vykdo švelnaus šoko

„Atsimeni, kaip mes dainavom..." (iš kairės): MAS stovyklautojos Julija Pranaitytė, Lisa Kriščiūnaitė, Ingrida Martinkutė ir Daina Batraks. *Nuotr. Rimos Polikaitytės*

terapiją, kaip eilėraštyje „Atsitikimas kirpykloje".

Sigito Parulskio poezijos tikslas — sukurti gražių metaforų. Kasdienybė yra lyg pragaras, kurį turime išgyventi. „Raudonos ašarų vėliavos vėjuje plakės". Eilėraštis „Traktatas apie ilgesį". „Kalėjime auginame sielą, laisvėje auginame vištas". Sigito poezijoje yra egzistencinis ilgesio išgyvenimas. Valdas Daškevičius yra solipsistinės vaizduotės poetas. Metaforų rūmas yra vėjo užpustomas. „Kai iš kalėjimo išleidžia šviesą, kurios išsižadėjai tris kartus naktį" („Amnestija"). Eilėraščio subjektas — vienišius, bijąs pasaulio. Narcizą užmuša patirtis. Elenos Karnauskaitės eilėse daug praeinančio laiko nostalgijos. „Deginame laiškus rudens vėjui". Poezija — tai lyg išverktos ašaros. Eilėraščių rašymas — ravėjimas tarpuvagių. Edmundas Atkočiūnas — vienuolis poetas, pranciškonas. Jo poezijoje girdėti poeto Oskaro Milašiaus pranašo gaida.

Po paskaitos, kaip ir vakar, buvo gyvos diskusijos.

Haris Subačius supažindino klausytojus su Stasiu Goštautu, kurio didelė knyga apie Čiurlionį greitai pasirodys Lietuvoje. Jo paskaitos tema: „Vertimas kaip kritikos priemonė".

Geras vertėjas pirmučiausia yra geras skaitytojas. Daug mažiau yra gerų vertėjų negu gerų rašytojų. Rašytojo tekstas yra amžinas, vertėjo — laikinas. Vertėjas yra kuklus. Šiandien, o ne rytoj, yra jo laikas. Kritikas jaučiasi teksto savininkas. Kai skaitome kritikų straipsnius „Literatūroje ir Mene" ar „Draugo" kultūriniame priede, manome, kad jie viską supranta. Panašiai elgiasi filmų kritikai. Mes visi pasidarę vertėjai. Senovėje, prieš du tūkstančius metų, vertėjas buvo atsakingas už teksto integralumą. Pavyzdžiui, Pharos saloje 72 vertėjai-išminčiai vertė Pentateuchą. Prieš 800 metų Toledo mieste buvo garsi vertėjų mokykla. Čia iš arabų kalbos klasikiniai tekstai buvo verčiami ir tuo būdu buvo išsaugoti klasikiniai romėnų ir graikų tekstai. Dabar iš vienos užšalusios interpretacijos atsiranda tiek daug įvairumo. Kritikas pasidaro nereikalingas. Mes visi pasidarę vertėjais. Paskaitą Goštautas užbaigė Mikalojaus Daukšos 1599 metais spausdintu tekstu apie gimtąją kalbą ir jos sklaidą, kuris baigiasi žodžiais „Liki su Dievu, mielas skaitytojau".

Diskusijoms vadovavęs Haris Subačius padėkojo Ateities savaitgalio paskaitininkams ir visiems savaitgalyje dalyvavusiems ir kvietė visus atsilankyti ateinančių metų Ateities savaitgalyje.

Koresp.

Veikia Lipniūniečiai

Kun. Alfonso Lipniūno kuopa Čikagoje sėkmingai pradėjo veiklą tradiciniu „Bar-B-Q" pas Rimą Putrių pernai rugsėjo 13 d. Ši proga leido mums vėl susirinkti po Dainavos stovyklos, susipažinti su naujais kuopos nariais: Kovu Norvilu, Audrium Čarausku ir Rasa Gierštikaite, susitikti su valdyba, kurią sudaro: pirmininkės Renata Kvantaitė ir Vilija Bogutaitė, vicepirm. Venta Norvilaitė, ižd. Rimas Putrius ir korespondentė Zita Dubauskaitė. Kuopą globoja Elena Tuskenytė, Asta Kazlauskaitė ir Rita Račkauskaitė. Iš viso turime apie 20 narių.

Šiame pirmame susirinkime aptarėme metų veiklą ir skaniai pasivaišinome. Rugsėjo mėn. turėjome ir kitą susirinkimą pas Norvilus. Čia pas mus į svečius atėjo aktorė Daiva Markelytė. Ji mums papasakojo apie teatrą. Buvo įdomu klausytis ir kai ką nauja išmokti.

Kituose susirinkimuose žiūrėjome filmų ir diskutavome jų reikšmę. Taip pat paskirdavom valandėlę parašyti straipsnelių savo kuopos laikraštėliui „Sūkuriui".

Lapkričio 29 d. devyni kuopos nariai su globėja Rita Račkauskaite nuvažiavo į Šv. Petricko bažnyčios virtuvę, iš kurios maitinami vargšai ir benamiai. Ten mes padėjome jiems dalinti maistą, paskui plovėm indus, šlavėm ir tvarkėm salę. Pamatę

nelaiminguosius, buvome labai Dievui dėkingi, kad visi turime kur švęsti Padėkos dieną, turime šeimas, namus ir draugus.

Artėjant Kalėdoms, dažnai pradedam rūpintis dovanomis ir atostogomis, o pamirštame Kalėdų prasmę — Kristaus Gimimo šventę. Stengdamiesi ugdyti katalikiškumą, visuomeniškumą ir šeimiškumą, nusprendėm aplankyti lietuvius senelius.

Gruodžio 12 d. susirinkome pas Renatą ir Irutę Kvantaites, kur pasveikinome kuopos globėją Ritą su dvidešimt pirmuoju gimtadieniu. Pasivaišinę iškeliavome į senelių namus „California Gardens", kur dirba P. Tuskenienė. Ji suorganizavo mūsų priėmimą ir surinko visus, ten gyvenančius lietuvius senelius į salę. Mes jiems pagiedojom lietuviškų giesmių, o angliškai giedojome amerikiečiams seneliams. Visi senukai džiaugėsi, kad jaunimas jų nepamiršo per šventes.

Po to nuvažiavome į Seklyčią, kur apsistoję vaikai iš Lietuvos. Juos globoja „Lietuvos Vaikų Vilties" organizacija. Kartu su vaikais giedojom Kalėdų giesmes ir išdalinom jiems dovanėles. Smagu buvo matyti jų akutes, kurios taip pralinksmėjo nuo lauktuvių.

Dieną užbaigėme pas Rasą Gierštikaitę, kur viskas jau buvo papuošta Kalėdoms. Šventiškai nusiteikę, žaidėm žaidimus ir užkandžiavome.

Paskutinis pereitų metų kuopos susirinkimas buvo gruodžio 20 d. Jaunimo centre. Visa ateitininkiškoji šeima kartu šventė Kūčias, kurias suruošė studentų ateitininkų draugovė. Mes, kartu su A. Stulginskio kuopa, atlikome meninę programą ir pravedėm lietuviškų Kūčių tradicijas.

Zita Dubauskaitė

Kun. A. Lipniūno (Čikagoje) kuopos moksleiviai Kalėdų proga aplankė „California Gardens" senelių namus ir pagiedojo lietuviškų giesmių.

Ateitininkai Vasario 16 gimnazijoje

Vasario 16 gimnazijoje mokinių gyvenimas virte verda. Mokinių gyvenimą ir vysk. Motiejaus Valančiaus ateitininkų kuopos veiklą galima palyginti su skruzdėlių šeima, kurios tikslas dirbti ir niekada nesustoti. Neveltui skruzdėlės yra vadinamos darbštuolėmis. Tad dabar aš papasakosiu daugiau apie ateitininkų veiklą Vasario 16 gimnazijoje. Jau spalio mėn. gale ateitininkų ir visų mokinių tarpe buvo girdėti žodžiai: „talentų vakaras". O kas gi yra talentų vakaras? Tai laikas, kai išryškėja mokinių „paslėpti" sugebėjimai šokti, dainuoti, vaidinti, deklamuoti. Dalyvauja ne tik mokiniai, bet ir mokytojai. Taigi ateitininkai jau iš anksto ėmė ryžtingai kalbinti mokinius dalyvauti šiame vakare, kuris įvyko lapkričio 7 d. Užsirašiusiųjų dalyvauti buvo nemažai, nors ir ne taip lengva buvo visus prikalbinti. Šis vakaras, kaip ir ankstesnieji, buvo puikus. Nesvarbu, kad įvyko šokių tokių nesuderinimų su ateitininkų paruošta muzika, ar mokinės, dainuodamos liaudies dainą, suklydo, juk svarbiausia — atskleisti mokinių talentus ir vakaro smagumą! Ateitininkai ruošė intarpus tarp pasirodymų, kad dalyvaujantiems būtų laiko persirengti, pasiruošti ar nubraukti pasirodžiusį prakaitą. Intarpuose stengėmės inscenizuoti mokytojų sapnus, kurie sukėlė visiems daug gardaus juoko. Juk ne tik mokiniai sapnuoja, sapnuoja ir mokytojai... Visi pasirodymai buvo puikūs. Nesvarbu, kad ne visi laimėjo pirmąsias vietas, bet nuostabiausia buvo tai, kad kiekvienas dalyvaujantis įdėjo į savo pasirodymą dalelę širdies, pastangų ir tokio brangaus laisvo laiko.

Kita mūsų ateitininkų kuopai įsimintina data buvo Kristaus Karaliaus šventė, kurią šventėme lapkričio 22 dieną. Susirinkome visi pilies rūsyje, kuris dvelkia senove, pa-

slaptingumu ir jaukumu. Pirmiausia visi susikibome rankomis, kad pajustume Kristaus buvimą mūsų tarpe, o Kristina Holcmanaitė sukalbėjo maldą. Po maldos Lina Pocevičiūtė, Zita Kalesinskaitė, Rūta Salgė ir Elvyra Kalvėnaitė pakalbėjo apie Kristų, kuris yra „aukščiausia prasme Karalius, nes Jam duota visa valdžia danguje ir žemėje" (Mt.28, 18). Jis visą žmoniją atpirko iš nuodėmės ir išlaisvino iš piktosios dvasios vergijos; Šv. Pilypas sakė: „Kristus yra įsikūnijusi Dievo Išmintis, prieš kurią turi lenktis ir klausytis visi danguje ir žemėje" (Pilp. 2,10). Po šio susikaupimo mes aptarėme kitus ateitininkų kuopai rūpimus klausimus. Pirmiausia buvo nutarta ateinantį sekmadienio vakarą (lapkričio 29 d.) paskirti kuopos narių susipažinimui (kuopa padidėjo iki 20 narių), kurio metu turėtumėme galimybę vienas kitą arčiau pažinti ar ką pozityvaus vienas kitam pasakyti. Susipažinimo vakaro metu mes uždegėme pirmą adventinio vainiko žvakę, kuri priminė, kad ne už kalnų jau Kalėdos — Jėzaus gimimo šventė.

Paskui buvo nutarta gruodžio 6 dieną ruošti kelionę į Heidelbergo benediktinų vienuolyną, pasiklausyti grigalinio giedojimo, kuris mums paliko gilų įspūdį. Ne vienas iš mūsų pirmą kartą matėme vienuolius, apsirėdžiusius juodai, blausioje žvakių šviesoje giedančius skambias grigalines giesmes. Mes sužinojome, kad šv. Benediktas (480-543), kurdamas Montecassino vienuolyną, savo reguloje įvedė giedojimą. Nuo tada žymiausi grigalinio giedojimo teoretikai buvo benediktinai. Grįžtant į gimnaziją, visi kuopos nariai, sužavėti grigaliniu giedojimu traukė savąsias giesmes: „Nah ist der Herr" (Viešpats arti), „Kur du ar trys susirenka mano vardu, tenai ir aš su jais esu kartu" ir kt.

Vienuolyną mes aplankėme sekmadienį po pietų, o prieš pietus visi drauge dalyvavome šv. Mišiose. Vietoj kun. Edžio Putrimo sakomo pamokslo, mūsų kuopa suruošė pasirodymą, skirtą antrajam Advento sekmadieniui. Mes, ateitininkai, su žvakutėmis rankose susirinkome prie altoriaus. Berniukai — Eimantas Pleinius, Kęstutis Timpa ir Liūtauras Paulauskas praeitą savaitę priėmę pirmą Komuniją, uždegė antrąją Advento žvakę. Pasirodymo metu buvo skaitomi skaitiniai, išreiškiamos mintys apie Jėzaus Kristaus — mūsų Išganytojo laukimą ir skaitomi Bernardo Brazdžionio eilėraščiai religine tema. Tad ar nepanašus yra vysk. Valančiaus ateitininkų kuopos gyvenimas į darbščiųjų skruzdėlyčių gyvenimą?

Elvyra Kalvėnaitė

Advento šventė Los Angeles, Kalifornijoje

1992 m. gruodžio 20 d. ateitininkai šventė adventą Šv. Kazimiero bažny-

Vasario 16 gimnazijos ateitininkai Lucerne, Šveicarijoje. *Nuotr. M. Šmitienės*

čioje ir dr. Zigmo Brinkio namuose. Šventę pravedė Almis Kuolas.

Bažnyčioje būrelis jaunimo davė įžodžius. Moksleivio laipsnį pasiekė Aidas Kuolas, Povilas Pakuckas, Vilija Sekaitė ir Vilija Tompauskaitė. Jauniais tapo Austė Kuolaitė, Daiva Mattytė, Konradas Mažeika, Aleksas Newsom ir Aušra Venckutė.

Programoje buvo maldos, giesmės (pravestos Antano Polikaičio), kun. dr. Petro Celiešiaus prisiminimas, eilėraščių montažas ir vaidinimėlis. Savo egzamininį rašinį perskaitė Povilas Pakuckas. Svečias Antanas Masionis papasakojo apie ateitininkų veiklą Filadelfijoje. Galop Zigmas Viskanta, JAV LB veikimo centro direktorius, išsikvietė priekin Dalytę Trotmanaitę, kuri yra paties centro vicedirektorė. Jai buvo dėkota už neeilinį pasišventimą ir darbą veikimo bei informacijos srityje, įteikta ir dovanėlė.

Julius Raulinaitis

Los Angeles, CA ateitininkų sendraugių valdyba, iš k.: Stasys Kungys, Dalilė Polikaitienė, Almis Kuolas, Raimonda Kontrimienė — pirm., Julius Raulinaitis.

ŽIEMOS KURSAI DAINAVOJE

Moksleivių atetininkų Žiemos kursai prasidėjo gruodžio 26 d. vakare. Kursus suruošė MAS centro valdyba, o kursų programą paruošė dr. Vytautas Vygantas ir Vėjas Liulevičius, kapelionas buvo kun. Edis Putrimas. Dalyvavo maždaug 20 moksleivių kursantų ir 10 studentų vadovų.

Visiems susirinkus, reikėjo kalėdiškai papuošti stovyklą. Visi iš popieriaus karpė papuošalus. Trūko tik eglutės. Grupė stovyklautojų, kartu su vadovais, iškeliavo surasti eglutę. Po kurio laiko pagaliau tarp pušų pušyne suradome eglutę. Parvilkome ir pastatėme ją Baltųjų namų salėje. Visi kartu, kaip šeima, eglutę papuošėme. Likusį vakarą praleidome žaisdami susipažinimo žaidimus.

Kitą rytą jau reikėjo visiems susikaupti ir pasiruošti klausytis paskaitų. Dr. Vygantas supažindino su programa. Pirmą paskaitą skaitė Vėjas Liulevičius. Išmokome mes apie dvasinę fiziką ir jos tris pagrindines idėjas: kas neveikia, yra veikiamas iš lauko; kilti reikia plano; kilti reikia vidinės jėgos. Šitos dvasinės fizikos idėjos buvo siejamos su ateitininkų idėjomis.

Ginta Palubinskaitė kalbėjo apie gyvybės vertę. Išdėstė gyvenimo ciklą: vaikystę, jaunystę, suaugusio amžių ir senatvę. Priminė mums ateitininkų gyvenimo tikslą „Visa atnaujinti Kristuje". Ši paskaita įvedė į vakaro diskusijas apie gyvybės vertę. Diskutavome klausimus: Ar mirtum, kad kiti gyventų? Ar nužudytum žmogų, kad kiti gyventų? Taip pat kalbėjome apie „euthanasia", žmogžudystę ir savižudybę.

Visi kursantai jau greit turės pasirinkti savo darbo sritis. Rūta ir Tadas Kulbiai pasakojo mums apie savo darbus, kaip pasirinko savo profesines sritis ir kokį mokslą baigė. Mums aiškino, kaip lengviau ir protingiau galėtume pasirinkti sau tinkamą darbą. Marius Katilius-Boydstun mums aiškino apie mediciną. Svarstėme klausimą — kodėl studijuoti mediciną? Sužinojome apie gydytojų atsakomybes ir mokslą, kurį reikia baigti, kad taptum gydytoju. Vytas Čiuplinskas kalbėjo apie politiką. Patyrėme apie sprendimus, kurie tenka politikams. Kun. Edis Putrimas kalbėjo apie bažnytinį darbą. Kalbėjome apie lietuvius katalikus išeivijoje ir lietuviškų parapijų svarbumą.

Dr. Dalia Katiliūtė Boydstun atvažiavo į kursus mus pamokyti, kaip svarbu yra su kitais sugyventi kartu dirbant. Dalis kursantų užrištomis akimis (kad nematytų) kitų kursantų buvo vedžiojami aplink stovyklą. Iš šio užsiėmimo išmokome, kaip svarbu yra vieniems kitais pasitikėti. Paskui turėjome

kartu atlikti darbus grupėje. Taip išmokome, kaip svarbu yra klausytis visų idėjų.

Darius Udrys pernai vasarą praleido dirbdamas Lietuvos parlamente. Jis papasakojo, kas ten vasarą vyko. Vytautas Sužiedėlis aplankė Lietuvą spalio mėnesį ir mums labai įdomiai savo įspūdžius parodė vaizdajuostėje. Aplankė mus stovykloje Birutė Bublienė, Ateitininkų federacijos Tarybos pirmininkė. Ji buvo grįžusi iš ateitininkų suvažiavimo Lietuvoje. Pasakojo apie suvažiavimo įvykius, paskaitas, rinkimus ir sprendimus. Taip pat papasakojo mums apie sunkias lietuvių gyvenimo sąlygas. Gytis Liulevičius ruošėsi vykti dirbti į Lietuvą ir skatino visus kursantus vykti į Lietuvą padėti ir dirbti.

Savaitės slinktyje studentai vadovai pristatė mums „kalades". Kiekviena kaladė apie ateitininkiją. Išmokome apie tris pamatinius klausimus, penkis principus, ateitininkų šūkį ir himną, „Ateities" žurnalą, ateitininkų įkūrimą, ateitininkų įkūrėjus Praną Dovydaitį ir Stasį Šalkauskį.

Ne tik vadovai skaitė paskaitas, bet ir kursantai turėjo sakyt prakalbas. Kiekvienas kursantas turėjo paruošti laisvos temos 5 minučių prakalbą, kuri buvo vadovų įvertinama. Gale stovyklos premijas už prakalbas laimėjo Janina Braune, kuri kalbėjo apie savo savanorišką darbą ligoninėje, ir Aidė Užgirytė, kalbėjusi apie laisvę.

Nors stovyklos programa buvo labai intensyvi, buvo laiko pasidžiaugti „Dainavos" stovyklaviete. Laisvalaikių visi ėjo į kitą Spyglio ežero pusę — ne plaukti, bet čiuožti ant ledo. Labai įdomu buvo pasivaikščioti ir pamatyti „Dainavos" gamtą žiemos metu. tik gaila, kad nebuvo sniego.

Smagiausia kursų dalis man buvo vakarinės programos. Vieną vakarą lauke vyko laužas. Prie laužo vaidinome, dainavome ir šokome liaudies šokius. Susikaupimo vakare mes keliavome į stotis. Kun. Putrimas išklausė išpažinčių, pagalvojome apie mūsų ryšius su Dievu. Politikos vakare turėjome įsivaizduoti, kad Lietuvą užpuolė rusų kariuomenė ir mes turėjome bandyti pasauliui pranešti, kas vyksta. Turėjome rašyti laiškus, skambinti ir kalbėtis su svarbiais žmonėmis. Naujų Metų išvakarėse buvo iškilmingą vakarienė, talentų vakaras ir šokiai. Visi labai linksmai sutiko Naujus Metus.

Kitą rytą liūdna buvo skirtis su draugais. Per savaitę atsigaivinome „Dainavos" šviežiu oru ir naujomis idėjomis, kurias parsivežėme į kasdieninį savo gyvenimą.

Venta Norvilaitė

KUN. ST. YLOS KUOPOS VEIKLA

Los Angeles Kun. St. Ylos ateitininkų moksleivių susirinkimas įvyko 1992 m. gruodžio 12 d. Nors kuopa ilgą laiką neturėjo susirinkimų, nariai nepamiršo aplankyti lietuvių kapų Vėlinių dieną. Prie ateitininkų prisidėjo ir skautų būrys. Po trumpo prisiminimo, kas yra Vėlinės ir ko mes susirinkom, buvo kalbamos maldos. Paskui lankėme kapus. Prie kiekvieno lietuvio kapo buvo įsmeigta trispalvė vėliavėlė. Prie ateitininkų prisidėjo ir trys viešnios iš Lietuvos — Irma, Edita ir Laura, atvykusios čia gydytis.

Pirmo susirinkimo metu buvo išrinkta nauja Kun. Stasio Ylos kuopos valdyba: pirmininkė — Vilija Tompauskaitė, vicepirm. — Povilas Pakuckas, sekretorė — Vilija Sekaitė, iždininkas — Aidas Kuolas, korespondentė — Amanda Ragauskaitė, socialius reikalus tvarkys Vida Žemaitaitytė ir Irena Valentinaitė.

Tikimės, kad naujoji kuopos valdyba sugebės gerai ir kruopščiai atlikti savo pareigas.

Amanda Ragauskaitė

L. K. Gydytojų Korp. „Gajos" naujoji valdyba

Pernai gruodžio 2 d. korp. „Gajos", senosios ir naujosios valdybos pareigom pasikeitimo posėdyje, trumpai apžvelgta buvusios valdybos veikla, pasidalinta mintimis ir idėjomis ateinantiems dvejiems metams, formuluoti naujosios kadencijos darbai ir veiklos planai.

Naująją Korp. „Gajos" valdybą sudaro: dr. Antanas Razma, Sr. — pirmininkas, dr. Egidijus Lelis — vicepirmininkas, dr. Dana Brazdžiūnaitė — sekretorė, dr. Petras Rasutis — iždininkas.

Dr. Petras Rasutis

Ateitininkų Kūčios Čikagoje

Valandą prieš nustatytą laiką žmonės jau rinkosi į Jaunimo centro didžiąją salę tradicinėm ateitininkų kūčiom, kurios kasmet pasižymi šventišku jaukumu ir ramumu. Studentai ateitininkai buvo išpuošę salę snaigėmis, eglučių šakomis ir šiaudinukais. Akį traukė palubėje kabantis, Tomo Vasiliausko meniškai padarytas, šiaudinukų liustras.

Tradiciniai Kūčių valgiai — silkės, žuvys, kisielius, aguonų pienas su šližikais, kuopščiai paruošti Onos Norvilienės, dengė stalus. Sklido kavos aromatas, viliojo Baltic kepyklos paaukoti, pyragai.

Gruodžio 21 dieną, trečią valandą salė buvo pilna susikaupusių ateitininkų šeimos narių ir jų svečių. Šv. Mišias paaukojo, visur suspėjantis,

kun. Antanas Saulaitis. Kąstytis Šoliūnas ir Asta Tijūnėlytė atliko Mišių skaitinius, o Audrius Polikaitis akordeonu palydėjo giesmes. Tradicinę Kūčių žvakę uždegė Alina Skrupskelienė ir Kazys Pabedinskas. Gera nuotaika ir draugiškumas jautėsi, besidalinant Kalėdiniu paplotėliu ir vaikštant po salę palinkėti visiems gimusio Kristaus palaimos ateinantiems metams. Gyvasis Betliejus, įscenizuotas Dainos Valaitytės, Kovo Bogutos, Mariaus ir Ryto Vygantų, priminė šventės reikšmę. Po vakarienės moksleiviai visus pralinksmino paaiškindami ir pravesdami tradicinius būrimus, kurių metu išaiškėjo, kokią laimę žada netolima ateitis.

Audrius Polikaitis pravedė kalėdinių giesmių giedojimą. Tradicinės giesmės, žinomos nuo pat mažens, nepraranda savo vertės, o jungia jaunus ir senus meilėje. Pasimirštami grybai ir silkės, išryškėja vakaro prasmė.

Studentai ateitininkai nuoširdžiai dėkoja visiems, prisidėjusiems prie Kūčių vakaro pasisekimo, ypač kun. A. Saulaičiui, Valerija Žadeikienei, Irenai Polikaitienei, Marytei Saliklienei, Alinai Vadeišienei, Sofijai Plenienei, ir Arūnui Liulevičiui. „Margučiui" ir „Draugui" dėkojame už pranešimus ir Jaunimo centro vadovybei už patarimus. Dėkojame sendraugiams, jaunučiams ir moksleiviams už nuoširdų prisidėjimą ir Onai Norvilienei už valgių paruošimą. Dėkojame susirinkusiems šeimyniškoje nuotaikoje pasiruošti Kristaus Gimimo šventei ir pasiryžusiems įgyvendinti jos prasmę.

Nida Tijūnėlytė

Vasario 16 gimnazijos ateitininkės talentų vakare. I eil. iš k.: R. Salgė, E. Kalvėnaitė, I. Sakutė; II eil.: A. Balašytė, K. Ramašauskaitė, D. Miulerytė. Diriguoja I. Senkutė.
Nuotr. M. Šmitienės

1992 m. MAS Kalakursai

Pagaliau čia! Aš du mėnesius nekantriai laukiau važiuoti į Kalakursus ir dabar stovėjau priekyje Baltųjų rūmų! Kelionė traukiniu buvo ilga, bet smagi. Kai išlipome Jackson traukinio stotyje, mus sutiko vadovai ir nuvežė į mylimą Dainavą. Nuvažiavę pavalgėme ir žaidėme susipažinimo žaidimus. Pirmame žaidime visi gavo dėžutę spalvotų saldainių. Už kiekvieną raudoną saldainį, kurį gavome, turėjome pasisakyti ką nors apie save. Susipažinome su MAS CV ruošiamų Kalakursų programos vadovais dr. Vytautu Vygantu ir Vėju Liulevičium, kursų komendantu Marium Katilium Boydstun ir vadovais. Berniukų vadovai buvo Audrius Polikaitis (MAS Centro valdybos pirmininkas), Darius Udrys ir Tomas Vasiliauskas, o mergaites globojo vadovės Julija Krumplytė, Mėta Landytė, Rima Polikaitytė ir Rita Račkauskaitė. Kursuose taip pat dalyvavo ses. Ignė Marijočiūtė ir ses. Dalia iš Lietuvos. Žaidėme kitus žaidimus, kuriuose reikia atsiminti visų vardus. Kadangi buvo 20 kursantų, vadovai ir štabas, buvo gana sunku visų vardus teisingai atkartoti.

Anksti Padėkos dienos rytą mus pažadino klasikinės muzikos melodijos. Pirma pavalgėme pusryčius, kuriuos paruošė šeimininkai Kastytis Šoliūnas, Aras Norvilas, Liudas Landsbergis ir Vytas Pabedinskas. Tada klausėmės paskaitų. Rima Polikaitytė mums kalbėjo apie vertybių svarbą mūsų gyvenime. Vėjas Liulevičius labai įspūdingai kalbėjo apie „dvasinę fiziką" ir mūsų kelionę į idealą. Pertraukos metu visi pievoje lošė amerikietišką futbolą. Kai išvargome po lakstymo lauke, grįžome į salę pasiklausyti ses. Ignės. Ji mums kalbėjo apie mūsų ryšį su Dievu. Vakare pavalgėme kalakutienos vakarienę ir dalyvavome diskusiniuose būreliuose. Kalbėjome apie vertybes, kurios mums yra svarbiausios ir kaip mes jomis galėtume gyventi ateityje. Pasibaigus diskusijoms, salėje suruošėme vaidinimus, naudodami neįprastus daiktus, kuriuos radome mums duotuose maišuose. Lošėme „Laimėk, pralaimėk ar piešk". Stebėjome vadovų vaidinimą, prisijuokėm iki ašarų, padraugavome prie naktipiečių ir ėjome miegot.

Penktadienio rytą, dr. Vygantas mums pristatė ateitininkijos „kala-

MAS Kalakursai Dainavoje 1992 m.

des". Jis aiškino, kad vadovai tas „kalades" kursų metu „statys" vieną ant kitos trumpuose pokalbiuose apie svarbesnes ateitininkijos idėjas. Pirmoje „kaladėje" Audrius Polikaitis mus supažindino su ateitininkų sąjūdžio istorija. Vėliau buvo Dariaus Udrio ir Vytauto Bražiūno paskaitos apie Lietuvos politiką bei kasdieninį gyvenimą Lietuvoje. Po pietų Mėta Landytė pristatė antrą „kaladę" apie ateitininkijos vadus. Tada Vėjas ir Gytis Liulevičiai svarstė dabartines lietuvio išeivio problemas. Vėjas mūsų klausė: „Kas yra Lietuva?", „Kas yra lietuvis?", „Kuo tu save laikai?". Gytis kalbėjo apie įvairius kelius į Lietuvą ir mūsų galimybes Lietuvai šiom dienom padėti. Vėl vyko diskusijos būreliuose — toliau svarstėme Lietuvos klausimą. Kalbėjome, ką dabar ir ateityje galime savo tautai gera padaryti. Po diskusijų išvažiavo vadovė Rima, o jos pareigas perėmė vadovė Rita. Tą naktį įvyko įdomiausias susikaupimo vakaras, kuriame esu kada buvusi. Ses. Ignė su vadovais suruošė tris stotis. Įvairiai meldėmės ir galvojome apie Dievą. Kai vakarinė programa pasibaigė, pagiedojome Liudui Landsbergiui „Ilgiausių metų", pasivaišinome pyragu ir ramioje nuotaikoje ėjome gulti.

Kitą rytą Tomas Vasiliauskas tęsė „kaladžių" statymą, mums kalbėdamas apie ateitininkijos išraiškas. Vita Aukštuolienė kalbėjo apie sveikos šeimos savoką. Pertraukos metu lipome į Rambyno kalno viršūnę kitoje Spyglio ežero pusėje. Matėme toli, toli už Dainavos ribų. Mums belipant, pradėjo snigti. Buvo gaila palikti tokį pasakišką vaizdą. Kai sugrįžome į Baltuosius rūmus, ses. Dalia mums kalbėjo apie ateitininkus Lietuvoje. Ji mums rodė vaizdajuostę iš stovyklos Lietuvoje. Buvo įdomu stebėti, kad ir ten žmonės yra labai linksmi ir draugiški. Pietų metu į Dainavą atvyko visų jaunuolių draugas, kun. Antanas Saulaitis. Jis su mumis praleido popietę ir vakarą. Aš taip pat šeštadienį visiems kursuose dalyvaujantiems pristačiau savo prakalbą apie pasaulinę taiką.

Visi Kalakursantai dalyvavo iškalbų konkurse, ir mums neblogai pasisekė įdomiai pakalbėti. Nors buvome susirūpinę apie konkursą, buvo smagu. Vyko diskusijos būreliuose gyvybės vertės tema. Vėliau buvo šv. Mišios, kurias aukojo kun. A. Saulaitis. Po šv. Mišių, pasipuošėme iškilmingai vakarienei, kursų uždarymui ir premijų įteikimui. Kalakursų vadovybė apdovanojo kursantes Leilą Saib ir Liną Sidrytę, laimėjusias iškalbos konkursą ir Lydią Dutton. Kristupą Matą, Auksę Grigaliūnaitę ir Rimą Polteraitį, pasižymėjusius aktyviu dalyvavimu, nuoširdumu, entuziazmu ir draugiškumu. Jiems buvo įteikta Antano Masionio knyga „Ateitininkų dvasia nepalūžo".

Paskutinį Kalakursų vakarą baigėme keturių valandų šokiais. Šokome polkas, tautinius ir modernesnius šokius. Aš dar tą vakarą padėjau virtuvę sutvarkyti, dalyvavau „muštynėse" su pagalvėmis ir daug kalbėjau su draugėmis. Rytojaus rytą liūdnai lipome į Kryžių kalną atsisveikinti su Dainavos saulėtekiu. Atsisveikinti su draugais buvo dar sunkiau. Apsiašarojęs sėdėjome traukinio stotyje ir laukėme grįžti namo.

Kai pagalvoju apie šių metų Kalakursus, atsimenu, kad maniau, jog man Dainavoje nebus smagu. Taip pat atsimenu, kad, ten būdama nekantriai sulaukiau kitos paskaitos, naujų diskusijų ir užsiėmimų. Net mažiausių malonumų — šiltos kakavos gėrimo ir rašymo prie židinio — greitai nepamiršiu. Vadovai buvo malonūs ir man sudarė labai gerą įspūdį. Jiems rūpėjo, kad kursantai daugiau įsigilintų į savo tikėjimą ir į savo protėvių šalį. 1992 m. Kalakursai manyje sukėlė stiprų norą pačiai „kilti" ir kitus „kelti", kad pasiekčiau savo ateitininkiško gyvenimo idealus. Kalakursuose būtinai reikės ir kitais metais dalyvauti!

Lina Sidrytė

ALp(LKA)1786
1993, Nr.1

EITISATE